

Βρυξέλλες, 22.3.2017
COM(2017) 142 final

2017/0063 (COD)

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για την παροχή αρμοδιοτήτων στις αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών ώστε να επιβάλλουν αποτελεσματικότερα τους κανόνες και για τη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

{SWD(2017) 114 final}

{SWD(2017) 115 final}

{SWD(2017) 116 final}

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Γενικό πλαίσιο

Τα κράτη μέλη της ΕΕ είναι ουσιαστικοί εταίροι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ. Από το 2004 και μετά, οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών (ΕΑΑ) είναι αρμόδιες δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003 του Συμβουλίου¹ για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ σε συνεργασία με την Επιτροπή. Πράγματι, οι ΕΑΑ είναι υποχρεωμένες να εφαρμόζουν τους κανόνες ανταγωνισμού της ΕΕ στις συμφωνίες ή πρακτικές που μπορεί να έχουν αντίκτυπο στις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών. Εδώ και περισσότερο από μια δεκαετία, η Επιτροπή και οι ΕΑΑ επιβάλλουν τους κανόνες ανταγωνισμού της ΕΕ σε στενή συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Ανταγωνισμού (ΕΔΑ). Το ΕΔΑ συστήθηκε το 2004 ειδικά για τον σκοπό αυτό.

Η επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ τόσο από την Επιτροπή και από τις ΕΑΑ αποτελεί ουσιαστικό δομικό στοιχείο για τη δημιουργία μιας ανοικτής, ανταγωνιστικής και καινοτόμου εσωτερικής αγοράς και είναι καίριας σημασίας για τη δημιουργία θέσεων εργασίας και ανάπτυξης σε σημαντικούς τομείς της οικονομίας, συγκεκριμένα στον τομέα της ενέργειας, των τηλεπικοινωνιών, στον ψηφιακό τομέα και στον τομέα των μεταφορών.

Οι κανόνες ανταγωνισμού της ΕΕ είναι ένα από τα καθοριστικά χαρακτηριστικά της εσωτερικής αγοράς: όταν υπάρχει στρέβλωση του ανταγωνισμού, η εσωτερική αγορά δεν μπορεί να αξιοποιήσει πλήρως τις δυνατότητές της και να δημιουργήσει τις κατάλληλες συνθήκες για διατηρήσιμη οικονομική ανάπτυξη. Μια βασική πτυχή της προσπάθειας για βαθύτερη και δικαιότερη εσωτερική αγορά είναι να διασφαλιστεί ότι οι κανόνες για την εσωτερική αγορά επιβάλλονται αποτελεσματικά, ώστε να αποδίδουν κοντά στον πολίτη. Η επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ πραγματοποιείται σήμερα σε μια κλίμακα, την οποία η Επιτροπή δεν θα μπορούσε σε καμία περίπτωση να έχει πετύχει μόνη της. Από το 2004 έως σήμερα, η Επιτροπή και οι ΕΑΑ έχουν λάβει περισσότερες από 1 000 αποφάσεις επιβολής και οι ΕΑΑ είναι υπεύθυνες για το 85% αυτών των αποφάσεων. Η ανάληψη δράσης από περισσότερους φορείς επιβολής έχει πολύ πιο ισχυρό, αποτελεσματικό και αποτρεπτικό αποτέλεσμα για τις εταιρείες που μπορεί να μπουν στον πειρασμό να παραβιάσουν τους κανόνες ανταγωνισμού της ΕΕ. Η Επιτροπή ερευνά συνήθως αντιανταγωνιστικές πρακτικές ή συμφωνίες που έχουν επιπτώσεις στον ανταγωνισμό σε τρία ή περισσότερα κράτη μέλη ή σε περιπτώσεις στις οποίες είναι χρήσιμο να δημιουργηθεί ευρωπαϊκό προηγούμενο. Οι ΕΑΑ είναι συνήθως πιο κατάλληλες να αναλάβουν δράση σε περιπτώσεις στις οποίες οι επιπτώσεις στον ανταγωνισμό περιορίζονται στην επικράτειά τους. Οι ΕΑΑ γνωρίζουν καλά τον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν οι αγορές στο δικό τους κράτος μέλος. Αυτή η γνώση έχει μεγάλη αξία κατά την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού. Η δράση σε εθνικό επίπεδο προάγει την υποστήριξη από την κοινωνία εν γένει για την επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού.

Αιτιολόγηση και στόχοι της πρότασης

Υπάρχουν αναξιοποίητες δυνατότητες για αποτελεσματικότερη επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ από τις ΕΑΑ. Στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1/2003 δεν εξετάζονταν τα υλικά και νομικά μέσα για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ από τις ΕΑΑ

¹ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 και 82 της Συνθήκης (ΕΕ L 1, σ. 1).

και πολλές από αυτές δεν διαθέτουν όλα τα υλικά και νομικά μέσα που χρειάζονται για την αποτελεσματική εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ:

1. Ορισμένες ΕΑΑ δεν διαθέτουν εφαρμόσιμες εγγυήσεις ότι μπορούν να επιβάλουν τους κανόνες ανταγωνισμού της ΕΕ ανεξάρτητα, χωρίς να λαμβάνουν εντολές από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς. Υπάρχουν αρχές που αντιμετωπίζουν προβλήματα έχοντας στη διάθεσή τους ανεπαρκείς ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους. Αυτό μπορεί να έχει δυσμενείς επιπτώσεις στην ικανότητά τους για αποτελεσματική επιβολή. Π.χ. ορισμένες ΕΑΑ δεν μπορούν να διενεργούν ταυτόχρονους ελέγχους σε όλα τα μέλη εικαζόμενης σύμπραξης, δίνοντας στα υπόλοιπα μέλη πολύτιμο χρόνο για να καταστρέψουν αποδεικτικά στοιχεία και να αποφύγουν τον εντοπισμό. Άλλες ΕΑΑ δεν διαθέτουν τα κατάλληλα εγκληματολογικά εργαλεία ΤΠ για τον εντοπισμό αποδεικτικών στοιχείων όσον αφορά τις παραβάσεις.

2. Πολλές ΕΑΑ δεν διαθέτουν όλα τα εργαλεία που χρειάζονται για τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση παραβάσεων του δικαίου ανταγωνισμού. Ορισμένες ΕΑΑ δεν διαθέτουν βασικές ερευνητικές αρμοδιότητες, π.χ. για τη συγκέντρωση στοιχείων που είναι αποθηκευμένα σε κινητά τηλέφωνα, φορητούς ηλεκτρονικούς υπολογιστές, ταμπλέτες, κλπ., κάτι που αποτελεί βασικό μειονέκτημα στην ψηφιακή εποχή. Οι αρμοδιότητες έρευνας που διαθέτουν είναι συχνά χωρίς ισχύ, επειδή δεν υποστηρίζονται από αποτελεσματικές κυρώσεις σε περίπτωση μη συμμόρφωσης των εταιρειών.

3. Δεν είναι όλες οι ΕΑΑ σε θέση να επιβάλλουν αποτελεσματικά πρόστιμα: σε ορισμένα κράτη μέλη, το εθνικό δίκαιο λειτουργεί ανασχετικά στην επιβολή αποτελεσματικών προστίμων από τις ΕΑΑ, π.χ. σε ορισμένα κράτη μέλη οι εταιρείες μπορούν να αναδιαρθρώνονται προκειμένου να αποφύγουν την καταβολή προστίμων. Σε ορισμένα κράτη μέλη, τα πρόστιμα για τις παραβάσεις των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ είναι μικρά ή και ανύπαρκτα. Το ύψος των επιβαλλόμενων προστίμων παρουσιάζει μεγάλες αποκλίσεις: η ποινή για το ίδιο αδίκημα μπορεί σε ένα κράτος μέλος να είναι πολύ υψηλότερη σε σχέση με ένα άλλο, χωρίς αυτή η διαφορά να δικαιολογείται από αντικειμενικές περιστάσεις.

4. Τα προγράμματα επεικούς μεταχείρισης αποτελούν βασικό εργαλείο για τον εντοπισμό συμπράξεων. Ενθαρρύνουν τις εταιρείες να αποκαλύψουν πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με συμπράξεις στις οποίες συμμετείχαν με αντάλλαγμα πλήρη ή μερική απαλλαγή από την επιβολή προστίμων. Στις εταιρείες που εξετάζουν το ενδεχόμενο να υποβάλουν αίτηση για επεικική μεταχείριση πρέπει να παρέχεται επαρκής νομική ασφάλεια ώστε να έχουν κίνητρο να συνεργάζονται με τις αρχές. Αυτό ισχύει πολύ περισσότερο όταν οι εταιρείες υποβάλλουν αίτηση επεικούς μεταχείρισης σε διαφορετικά κράτη μέλη, επειδή η σύμπραξη επηρεάζει περισσότερες περιοχές δικαιοδοσίας. Ωστόσο, οι αποκλίσεις στα προγράμματα επεικούς μεταχείρισης ανά την Ευρώπη αποθαρρύνουν τις εταιρείες να προβούν σε αποκαλύψεις και να παράσχουν στοιχεία για τις εν λόγω αντανταγωνιστικές πρακτικές.

5. Τα κενά και οι περιορισμοί στα εργαλεία και στις εγγυήσεις των ΕΑΑ υπονομεύουν επίσης το σύστημα παράλληλων αρμοδιοτήτων για την εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ το οποίο βασίζεται στη στενή συνεργασία με το ΕΔΑ. Το εν λόγω σύστημα εξαρτάται από την ικανότητα των αρχών να βασίζονται η μία στην άλλη για την εφαρμογή μέτρων εξακρίβωσης πραγματικών περιστατικών για λογαριασμό η μία της άλλης. Ωστόσο, δεν λειτουργεί ικανοποιητικά από τη στιγμή που υπάρχουν ακόμη ΕΑΑ που δεν διαθέτουν τα κατάλληλα εργαλεία

εξακρίβωσης πραγματικών περιστατικών. Άλλα κενά στην ικανότητα των ΕΑΑ να παρέχουν αμοιβαία συνδρομή υπονομεύουν επίσης το ευρωπαϊκό σύστημα επιβολής της νομοθεσίας ανταγωνισμού που έχει σχεδιαστεί ώστε να λειτουργεί ως συνεκτικό σύνολο. Π.χ. οι διοικητικές ΕΑΑ δεν μπορούν να ζητούν την επιβολή των προστίμων τους σε διασυνοριακό επίπεδο αν ο παραβάτης δεν έχει νομική παρουσία στην επικράτειά τους. Στην ψηφιακή εποχή, πολλές εταιρείες πραγματοποιούν πωλήσεις μέσω του διαδικτύου σε δυνητικώς πολυάριθμες χώρες, αλλά μπορεί να έχουν νομική παρουσία σε ένα, π.χ., κράτος μέλος. Οι εταιρείες αυτές έχουν σήμερα ένα ασφαλές καταφύγιο για να αποφεύγουν την πληρωμή των προστίμων.

Τα εν λόγω κενά και περιορισμοί στα εργαλεία και στις εγγυήσεις των ΕΑΑ συνεπάγονται ότι οι εταιρείες που υιοθετούν αντιανταγωνιστικές πρακτικές μπορεί να βρεθούν αντιμέτωπες με πολύ διαφορετικές συνέπειες σε περίπτωση κίνησης διαδικασίας ανάλογα με το κράτος στο οποίο δραστηριοποιούνται: μπορεί να μην υπόκεινται σε επιβολή δυνάμει των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ ή να μην επιτευχθεί αποτελεσματική επιβολή των κανόνων, επειδή, π.χ., δεν είναι δυνατή η συλλογή αποδεικτικών στοιχείων για τις αντιανταγωνιστικές πρακτικές ή επειδή οι επιχειρήσεις μπορούν να αποφεύγουν την υποχρέωση καταβολής προστίμου. Η ανομοιόμορφη εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ προκαλεί στρεβλώσεις του ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά και υπονομεύει το αποκεντρωμένο σύστημα επιβολής που θεσπίστηκε από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1/2003.

Ως εκ τούτου, είναι αναγκαία μια νομοθετική πρόταση η οποία θα παρέχει στις ΕΑΑ τις αρμοδιότητες να επιβάλλουν πιο αποτελεσματικά τους κανόνες ανταγωνισμού της ΕΕ και θα διασφαλίζει ότι οι ΕΑΑ διαθέτουν τις αναγκαίες εγγυήσεις ανεξαρτησίας και τους αναγκαίους πόρους, καθώς και αρμοδιότητες επιβολής της νομοθεσίας και προστίμων. Η άρση των εμποδίων σε εθνικό επίπεδο τα οποία δεν επιτρέπουν στις ΕΑΑ να επιβάλουν αποτελεσματικά την εφαρμογή της νομοθεσίας θα συμβάλει στην εξάλειψη των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά και θα δώσει τέλος στη μειονεκτική θέση στην οποία περιέρχονται και στη ζημία την οποία υφίστανται καταναλωτές και επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των ΜΜΕ, λόγω αυτών των μέτρων. Επιπροσθέτως, η παροχή στις ΕΑΑ της δυνατότητας να προσφέρουν η μία στην άλλη αποτελεσματική αμοιβαία συνδρομή θα διασφαλίσει πιο ισότιμους όρους ανταγωνισμού και θα περιφρουρήσει τη στενή συνεργασία στο πλαίσιο του ΕΔΑ.

Η πρόταση αποτελεί μέρος του προγράμματος εργασίας της Επιτροπής 2017² και βασίζεται στην πείρα όσον αφορά την επιβολή στο πλαίσιο του ΕΔΑ από το 2004.

Συνοχή με ισχύουσες διατάξεις στον τομέα πολιτικής

Η πρόταση θα συμπληρώσει τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1/2003, διότι η παροχή αρμοδιοτήτων στις ΕΑΑ προκειμένου να είναι αποτελεσματικές αρχές επιβολής θα σημαίνει ότι γίνεται πραγματικότητα η ανάπτυξη του πλήρους δυναμικού του αποκεντρωμένου συστήματος επιβολής που θεσπίστηκε με το εν λόγω μέσο. Πιο συγκεκριμένα, θα δώσει νόημα στην απαίτηση του άρθρου 35 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003 ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να ορίζουν τις ΕΑΑ κατά τρόπο ώστε να τηρούνται όντως οι διατάξεις του εν λόγω κανονισμού. Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι ΕΑΑ διαθέτουν πραγματικές αρμοδιότητες λήψης αποφάσεων και επιβολής προστίμων, απαιτείται πλήρης τήρηση και περαιτέρω ανάπτυξη των απαιτήσεων του άρθρου 5 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003 (το οποίο εκχωρεί στις ΕΑΑ το δικαίωμα να εκδίδουν αποφάσεις και να επιβάλλουν πρόστιμα για την εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ). Προκειμένου οι ΕΑΑ να διαθέτουν πραγματικές αρμοδιότητες

² COM(2016) 710 final.

εξακρίβωσης πραγματικών περιστατικών απαιτείται πλήρης εφαρμογή της υποχρέωσης του άρθρου 22 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003, το οποίο ορίζει ότι οι ΕΑΑ μπορούν να λαμβάνουν ανάλογα μέτρα επ' ονοματι άλλων μελών του ΕΔΑ. Στην ανακοίνωσή της του 2016 με τίτλο «Δίκαιο της ΕΕ: Καλύτερη εφαρμογή για καλύτερα αποτελέσματα»³, η Επιτροπή τονίζει τη σημασία που έχει η ύπαρξη ενός ισχυρού, αποδοτικού και αποτελεσματικού συστήματος επιβολής, ώστε να διασφαλίζεται ότι τα κράτη μέλη εφαρμόζουν και επιβάλλουν πλήρως το δίκαιο της ΕΕ. Υπογραμμίζει ότι η επιβολή του δικαίου της ΕΕ εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση και ζητεί να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στην επιβολή, με στόχο την εξυπηρέτηση του γενικού συμφέροντος.

Συνοχή με άλλες πολιτικές της Ένωσης

Η πρόταση είναι απολύτως συνεκτική και συμβατή με τις υφιστάμενες πολιτικές της Ένωσης σε άλλους τομείς, ιδίως εκείνες που αναθέτουν στις ΕΑΑ ή στο ΕΔΑ ειδικό ρόλο στους τομείς της παροχής συμβουλών, της συνεργασίας, της παρακολούθησης, της υποβολής εκθέσεων ή της λήψης αποφάσεων⁴.

2. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ, ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ

Νομική βάση

Η παρούσα πρόταση βασίζεται στα άρθρα 103 και 114 της ΣΛΕΕ, διότι επιδιώκει μια σειρά στόχων που είναι άρρηκτα συνδεδεμένοι, συγκεκριμένα: 1) να τεθούν σε εφαρμογή οι αρχές που θεσπίζονται στα άρθρα 101 και 102 της ΣΛΕΕ με την παροχή αρμοδιοτήτων στις ΕΑΑ προκειμένου να καταστούν αποτελεσματικότερες αρχές επιβολής των κανόνων· 2) να διασφαλιστεί ότι δεν υπάρχουν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά και ότι οι καταναλωτές και οι επιχειρήσεις δεν περιέρχονται σε μειονεκτική θέση ως αποτέλεσμα εθνικών διατάξεων και μέτρων που δεν επιτρέπουν στις εθνικές αρχές ανταγωνισμού να καταστούν αποτελεσματικές αρχές επιβολής των κανόνων· 3) να διασφαλιστεί ότι υφίστανται οι ίδιες εγγυήσεις και τα ίδια μέσα για το εθνικό δίκαιο του ανταγωνισμού όταν εφαρμόζεται παράλληλα με τα άρθρα 101 και 102 της ΣΛΕΕ, προκειμένου να κατοχυρωθούν ασφάλεια δικαίου και ίσοι όροι ανταγωνισμού· και 4) να θεσπιστούν αποτελεσματικοί κανόνες για την

³ Ανακοίνωση της Επιτροπής - Δίκαιο της ΕΕ: Καλύτερη εφαρμογή για καλύτερα αποτελέσματα, C/2016/8600, (ΕΕ C 18 της 19.1.2017, σ.10).

⁴ Οδηγία 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (ΕΕ L 108, σ. 33)· Οδηγία 2009/72/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και για την κατάργηση της οδηγίας 2003/54/ΕΚ (ΕΕ L 211, σ. 55)· Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1211/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009, για την ίδρυση του Φορέα Ευρωπαϊκών Ρυθμιστικών Αρχών για τις Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (BEREC) και της Υπηρεσίας (ΕΕ L 337, σ. 1)· Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1227/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2011, για την ακεραιότητα και τη διαφάνεια στη χονδρική αγορά ενέργειας (ΕΕ L 326, σ. 1)· Οδηγία 2012/34/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Νοεμβρίου 2012, για τη δημιουργία ενιαίου ευρωπαϊκού σιδηροδρομικού χώρου (ΕΕ L 343, σ. 32)· Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των αγορών γεωργικών προϊόντων και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 922/72, (ΕΟΚ) αριθ. 234/79, (ΕΚ) αριθ. 1037/2001 και (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 του Συμβουλίου (ΕΕ L 347, σ. 671)· Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 537/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, σχετικά με ειδικές απαιτήσεις όσον αφορά τον υποχρεωτικό έλεγχο ονομασιών δημοσίου συμφέροντος και την κατάργηση της απόφασης 2005/909/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 158, σ. 77).

αμοιβαία συνδρομή, προκειμένου να διασφαλιστεί η εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και του συστήματος στενής συνεργασίας στο πλαίσιο του ΕΔΑ.

Η εξασφάλιση των υλικών και νομικών μέσων προκειμένου να μπορούν οι ΕΑΑ να επιβάλλουν αποτελεσματικότερα την εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 103 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, καθώς συμβάλλει στην πλήρη εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού. Το άρθρο 103 παράγραφος 1 αναθέτει στο Συμβούλιο την έκδοση κανονισμών ή οδηγιών «για την εφαρμογή των αρχών που ορίζονται στα άρθρα 101 και 102». Ειδικότερα, τα εν λόγω μέτρα μπορούν να θεσπίζονται δυνάμει του άρθρου 103 παράγραφος 1 στοιχείο ε) της ΣΛΕΕ προκειμένου «να καθορίσουν τη σχέση μεταξύ των εθνικών νομοθεσιών αφενός, και των διατάξεων του παρόντος τμήματος καθώς και εκείνων που θα θεσπισθούν κατ' εφαρμογή του παρόντος άρθρου, αφετέρου» και του άρθρου 103 παράγραφος 1 στοιχείο α) της ΣΛΕΕ προκειμένου «να εξασφαλίσουν την τήρηση των απαγορεύσεων του άρθρου 101, παράγραφος 1, και του άρθρου 102 με την πρόβλεψη προστίμων και χρηματικών ποινών».

Ωστόσο, η εν λόγω νομική βάση από μόνη της δεν αρκεί, διότι τόσο ο σκοπός όσο και το περιεχόμενο της προτεινόμενης οδηγίας ξεπερνούν αυτή τη νομική βάση. Η προτεινόμενη οδηγία θέτει ως ανεξάρτητο στόχο την υποστήριξη της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς: 1) διευθετώντας τους εθνικούς κανόνες που εμποδίζουν τις ΕΑΑ να είναι αποτελεσματικές αρχές επιβολής και, ως εκ τούτου, δημιουργώντας μια πιο ισότιμη προστασία των εταιρειών και των καταναλωτών στην Ευρώπη· 2) διασφαλίζοντας ότι υφίστανται οι ίδιες εγγυήσεις και τα ίδια μέσα για το εθνικό δίκαιο του ανταγωνισμού όταν εφαρμόζεται παράλληλα με τα άρθρα 101 και 102 της ΣΛΕΕ, προκειμένου να κατοχυρωθούν η ασφάλεια δικαίου και οι ίσοι όροι ανταγωνισμού· και 3) θεσπίζοντας αποτελεσματικούς κανόνες για την αμοιβαία συνδρομή με σκοπό να εξασφαλιστεί η εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και του συστήματος στενής συνεργασίας στο πλαίσιο του ΕΔΑ.

Σε ορισμένα κράτη μέλη, η εθνική νομοθεσία δεν επιτρέπει στις ΕΑΑ να επιβάλλουν αποτελεσματικά πρόστιμα στις εταιρείες για παραβάσεις των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ. Οι παραβάτριες εταιρείες σε κράτη μέλη στα οποία οι ΕΑΑ δεν διαθέτουν πραγματικές αρμοδιότητες επιβολής προστίμων είναι, ως εκ τούτου, προστατευμένες από κυρώσεις και δεν έχουν κίνητρο να συμμορφωθούν με τους κανόνες ανταγωνισμού της ΕΕ. Αυτό ενισχύει τις στρεβλώσεις της αγοράς ανά την Ευρώπη και υπονομεύει την εσωτερική αγορά. Επιπλέον, οι διαφορές μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά τις βασικές αρχές για τα προγράμματα επιεικούς μεταχείρισης συνεπάγονται διαφορετική μεταχείριση των εταιρειών ανάλογα με το ποια αρχή αναλαμβάνει δράση. Μόνον η δράση σε επίπεδο ΕΕ μπορεί να εξασφαλίσει την εφαρμογή κοινών βασικών αρχών για τη χορήγηση επιείκειας, επιτυγχάνοντας έτσι περισσότερο ισότιμους όρους ανταγωνισμού για τις επιχειρήσεις.

Παρομοίως, οι περιορισμοί και τα κενά στις εθνικές νομοθεσίες είναι δυνατό να δημιουργούν εμπόδια στην αποτελεσματική συλλογή αποδεικτικών στοιχείων από τις ΕΑΑ. Μέτρα τα οποία λαμβάνονται με σκοπό να υπονομευθεί η ανεξαρτησία των ΕΑΑ ή να περιοριστούν οι πόροι τους εκπορεύονται οπωσδήποτε από τα ίδια τα κράτη μέλη. Π.χ. οι περιορισμοί στην ανεξαρτησία μπορεί να έχουν ως κίνητρο την επιθυμία άσκησης μεγαλύτερου ελέγχου στις αποφάσεις της αρχής. Η ικανότητα μιας κυβέρνησης να ασκεί επιρροή ή πίεση σε μια ΕΑΑ μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την επικράτηση πολιτικών σκοπιμοτήτων έναντι της χρηστής επιβολής των κανόνων ανταγωνισμού με βάση νομικά και οικονομικά επιχειρήματα, πλήττοντας τα συμφέροντα των εταιρειών που λειτουργούν στην εσωτερική αγορά.

Τα εν λόγω κενά και οι περιορισμοί στα εργαλεία και στις εγγυήσεις των ΕΑΑ συνεπάγονται ότι οι εταιρείες που υιοθετούν αντιανταγωνιστικές πρακτικές μπορεί να μην υπόκεινται σε επιβολή δυνάμει των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ ή σε αποτελεσματική επιβολή των κανόνων, επειδή, π.χ. δεν είναι δυνατή η συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων για τις αντιανταγωνιστικές πρακτικές ή επειδή οι επιχειρήσεις μπορούν να αποφεύγουν την υποχρέωση καταβολής προστίμων. Οι εταιρείες δεν μπορούν να ανταγωνίζονται σε αξιοκρατική βάση όπου υπάρχουν ασφαλή καταφύγια για τις αντιανταγωνιστικές πρακτικές. Ως αποτέλεσμα, δεν έχουν κίνητρο να εισέλθουν σε αυτές τις αγορές και να ασκήσουν εκεί τα δικαιώματα εγκατάστασης και παροχής των αγαθών και των υπηρεσιών τους. Οι καταναλωτές στα κράτη μέλη όπου λαμβάνονται λιγότερα μέτρα επιβολής στερούνται τα οφέλη που προσφέρει η αποτελεσματική επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού εναντίον των αντιανταγωνιστικών πρακτικών που διατηρούν υψηλές τις τιμές των αγαθών και των υπηρεσιών με τεχνητό τρόπο. Η ανομοιόμορφη εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ ανά την Ευρώπη προκαλεί στρεβλώσεις του ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά και υπονομεύει την εύρυθμη λειτουργία της.

Ένας άλλος τρόπος με τον οποίο η προτεινόμενη οδηγία αντιμετωπίζει την προσέγγιση των εθνικών νομοθεσιών είναι ότι το πεδίο εφαρμογής της καλύπτει την εφαρμογή των εθνικών κανόνων περί ανταγωνισμού. Στην πράξη, οι περισσότερες ΕΑΑ εφαρμόζουν την εθνική νομοθεσία ανταγωνισμού παράλληλα με τις διατάξεις των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ στην ίδια υπόθεση. Η προτεινόμενη οδηγία θα έχει αναπόφευκτα αντίκτυπο στις εθνικές νομοθετικές διατάξεις περί ανταγωνισμού που εφαρμόζονται παράλληλα από τις ΕΑΑ. Επιπλέον, όταν μια ΕΑΑ λαμβάνει μέτρα έρευνας σε πρώιμο στάδιο μιας υπόθεσης, είναι συχνά δύσκολο να διαπιστωθεί κατά πόσον επηρεάζεται το εμπόριο, γεγονός που ενεργοποιεί την εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ περί ανταγωνισμού. Κατά συνέπεια, η ΕΑΑ αναγκάζεται να υποθέτει ότι μπορεί να έχουν εφαρμογή και τα δύο. Αυτό σημαίνει ότι, όταν οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού κάνουν χρήση της αρμοδιότητας που προβλέπεται στην πρόταση για τη συγκέντρωση ψηφιακών αποδεικτικών στοιχείων, το πράττουν ενδεχομένως για την εφαρμογή τόσο του εθνικού όσο και του ενωσιακού δικαίου. Συνεπώς, είναι δύσκολο, αν όχι αδύνατο, να διαχωριστεί η εν λόγω παράλληλη εφαρμογή του εθνικού δικαίου και των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ. Αν δεν υφίσταντο οι ίδιες εγγυήσεις και τα ίδια μέσα για το εθνικό δίκαιο όταν εφαρμόζεται παράλληλα με τα άρθρα 101 και 102 της ΣΛΕΕ, θα προέκυπταν ανασφάλεια δικαίου και κίνδυνος να υπονομευτούν οι ίσοι όροι ανταγωνισμού. Επιπλέον, προκειμένου να έχει νόημα η προστασία του υλικού που προέρχεται από δηλώσεις επεικούς μεταχείρισης ή υπομνήματα για διακανονισμό, πρέπει να ισχύει όχι μόνον όσο διαρκούν οι διαδικασίες ενώπιον των ΕΑΑ για την εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ, αλλά και για την αυτοτελή εφαρμογή των ισοδύναμων διατάξεων της εθνικής νομοθεσίας.

Τα κενά και οι περιορισμοί στην ικανότητα των ΕΑΑ να παρέχουν αμοιβαία συνδρομή υπονομεύουν επίσης το ευρωπαϊκό σύστημα επιβολής της νομοθεσίας ανταγωνισμού που έχει σχεδιαστεί ώστε να λειτουργεί ως συνεκτικό σύνολο. Π.χ. η πλειονότητα των ΕΑΑ δεν μπορούν να κοινοποιούν βασικά μέτρα επιβολής ούτε να ζητούν την επιβολή των προστίμων τους σε διασυνοριακό επίπεδο αν ο παραβάτης δεν έχει νομική παρουσία στην επικράτειά τους. Οι εταιρείες αυτές έχουν σήμερα ένα ασφαλές καταφύγιο για να αποφεύγουν την πληρωμή των προστίμων. Ως αποτέλεσμα, η μη αποτελεσματική επιβολή προκαλεί στρεβλώσεις του ανταγωνισμού για τις νομοταγείς επιχειρήσεις και υπονομεύει την εμπιστοσύνη των καταναλωτών στην εσωτερική αγορά, και ιδίως στο ψηφιακό περιβάλλον. Η αντιμετώπιση αυτών των αποκλίσεων με την καθιέρωση συστήματος για τη διασυνοριακή κοινοποίηση προκαταρκτικών αιτιάσεων σε σχέση με εικαζόμενες παραβάσεις των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ και αποφάσεων που εφαρμόζουν τα εν λόγω άρθρα, καθώς και για τη

διασυννοριακή είσπραξη των προστίμων που επιβάλλονται από διοικητικές ΕΑΑ συνιστά βασική παράμετρο για τη διασφάλιση ισότιμων όρων ανταγωνισμού στην Ευρώπη και την πρόληψη στρεβλώσεων του ανταγωνισμού. Παρομοίως, για να διασφαλιστεί η ομαλή λειτουργία του συστήματος παράλληλων αρμοδιοτήτων στο ΕΔΑ πρέπει να αναστέλλονται οι εθνικοί κανόνες για τις προθεσμίες παραγραφής κατά τη διάρκεια διαδικασιών ενώπιον ΕΑΑ άλλου κράτους μέλους ή της Επιτροπής.

Η προσέγγιση των εθνικών νομοθεσιών με αυτούς τους ειδικούς σκοπούς, οι οποίοι αποτυπώνονται πλήρως στο κείμενο της προτεινόμενης οδηγίας, υπερβαίνει την εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ και αφορά περισσότερο την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

Εν κατακλείδι, η πρόταση οδηγίας, τόσο όσον αφορά τον σκοπό όσο και το περιεχόμενό της, επιδιώκει μια πολιτική που έχει δύο σκέλη, ένα που άπτεται της αποτελεσματικής εφαρμογής της πολιτικής ανταγωνισμού της ΕΕ και ένα άλλο που συνδέεται με την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Τα δύο αυτά σκέλη είναι άρρηκτα συνδεδεμένα: η διασφάλιση ότι παρέχονται στις εθνικές αρχές ανταγωνισμού οι αρμοδιότητες προκειμένου να είναι αποτελεσματικές αρχές επιβολής σημαίνει τη θέσπιση νομοθετικών διατάξεων με στόχο να αρθούν τα εμπόδια στην εθνική νομοθεσία που έχουν ως αποτέλεσμα την ανομοιομορφη επιβολή, προκαλώντας συνεπώς στρέβλωση του ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά. Οι καταναλωτές και οι επιχειρήσεις δεν θα περιέρχονται σε μειονεκτική θέση ως αποτέλεσμα εθνικών διατάξεων και μέτρων που δεν επιτρέπουν στις ΕΑΑ να επιβάλουν αποτελεσματικά την εφαρμογή των κανόνων. Πρέπει να υφίστανται οι ίδιες εγγυήσεις και τα ίδια μέσα για τις ΕΑΑ για την εφαρμογή των εθνικών νομοθετικών διατάξεων περί ανταγωνισμού όταν εφαρμόζονται παράλληλα με τα άρθρα 101 και 102 της ΣΛΕΕ, λόγω της ανάγκης για ασφάλεια δικαίου και ίσους όρους ανταγωνισμού. Τέλος, είναι αναγκαίο να προβλεφθούν αποτελεσματικοί διασυννοριακοί μηχανισμοί αμοιβαίας συνδρομής, προκειμένου να εξασφαλιστούν περισσότερο ισότιμοι όροι ανταγωνισμού και να κατοχυρωθεί το σύστημα παράλληλων αρμοδιοτήτων στο πλαίσιο του ΕΔΑ. Αυτοί οι αλληλένδετοι, αν και διακριτοί στόχοι, δεν μπορούν να επιδιωχθούν ξεχωριστά με την έκδοση δύο διαφορετικών πράξεων. Για παράδειγμα, δεν είναι εφικτό να χωριστεί η προτεινόμενη οδηγία σε μια πρώτη πράξη, βάσει του άρθρου 103 της ΣΛΕΕ, με την οποία παρέχονται στις ΕΑΑ τα μέσα και τα εργαλεία που χρειάζονται για να εφαρμόζουν τα άρθρα 101 και 102 της ΣΛΕΕ, και σε μια δεύτερη, βάσει του άρθρου 114 της ΣΛΕΕ, με την οποία επιβάλλεται στα κράτη μέλη υποχρέωση να προβλέπουν τους ίδιους κανόνες για την εφαρμογή της εθνικής νομοθεσίας περί ανταγωνισμού, όταν εφαρμόζεται παράλληλα με τους κανόνες ανταγωνισμού της ΕΕ. Για αυτούς τους λόγους, η πρόταση βασίζεται και στο άρθρο 114 της ΣΛΕΕ.

Επικουρικότητα

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1/2003 καθιέρωσε ένα αποκεντρωμένο σύστημα επιβολής του δικαίου του ανταγωνισμού, εντούτοις οι πλήρεις δυνατότητες του συστήματος αυτού δεν έχουν ακόμη αξιοποιηθεί. Η προτεινόμενη οδηγία θα εξασφαλίσει ότι η επιβολή της νομοθεσίας περί ανταγωνισμού παράγει αποτελέσματα σε εθνικό επίπεδο, παρέχοντας στις ΕΑΑ τις εγγυήσεις και τα μέσα που χρειάζονται για να είναι αποτελεσματικές αρχές επιβολής.

Οι ΕΑΑ εφαρμόζουν κανόνες με διασυννοριακή διάσταση

Η ΕΕ πρέπει να λάβει μέτρα για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που έχουν διαπιστωθεί, διότι οι ΕΑΑ εφαρμόζουν ενωσιακούς κανόνες που έχουν διασυννοριακή διάσταση. Η δράση επιβολής της ΕΑΑ ενός κράτους μέλους μπορεί να έχει αντίκτυπο στον ανταγωνισμό, στις

επιχειρήσεις και στους καταναλωτές σε άλλα κράτη μέλη, π.χ. μια σύμπραξη εθνικής κλίμακας συνήθως αποκλείει τους ανταγωνιστές από άλλα κράτη μέλη. Αν οι ΕΑΑ δεν διαθέτουν τα αναγκαία υλικά και νομικά μέσα για την άσκηση των αρμοδιοτήτων επιβολής τους (αν π.χ. στερούνται πόρων), αυτό μπορεί να έχει άμεσες αρνητικές συνέπειες για τους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις όχι μόνο στο κράτος μέλος της οικείας ΕΑΑ, αλλά και σε άλλα κράτη μέλη, καθώς και για την ικανότητα των ΕΑΑ να συνεργάζονται σε όλη την Ευρώπη. Το κράτος μέλος Υ δεν μπορεί να αντιμετωπίσει την έλλειψη υλικών και νομικών μέσων μιας ΕΑΑ στο κράτος μέλος Χ, οπότε μόνον η ανάληψη δράσης σε επίπεδο ΕΕ μπορεί να επιλύσει το συγκεκριμένο πρόβλημα.

Εξασφάλιση αποτελεσματικής λειτουργίας της διασυνοριακής συνεργασίας

Μόνον η δράση σε επίπεδο ΕΕ μπορεί να εξασφαλίσει την ικανοποιητική λειτουργία του συστήματος συνεργασίας που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1/2003. Ένα από τα βασικά στοιχεία του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003 είναι ότι προβλέπει μηχανισμούς συνεργασίας οι οποίοι παρέχουν στις ΕΑΑ τη δυνατότητα να διερευνούν εικαζόμενες παραβάσεις πέραν των συνόρων του κράτους μέλους τους. Μια ΕΑΑ μπορεί να ζητήσει από άλλη ΕΑΑ να λάβει μέτρα έρευνας επ' ονόματί της με σκοπό τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων που προέρχονται από άλλη περιοχή δικαιοδοσίας. Όπως προαναφέρθηκε, αυτός ο μηχανισμός δεν λειτουργεί αποτελεσματικά, αν όλες οι ΕΑΑ δεν έχουν πραγματικές αρμοδιότητες για διενέργεια ελέγχων ή υποβολή αιτήσεων για παροχή πληροφοριών. Και στην περίπτωση αυτή, είναι δύσκολο να αντιμετωπιστεί το συγκεκριμένο ζήτημα σε εθνικό επίπεδο. Π.χ. αν η ΕΑΑ σε ένα κράτος μέλος Α πρέπει να απευθυνθεί στην ΕΑΑ ενός κράτους μέλους Β για τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων από εταιρείες με έδρα στην επικράτεια του κράτους μέλους Β, αλλά η ΕΑΑ του κράτους μέλους Β δεν διαθέτει πραγματικές αρμοδιότητες για τη συλλογή αυτών των στοιχείων, το κράτος μέλος Α δεν έχει μεγάλα περιθώρια δράσης.

Αλληλοσύνδεση μεταξύ των προγραμμάτων επιεικούς μεταχείρισης των αρχών ανταγωνισμού στην Ευρώπη

Τα προγράμματα επιεικούς μεταχείρισης αλληλοσυνδέονται, διότι οι εταιρείες καταθέτουν τακτικά αιτήσεις σε διάφορες περιοχές δικαιοδοσίας της ΕΕ και χρειάζονται εγγυήσεις διασυνοριακής ασφάλειας δικαίου. Η πείρα της τελευταίας δεκαετίας έχει δείξει ότι αυτή η διασυνοριακή ασφάλεια δικαίου δεν μπορεί να επιτευχθεί σε ικανοποιητικό βαθμό μεμονωμένα από τα κράτη μέλη. Οι αποκλίσεις στα προγράμματα επιεικούς μεταχείρισης εξακολουθούν να παράγουν διαφορετικά αποτελέσματα για τους αιτούντες επιείκεια όσον αφορά το αν τυγχάνουν απαλλαγής από την επιβολή προστίμων ή έστω μειώσεων των προστίμων. Οι εταιρείες που εξετάζουν το ενδεχόμενο να καταγγείλουν συμπεριφορές σύμπραξης σε περισσότερες περιοχές δικαιοδοσίας με αντάλλαγμα μια πιο επιεική μεταχείριση δεν έχουν τη βεβαιότητα που χρειάζονται όσον αφορά το κατά πόσο και σε ποιον βαθμό θα μπορέσουν να επωφεληθούν από αυτή. Απαιτείται δράση σε επίπεδο ΕΕ προκειμένου να διασφαλιστεί η καθιέρωση και η ομοιόμορφη εφαρμογή ενός συστήματος επιεικούς μεταχείρισης σε όλα τα κράτη μέλη.

Οι εθνικές νομοθεσίες μπορεί να εμποδίζουν την αποτελεσματική επιβολή της νομοθεσίας από τις ΕΑΑ

Όπως εξηγήθηκε στην ενότητα σχετικά με τη νομική βάση, η εθνική νομοθεσία μπορεί να εμποδίζει τις ΕΑΑ να διαθέτουν επαρκή ανεξαρτησία και να έχουν στη διάθεσή τους

αποτελεσματικά εργαλεία για τον εντοπισμό παραβάσεων και την επιβολή ουσιαστικών προστίμων στις εταιρείες για παραβάσεις των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ. Προκειμένου να αντιμετωπιστεί το ζήτημα αυτό, πρέπει να ληφθούν μέτρα σε επίπεδο ΕΕ.

Η πείρα δείχνει ότι, αν δεν υπάρχει νομοθεσία σε επίπεδο ΕΕ, οι ΕΑΑ είναι απίθανο να εξασφαλίσουν όλα τα απαραίτητα εργαλεία

Οι δράσεις μη υποχρεωτικής ισχύος έχουν χρησιμοποιηθεί εκτενώς εν είδει παρότρυνσης για οικειοθελή δράση σε εθνικό επίπεδο, ωστόσο, αρκετές ΕΑΑ εξακολουθούν να μην έχουν στη διάθεσή τους τις εγγυήσεις και τα μέσα που απαιτούνται ώστε να επιβάλλουν αποτελεσματικά τη νομοθεσία. Μετά από μία δεκαετία και πλέον, φαίνεται μάλλον απίθανο να επέλθουν οι αλλαγές που απαιτούνται για την καλύτερη λειτουργία του αποκεντρωμένου συστήματος επιβολής δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003 και για την ενίσχυση του ρόλου των ΕΑΑ ώστε να καταστούν πιο αποτελεσματικές στην επιβολή της νομοθεσίας. Αυτό σημαίνει ότι πολλές ΕΑΑ θα εξακολουθήσουν να στερούνται ορισμένα βασικά εργαλεία για τον εντοπισμό και την τιμωρία των παραβάσεων ή να μην διαθέτουν επαρκείς πόρους, σε βάρος της εύρυθμης λειτουργίας του αποκεντρωμένου συστήματος που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1/2003.

Εν ολίγοις, τα υφιστάμενα εθνικά πλαίσια ανταγωνισμού δεν πρόκειται από μόνα τους να παράσχουν στις ΕΑΑ τη δυνατότητα να επιβάλλουν τους κανόνες ανταγωνισμού της ΕΕ με πιο αποτελεσματικό τρόπο στην Ένωση. Επιπλέον, η Επιτροπή δεν μπορεί να επιβάλλει τυχόν απαιτήσεις της ΕΕ σχετικά με τα εργαλεία έρευνας και κυρώσεων, τους πόρους και τη θεσμική δομή των ΕΑΑ κατά την επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ, όσο δεν υφίστανται τέτοιες απαιτήσεις. Ως εκ τούτου, μόνο μια πρωτοβουλία σε επίπεδο ΕΕ μπορεί να ενισχύσει τον ρόλο των ΕΑΑ ώστε να καταστούν πιο αποτελεσματικές αρχές επιβολής, διασφαλίζοντας ότι διαθέτουν πιο αποτελεσματικά υλικά και νομικά μέσα για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ.

Αναλογικότητα

Για τις περισσότερες πτυχές η πρόταση θα θεσπίσει ελάχιστα πρότυπα με σκοπό την παροχή αρμοδιοτήτων στις ΕΑΑ για την αποτελεσματική επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ. Με τον τρόπο αυτόν διασφαλίζεται η κατάλληλη ισορροπία μεταξύ της επίτευξης των γενικών και ειδικών στόχων της πρότασης χωρίς αδικαιολόγητη παρέμβαση στις εθνικές παραδόσεις. Τα κράτη μέλη θα έχουν ασφαλώς τη δυνατότητα να θεσπίζουν αυστηρότερα πρότυπα και να προσαρμόζουν τους κανόνες τους στις εθνικές ιδιαιτερότητες. Για παράδειγμα, τα κράτη μέλη θα εξακολουθήσουν να είναι ελεύθερα να σχεδιάζουν, να οργανώνουν και να χρηματοδοτούν τις εθνικές αρχές ανταγωνισμού τους κατά το δοκούν, υπό τον όρο ότι εξασφαλίζεται η αποτελεσματικότητά τους. Επιπλέον, η προτεινόμενη οδηγία διασφαλίζει επίσης ότι η επιλογή όσων κρατών μελών έχουν επιλέξει το δικαστικό μοντέλο της επιβολής των κανόνων ανταγωνισμού είναι πλήρως σεβαστή.

Λεπτομερέστεροι κανόνες απαιτούνται μόνο στον τομέα των προϋποθέσεων για τη χορήγηση καθεστώτος επιεικούς μεταχείρισης σε μυστικές συμπράξεις, προκειμένου να επιτευχθεί προστιθέμενη αξία όσον αφορά την επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού. Οι εταιρείες θα είναι διατεθειμένες να αποκαλύψουν μυστικές συμπράξεις στις οποίες έχουν συμμετάσχει, μόνον αν τους προσφέρεται επαρκής ασφάλεια δικαίου αν θα τύχουν απαλλαγής από την επιβολή προστίμων. Οι σημαντικές διαφορές μεταξύ των προγραμμάτων επιεικούς μεταχείρισης που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη δημιουργούν ανασφάλεια δικαίου για τους δυνητικούς αιτούντες επιείκεια, γεγονός που μπορεί να τους αποθαρρύνει να υποβάλλουν αίτηση για επιεική μεταχείριση. Αν τα κράτη μέλη μπορούσαν να υλοποιούν ή να

εφαρμόζουν λιγότερο ή περισσότερο περιοριστικούς κανόνες όσον αφορά την επιεική μεταχείριση στον τομέα που καλύπτεται από την παρούσα οδηγία, αυτό όχι μόνο θα ερχόταν σε αντίθεση με τον στόχο της διατήρησης των κινήτρων για τους δυνητικούς αιτούντες με στόχο την αποτελεσματικότερη δυνατή εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού στην Ένωση, αλλά και θα δημιουργούσε κίνδυνο να διακυβευτούν οι ισότιμοι όροι ανταγωνισμού για τις επιχειρήσεις που λειτουργούν στην εσωτερική αγορά.

Η προσέγγιση που υιοθετείται στην πρόταση μεγιστοποιεί την αύξηση της αποτελεσματικότητας των ΕΑΑ με την ελάχιστη δυνατή παρέμβαση στις εθνικές ιδιαιτερότητες, καθώς περιορίζει τους πιο λεπτομερείς κανόνες στις περιπτώσεις που είναι απολύτως αναγκαίοι προκειμένου να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα της επιβολής.

Η εν λόγω σταθμισμένη προσέγγιση δεν θα αποτελέσει ριζική απομάκρυνση από τη γενική απαίτηση του ενωσιακού δικαίου ότι τα κράτη μέλη πρέπει να προβλέπουν αποτελεσματικές διαδικασίες και κυρώσεις για την επιβολή των κανόνων της ΕΕ, αλλά μάλλον λογική εξέλιξη της. Σύμφωνα με το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η εθνική νομοθεσία πρέπει να διασφαλίζει την πλήρη εφαρμογή του δικαίου ανταγωνισμού της ΕΕ⁵. Το Δικαστήριο έχει επίσης αποφανθεί ότι οι λεπτομερείς εθνικές δικονομικές ρυθμίσεις για τη λειτουργία των ΕΑΑ δεν πρέπει να θίγουν τον σκοπό του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003, ο οποίος είναι να διασφαλίζεται από τις εν λόγω αρχές η αποτελεσματική εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ⁶.

Επιλογή του νομικού μέσου

Στόχος της παρούσας πρότασης οδηγίας είναι η ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των ΕΑΑ, χωρίς να επιβάλλεται μια ενιαία λύση για όλους, ώστε να μπορούν να ληφθούν υπόψη οι νομικές παραδόσεις και οι θεσμικές ιδιαιτερότητες των κρατών μελών. Εξάλλου, η οδηγία είναι ο καλύτερος τρόπος να διασφαλιστεί ότι οι ΕΑΑ θα έχουν τις εγγυήσεις που χρειάζονται ώστε να μπορούν να εφαρμόζουν πιο αποτελεσματικά τη νομοθεσία, χωρίς αδικαιολόγητες παρεμβάσεις στις εθνικές ιδιαιτερότητες και παραδόσεις. Σε αντίθεση με τον κανονισμό, αφήνει στα κράτη μέλη την ευχέρεια να επιλέξουν τα καταλληλότερα μέσα για την εφαρμογή των μέτρων που προβλέπονται στην οδηγία. Επιπλέον, η οδηγία αποτελεί ευέλικτο εργαλείο το οποίο μπορεί να διασφαλίσει ότι οι ΕΑΑ θα διαθέτουν τις αναγκαίες εγγυήσεις ανεξαρτησίας και τους αναγκαίους πόρους, καθώς και τις αρμοδιότητες επιβολής της νομοθεσίας και προστίμων, αφήνοντας στα κράτη μέλη το περιθώριο να προχωρήσουν περισσότερο, εφόσον το επιθυμούν.

3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ, ΤΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΩΝ ΜΕ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΤΙΜΗΣΕΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

Εκ των υστέρων αξιολογήσεις / έλεγχοι καταλληλότητας ισχύουσας νομοθεσίας

Την περίοδο 2013-2014 η Επιτροπή προέβη σε αξιολόγηση της λειτουργίας του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003 του Συμβουλίου. Με βάση τα αποτελέσματα αυτής της ανάλυσης, από την ανακοίνωση της Επιτροπής για τα δέκα έτη του κανονισμού αριθ.1/2003 του Συμβουλίου (2014) προέκυψε ότι υπάρχει περιθώριο για βελτίωση της αποτελεσματικότητας των ΕΑΑ όσον αφορά την επιβολή της νομοθεσίας και προσδιόρισε μια σειρά τομέων για ανάληψη

⁵ Υπόθεση C-557/12, *Kone AG v. ÖBB-Infrastruktur AG*, EU:C:2014:1317, σκέψη 32.

⁶ Υπόθεση C-439/08, *Vlaamse federatie van verenigingen van Brood- en Banketbakkers, Ijsbereiders en Chocoladebewerkeren (VEBIC) WZW*, EU:C:2010:739, σκέψεις 56 και 57.

δράσης με στόχο να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα της επιβολής από τις ΕΑΑ, συγκεκριμένα να διασφαλιστεί ότι οι ΕΑΑ: 1) διαθέτουν επαρκείς πόρους και ικανοποιητικό βαθμό ανεξαρτησίας, 2) έχουν στη διάθεσή τους μια αποτελεσματική εργαλειοθήκη· 3) μπορούν να επιβάλλουν ουσιαστικά πρόστιμα· και 4) διαθέτουν αποτελεσματικά προγράμματα επιεικούς μεταχείρισης⁷.

Η ανακοίνωση του 2014 βασίστηκε στην έκθεση για τα πέντε έτη λειτουργίας του κανονισμού αριθ. 1/2003, στην οποία διαπιστωνόταν ότι η ενίσχυση του ρόλου των ΕΑΑ ως παραγόντων επιβολής των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ συνέβαλε πράγματι σε μεγαλύτερη επιβολή των εν λόγω κανόνων⁸. Ωστόσο, κατέληγε στο συμπέρασμα ότι υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης, ιδίως προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι ΕΑΑ διαθέτουν αποτελεσματικές αρμοδιότητες επιβολής και εργαλεία επιβολής προστίμων.

Διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη

Από τις 4 Νοεμβρίου 2015 έως τις 12 Φεβρουαρίου 2016, η Επιτροπή πραγματοποίησε δημόσια διαβούλευση υπό μορφή ευρωπαϊκής έρευνας η οποία ήταν χωρισμένη σε δύο μέρη, ένα πρώτο με ερωτήσεις γενικού χαρακτήρα που απευθύνονταν σε μη ειδικευμένους ενδιαφερομένους, και ένα δεύτερο μέρος για ενδιαφερομένους με βαθύτερη γνώση/εμπειρία σε θέματα ανταγωνισμού.

Η διαβούλευση πραγματοποιήθηκε σε συνέχεια της ανακοίνωσης της Επιτροπής για τα δέκα έτη του κανονισμού αριθ. 1/2003 η οποία προσδιόρισε μια σειρά τομέων για ανάληψη δράσης με στόχο την ενίσχυση των αρμοδιοτήτων των ΕΑΑ όσον αφορά την επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ. Συνεπώς, το δεύτερο μέρος της διαβούλευσης επικεντρώθηκε σε τέσσερα βασικά θέματα: i) πόροι και ανεξαρτησία των ΕΑΑ· ii) εργαλειοθήκη επιβολής των ΕΑΑ· iii) αρμοδιότητα των ΕΑΑ να επιβάλλουν πρόστιμα· και iv) προγράμματα επιεικούς μεταχείρισης.

Υποβλήθηκαν 181 απαντήσεις από ένα ευρύ φάσμα ενδιαφερομένων, από ιδιώτες, δικηγορικές εταιρείες και εταιρείες συμβούλων, επιχειρήσεις και κλαδικές ενώσεις, καταναλωτικές οργανώσεις, πανεπιστημιακούς, μη κυβερνητικές οργανώσεις, ομάδες προβληματισμού (think tanks) και συνδικάτα έως τις δημόσιες αρχές, συμπεριλαμβανομένης μιας σειράς υπουργείων και ΕΑΑ, εντός και εκτός της ΕΕ.

Το 76% των ερωτώμενων απάντησαν ότι οι ΕΑΑ θα μπορούσαν να συμβάλουν περισσότερο στην επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ απ' όσο συμβάλλουν σήμερα. Επίσης, το 80% υποστήριξαν ότι έπρεπε να ληφθούν μέτρα για την ενίσχυση του επιπέδου επιβολής από τις ΕΑΑ. Ανά κατηγορία ενδιαφερομένων: 100% των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων, των καταναλωτικών οργανώσεων, των συνδικάτων και των ΕΑΑ που συμμετείχαν στη δημόσια διαβούλευση υποστήριξαν ότι έπρεπε να ληφθούν μέτρα· επίσης 86% των ΜΚΟ· 84% των

⁷ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, Μια δεκαετία επιβολής της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας δυνάμει του κανονισμού 1/2003: Επιτεύγματα και μελλοντικές προοπτικές (COM(2014) 453) και τα συνοδευτικά έγγραφα εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής: Μια δεκαετία επιβολής της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας δυνάμει του κανονισμού 1/2003 (SWD(2014) 230) και Ενίσχυση της επιβολής της νομοθεσίας ανταγωνισμού από τις αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών: θεσμικά και διαδικαστικά θέματα (SWD(2014) 231), <http://ec.europa.eu/competition/antitrust/legislation/regulations.html>.

⁸ Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο, Έκθεση για τη λειτουργία του κανονισμού 1/2003 COM(2009) 206 final και το συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής SEC(2009) 574 final, <http://ec.europa.eu/competition/antitrust/legislation/regulations.html>.

εταιρειών συμβούλων/δικηγορικών εταιρειών· 77% των εταιρειών/MME/πολύ μικρών επιχειρήσεων/μεμονωμένων επιχειρηματιών· Το 67 % των ομάδων προβληματισμού και το 61 % των κλαδικών ενώσεων. Το 64% των ενδιαφερομένων που συμμετείχαν στη δημόσια διαβούλευση υποστήριξαν ότι θα ήταν προτιμότερο τα εν λόγω μέτρα να αποτελούν συνδυασμό μέτρων σε επίπεδο ΕΕ και σε επίπεδο κρατών μελών, ενώ οι υπόλοιπες προτιμήσεις κατανεμήθηκαν σε ποσοστό 19% υπέρ των μέτρων μόνο σε επίπεδο ΕΕ και σε ποσοστό 8% υπέρ των μέτρων μόνο σε επίπεδο κρατών μελών⁹.

Εκτός από τη δημόσια διαβούλευση, στις 19 Απριλίου 2016, η Επιτροπή Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής (ECON) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και η Επιτροπή συνδιοργάνωσαν δημόσια ακρόαση, προκειμένου να δώσουν στους εμπειρογνώμονες και στους ενδιαφερομένους μια πρόσθετη ευκαιρία να εκθέσουν τις απόψεις τους επί της δημόσιας διαβούλευσης. Η ακρόαση συνοδεύτηκε από δύο συζητήσεις με συντονιστή για τα τέσσερα θέματα που κάλυπτε η διαβούλευση. Οι συμμετέχοντες στις συζητήσεις αυτές, στους οποίους περιλαμβάνονταν περίπου 150 ενδιαφερόμενοι από την πανεπιστημιακή κοινότητα, (μεγάλες και μικρές) επιχειρήσεις, εταιρείες συμβούλων, κλαδικές ενώσεις και δικηγορικές εταιρείες, εκπρόσωποι του Τύπου, ιδιώτες και δημόσιες αρχές, προσυπέγραψαν και στήριξαν σε μεγάλο ποσοστό τους στόχους της πρωτοβουλίας.

Τέλος, πραγματοποιήθηκαν δύο συναντήσεις με τα εμπλεκόμενα υπουργεία με σκοπό να συγκεντρωθεί η αρχική τους ανατροφοδότηση. Στις 12 Ιουνίου 2015 τα υπουργεία ενημερώθηκαν σχετικά με τα βασικά ζητήματα που είχε προσδιορίσει η Επιτροπή. Μια δεύτερη συνάντηση με τα υπουργεία και τις ΕΑΑ πραγματοποιήθηκε στις 14 Απριλίου 2016 προκειμένου να ενημερωθούν σχετικά με τα αποτελέσματα της δημόσιας διαβούλευσης.

Τα αποτελέσματα της δημόσιας διαβούλευσης, της δημόσιας ακρόασης και των συναντήσεων με τα υπουργεία ελήφθησαν υπόψη στην πρόταση.

Συλλογή και χρήση εμπειρογνώσις

Η Επιτροπή προέβη σε εκτεταμένη συλλογή στοιχείων σε συνεργασία με όλες τις ΕΑΑ, ώστε να έχει λεπτομερή εικόνα της κατάστασης που επικρατεί.

Εκτίμηση των επιπτώσεων

Η έκθεση εκτίμησης επιπτώσεων που εκπονήθηκε από την Επιτροπή καλύπτει όλες τις βασικές πτυχές που συνδέονται με την παρούσα πρόταση. Εξετάστηκαν τέσσερις επιλογές πολιτικής. Η επιλογή που υιοθετήθηκε και υλοποιείται στην παρούσα πρόταση είναι η λήψη νομοθετικών μέτρων σε επίπεδο ΕΕ τα οποία παρέχουν στις ΕΑΑ τα ελάχιστα αναγκαία υλικά και νομικά μέσα ώστε να μπορούν να ασκούν αποτελεσματικά το έργο της επιβολής, σε συνδυασμό με δράσεις μη υποχρεωτικής ισχύος και λεπτομερείς κανόνες όπου χρειάζεται.

Όσον αφορά τις άλλες τρεις επιλογές πολιτικής που εξετάστηκαν στην έκθεση εκτίμησης επιπτώσεων: i) το βασικό σενάριο της λήψης μέτρων σε επίπεδο ΕΕ είναι εξαιρετικά απίθανο να πετύχει τους στόχους πολιτικής και δεν θα ανταποκρινόταν στις προσδοκίες των ενδιαφερομένων· ii) η επιλογή της θέσπισης αποκλειστικά δράσεων μη υποχρεωτικής ισχύος δεν θα παρείχε στέρεη νομική βάση ώστε να διασφαλιστεί ότι όλες οι ΕΑΑ διαθέτουν τα αναγκαία υλικά και νομικά μέσα για να ασκούν αποτελεσματικά το έργο της επιβολής. Εξάλλου, δράσεις μη υποχρεωτικής ισχύος εφαρμόζονται επί σειρά ετών, χωρίς να έχει επιτευχθεί ο στόχος της πλήρους αξιοποίησης των δυνατοτήτων του αποκεντρωμένου

⁹ Το υπόλοιπο 8% απάντησε: «Δεν γνωρίζω/ Δεν απαντώ».

συστήματος που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1/2003· iii) η παροχή στις ΕΑΑ αναλυτικών και ομοιόμορφων υλικών και νομικών μέσων μέσω νομοθετικών μέτρων σε επίπεδο ΕΕ θα απέφερε περιορισμένα πρόσθετα οφέλη έναντι της προτιμηθείσας επιλογής αλλά, ταυτόχρονα, θα συνεπαγόταν μεγαλύτερη παρέμβαση στα εθνικά νομικά συστήματα και παραδόσεις.

Από την εκτίμηση των πλεονεκτημάτων της προτιμηθείσας επιλογής, τόσο σε ποιοτικό όσο και σε ποσοτικό επίπεδο (π.χ. οι θετικές συνέπειες όσον αφορά την αύξηση της συνολικής παραγωγικότητας των συντελεστών παραγωγής – βασικής συνιστώσας του ΑΕΠ)¹⁰, προκύπτει ότι τα οφέλη υπερβαίνουν κατά πολύ το κόστος της υλοποίησης.

Τον Σεπτέμβριο του 2016 η επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου της Επιτροπής διατύπωσε τις παρατηρήσεις της για το σχέδιο εκτίμησης επιπτώσεων και τον Δεκέμβριο του 2016 τη θετική γνώμη της, τα οποία λήφθηκαν δεόντως υπόψη¹¹. Λαμβάνοντας υπόψη αυτές τις παρατηρήσεις, η τελική εκτίμηση επιπτώσεων παρέχει όλα τα διαθέσιμα ανεπίσημα στοιχεία προκειμένου να αναλυθούν τα αίτια του προβλήματος, περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τις πολιτικές επιλογές που εξετάστηκαν, καθώς και λεπτομερή ανάλυση κόστους-οφέλους για την προτιμώμενη επιλογή, από την οποία προκύπτει πώς το όφελος από την παρούσα πρόταση αναμένεται να υπερσκελίσει σημαντικά τις συναφείς δαπάνες. Επιπλέον, στην τελική εκτίμηση επιπτώσεων αναλύονται οι περιορισμοί και οι αβεβαιότητες των ποσοτικών εκτιμήσεων, παρέχεται σαφέστερη παρουσίαση των απόψεων των ενδιαφερομένων κατά τη δημόσια διαβούλευση, και καταδεικνύεται καλύτερα η συμβατότητα των επιλογών που εξετάστηκαν με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας.

Ποιος επηρεάζεται και πώς

Η ενίσχυση των αρμοδιοτήτων στις ΕΑΑ ώστε να μπορούν να ασκούν πιο αποτελεσματικά το έργο της επιβολής θα αποβεί επωφελής για όλους τους καταναλωτές και τις εταιρείες, μεγάλες και μικρές, συμπεριλαμβανομένων των ΜΜΕ, ενισχύοντας την αποτελεσματική επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού και δημιουργώντας περισσότερο ισότιμους όρους ανταγωνισμού. Ως εκ τούτου, δεν απαιτείται διαφοροποίηση του πεδίου εφαρμογής, π.χ. για να περιληφθούν εξαιρέσεις ή για να εφαρμοστεί ένα ελαστικότερο καθεστώς όσον αφορά τα μέτρα για τις ΜΜΕ.

Εθνικές αρχές ανταγωνισμού (ΕΑΑ)

Οι ΕΑΑ θα είναι οι βασικοί ωφελούμενοι από την πρωτοβουλία, και μαζί με τις επιχειρήσεις, εκείνες που θα επηρεαστούν πιο άμεσα. Όταν εφαρμοστεί, η πρόταση θα παρέχει σε όλες τις ΕΑΑ αποτελεσματικά υλικά και νομικά μέσα για τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων για παραβάσεις, την επιβολή προστίμων σε εταιρείες που παραβιάζουν τον νόμο, για ανεξάρτητη δράση κατά την επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ και εξασφάλιση των πόρων που χρειάζονται για την άσκηση των καθηκόντων τους, καθώς και για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων επιεικούς μεταχείρισης. Τούτο θα δώσει στις ΕΑΑ τη δυνατότητα να ασκούν αποτελεσματικά το έργο της επιβολής και να συνεργάζονται καλύτερα με τις άλλες αρχές ανταγωνισμού στην ΕΕ αυξάνοντας τον ανταγωνισμό στις

¹⁰ Βλέπε κεφάλαιο 6.3 της μελέτης εκτίμησης επιπτώσεων που είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση: <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/?fuseaction=ia>.

¹¹ Βλ. τις γνώμες της 28ης Σεπτεμβρίου 2016 και της 9ης Δεκεμβρίου 2016 που διατίθενται στη διεύθυνση: <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/?fuseaction=ia>. Βλέπε επίσης το παράρτημα I της έκθεσης εκτίμησης επιπτώσεων.

αγορές. Ειδικότερα, θα εξασφαλίσει την αποτελεσματική λειτουργία του συστήματος διασυνοριακής συλλογής και ανταλλαγής πληροφοριών που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1/2003. Αυτό θα μπορούσε ενδεχομένως να συνεπάγεται ορισμένες πρόσθετες δαπάνες για ορισμένες δημόσιες αρχές, αν π.χ. πρέπει να προμηθευτούν νέα εργαλεία ΤΠ, τα οποία όμως αναμένεται ότι θα είναι αμελητέα. Δεν θα επηρεαστούν όλες οι ΕΑΑ με τον ίδιο τρόπο, καθώς οι απαιτούμενες αλλαγές θα εξαρτηθούν από το ακριβές σημείο εκκίνησης του κάθε εθνικού νομικού πλαισίου.

Επιχειρήσεις

Οι επιχειρήσεις θα επηρεαστούν επίσης σημαντικά από την πρωτοβουλία. Πρώτον, όπως και οι καταναλωτές, οι επιχειρήσεις πλήττονται από τις συνέπειες του ανεπαρκούς επιπέδου επιβολής των κανόνων ανταγωνισμού, καθώς βρίσκονται αντιμέτωποι με τις αρνητικές επιπτώσεις των αυξημένων τιμών από τους προμηθευτές τους και των χαμηλών επιπέδων καινοτομίας και επιλογής, καθώς και με τις προσπάθειες των ανταγωνιστών που παραβιάζουν τους κανόνες ανταγωνισμού να τους αποκλείσουν από την αγορά. Η πρόταση θα ενισχύσει την επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού από τις ΕΑΑ στην Ευρώπη και θα δημιουργήσει περισσότερο ισότιμους όρους ανταγωνισμού με την επικράτηση μιας νοοτροπίας υγιούς ανταγωνισμού που θα είναι επωφελής για όλες τις εταιρείες, μεγάλες και μικρές, καθώς θα τους επιτρέψει να ανταγωνίζονται πιο δίκαια σε αξιοκρατική βάση και να αναπτύσσονται σε ολόκληρη την ενιαία αγορά. Αυτό θα δώσει επίσης κίνητρο στις επιχειρήσεις να καινοτομούν και να προσφέρουν μια καλύτερη σειρά προϊόντων και υπηρεσιών υψηλότερης ποιότητας που θα ανταποκρίνονται στις προσδοκίες των καταναλωτών.

Δεύτερον, η πρόταση θα αποβεί ως έναν βαθμό επωφελής και για τις επιχειρήσεις που τελούν υπό διερεύνηση για εικαζόμενες παραβάσεις των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ. Η θέσπιση βασικών αποτελεσματικών υλικών και νομικών μέσων για τις ΕΑΑ θα περιορίσει τις αποκλίσεις όσον αφορά τα αποτελέσματα για τις εταιρείες, καθιστώντας την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ περισσότερο προβλέψιμη και αυξάνοντας την ασφάλεια δικαίου στην ΕΕ. Οι επιχειρήσεις ενδέχεται επίσης να επωφεληθούν από βελτιωμένα δικονομικά δικαιώματα, ιδίως στις περιοχές δικαιοδοσίας στις οποίες υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης, καθώς και από μεγαλύτερη ασφάλεια δικαίου όταν υποβάλλουν αίτηση επιείκειας. Οι επιχειρήσεις μπορεί να χρειαστεί να υποβληθούν σε δαπάνες αρχικής προσαρμογής για την εξοικείωσή τους με τις νέες δικονομικές ρυθμίσεις. Ωστόσο, συνολικά, το απαιτούμενο κόστος για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε διασυνοριακές δραστηριότητες στην ενιαία αγορά προκειμένου να προσαρμοστούν στα διαφορετικά νομικά πλαίσια αναμένεται μάλλον να μειωθεί.

Από την άλλη, όσον αφορά τις επιχειρήσεις που παραβιάζουν τη νομοθεσία σε ορισμένες περιοχές δικαιοδοσίας, θα είναι πιο δύσκολο να αποκρύψουν στοιχεία ή να αποφύγουν πρόστιμα, ή να επωφεληθούν από μειωμένα πρόστιμα.

Καταναλωτές

Οι καταναλωτές θα επωφεληθούν από τα πλεονεκτήματα που συνεπάγεται ο ισχυρότερος ανταγωνισμός στην αγορά από την άποψη ευρύτερης επιλογής και καλύτερων προϊόντων. Για τους καταναλωτές, η απουσία υλικών και νομικών μέσων και η αδυναμία των ΕΑΑ να αξιοποιήσουν το σύνολο των δυνατοτήτων τους κατά την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ σημαίνει ότι στερούνται τα πλεονεκτήματα που συνεπάγεται η επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού. Η πρόταση θα εξασφαλίσει ισοδύναμο επίπεδο προστασίας για τους καταναλωτές σε ολόκληρη την Ευρώπη από τις επιχειρηματικές πρακτικές που

διατηρούν τις τιμές των αγαθών και των υπηρεσιών τεχνητά υψηλές, αναβαθμίζοντας τις επιλογές τους όσον αφορά καινοτόμα αγαθά και υπηρεσίες σε προσιτές τιμές.

Θεμελιώδη δικαιώματα

Η πρόταση εξασφαλίζει την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων των εταιρειών που υπόκεινται σε διαδικασίες ανταγωνισμού, ιδίως (αλλά όχι αποκλειστικά), το δικαίωμα στην επιχειρηματική ελευθερία, το δικαίωμα ιδιοκτησίας, το δικαίωμα χρηστής διοίκησης και το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου (άρθρα 16, 17, 41 και 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης). Θα παράσχει στις ΕΑΑ πραγματικές αρμοδιότητες για την επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ μόνον στον βαθμό που αυτό κρίνεται αναγκαίο και αναλογικό. Θα υποχρεώνει τα κράτη μέλη να προβλέπουν κατάλληλες εγγυήσεις για την άσκηση των εν λόγω αρμοδιοτήτων που πληρούν τουλάχιστον τα πρότυπα του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και είναι σύμφωνα με τις γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης, μεταξύ άλλων τη δέουσα τήρηση των δικαιωμάτων προστασίας των δεδομένων των φυσικών προσώπων. Ειδικότερα, οι εν λόγω εγγυήσεις πρέπει να σέβονται τα δικαιώματα υπεράσπισης των εταιρειών κατά των οποίων έχει κινηθεί διαδικασία για την εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ, βασικό στοιχείο των οποίων είναι το δικαίωμα ακρόασης. Σε αυτό περιλαμβάνεται το δικαίωμα επίσημης κοινοποίησης των αιτιάσεων των ΕΑΑ βάσει του δικαίου ανταγωνισμού της ΕΕ και το ουσιαστικό δικαίωμα πρόσβασης στον φάκελο ώστε οι εταιρείες να έχουν τη δυνατότητα να προετοιμάσουν την υπεράσπισή τους. Επιπρόσθετα, οι αποδέκτες τελικών αποφάσεων των ΕΑΑ για την εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ πρέπει να έχουν δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου για την προσβολή αυτών των αποφάσεων.

Η πρόταση περιλαμβάνει επίσης ειδικές διασφαλίσεις για τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Για παράδειγμα, οι έλεγχοι σε μη επαγγελματικούς χώρους πρέπει να υπόκεινται σε άδεια δικαστικής αρχής. Εγγυήσεις για τα θεμελιώδη δικαιώματα έχουν ενσωματωθεί επίσης σε αρκετές διατάξεις. Για παράδειγμα, οι ΕΑΑ μπορούν να επιβάλλουν πρόστιμα και διορθωτικά μέτρα συμπεριφοράς ή διαρθρωτικού χαρακτήρα μόνο υπό την προϋπόθεση ότι είναι «αναλογικά». Οι ΕΑΑ θα μπορούν να πραγματοποιούν ελέγχους και να υποβάλλουν αιτήματα παροχής πληροφοριών μόνον εφόσον πληρούν το κριτήριο της «αναγκαιότητας».

4. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Η ουσιαστική και αποτελεσματική συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών προϋποθέτει ασφαλή υποδομή. Το ΕΔΑ βασίζεται στη διαλειτουργικότητα για την εύρυθμη λειτουργία του. Στο τρέχον πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ) οι εν λόγω δράσεις χρηματοδοτούνται κυρίως στο πλαίσιο του προγράμματος ISA²¹² και υπόκεινται στους διαθέσιμους πόρους, την επιλεξιμότητα και τα κριτήρια προτεραιότητας του προγράμματος. Οι λεπτομέρειες των δημοσιονομικών επιπτώσεων της πρότασης πέραν του 2020 θα υπόκεινται στις προτάσεις της Επιτροπής για το επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο και στην τελική έκβαση των διαπραγματεύσεων για το ΠΔΠ μετά το 2020. Προβλέπεται ενδεικτικό ποσό ύψους 1 εκατ. EUR ετησίως για τη διατήρηση, ανάπτυξη,

¹² Απόφαση (ΕΕ) 2015/2240 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 318, για τη θέσπιση προγράμματος σχετικά με λύσεις και κοινά πλαίσια διαλειτουργικότητας για τις ευρωπαϊκές δημόσιες διοικήσεις, τις επιχειρήσεις και τους πολίτες (πρόγραμμα ISA³) ως μέσο εκσυγχρονισμού του δημόσιου τομέα (ΕΕ 2015 L 318, σ. 1).

φιλοξενία, λειτουργία και υποστήριξη ενός κεντρικού πληροφοριακού συστήματος (σύστημα του Ευρωπαϊκού Δικτύου Ανταγωνισμού) σύμφωνα με τα σχετικά πρότυπα εμπιστευτικότητας και ασφάλειας δεδομένων. Οι λοιπές διοικητικές δαπάνες που απορρέουν από τη λειτουργία του ΕΔΑ, π.χ. τη διοργάνωση συναντήσεων, την ανάπτυξη και παροχή προγραμμάτων κατάρτισης, την έκδοση κατευθυντήριων γραμμών και κοινών αρχών, εκτιμώνται σε 500 000 EUR ετησίως.

Όσον αφορά το προσωπικό, η νομοθετική πρόταση δεν έχει αντίκτυπο στον προϋπολογισμό και δεν προϋποθέτει επιπλέον προσωπικό. Οι λεπτομέρειες εξηγούνται στο νομοθετικό δημοσιονομικό δελτίο που επισυνάπτεται στην παρούσα πρόταση.

5. ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Σχέδια εφαρμογής και ρυθμίσεις παρακολούθησης, αξιολόγησης και υποβολής εκθέσεων

Η Επιτροπή εκπόνησε σχέδιο εφαρμογής το οποίο προσδιορίζει τις βασικές προκλήσεις που είναι πιθανό να κληθούν να αντιμετωπίσουν τα κράτη μέλη κατά την έκδοση και εφαρμογή της οδηγίας, και προτείνει σειρά μέτρων για την επίλυσή τους.

Το σχέδιο εφαρμογής περιλαμβάνει i) ενιαίο σημείο επαφής με την Επιτροπή μέσω υπηρεσιακής ηλεκτρονικής θυρίδας, την οποία τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιούν για όλα τα θέματα που σχετίζονται με την προτεινόμενη οδηγία, και ii) σειρά ενεργειών προς εκτέλεση από την Επιτροπή και από τα κράτη μέλη για την αντιμετώπιση των τριών βασικών προκλήσεων σε σχέση με την εφαρμογή: α) εφαρμογή εντός του χρονοδιαγράμματος, β) παροχή κατάρτισης και υποστήριξης για τις ΕΑΑ και γ) επαρκή ενημέρωση της επιχειρηματικής κοινότητας.

Η Επιτροπή θα παρακολουθεί την μεταφορά στο εθνικό δίκαιο και την εφαρμογή της οδηγίας, τόσο κατά την περίοδο έως την ημερομηνία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο όσο και μετά από αυτή.

Θα διενεργηθεί εκ των υστέρων αξιολόγηση της οδηγίας μετά από 5 έτη από την ημερομηνία μεταφοράς της στο εθνικό δίκαιο.

Επεξηγηματικά έγγραφα

Η προτεινόμενη οδηγία θεσπίζει συγκεκριμένα μέτρα με στόχο να διασφαλιστεί ότι: 1) οι ΕΑΑ διαθέτουν ουσιαστικές εγγυήσεις ανεξαρτησίας και πόρους, καθώς και αρμοδιότητες επιβολής της νομοθεσίας και προστίμων· 2) υφίστανται οι ίδιες εγγυήσεις και τα ίδια μέσα όταν οι ΕΑΑ εφαρμόζουν το εθνικό δίκαιο, παράλληλα με τα άρθρα 101 και 102 της ΣΛΕΕ· και 3) οι ΕΑΑ μπορούν να παρέχουν η μία στην άλλη αποτελεσματική αμοιβαία συνδρομή με στόχο την περιφρούρηση του συστήματος στενής συνεργασίας στο πλαίσιο του ΕΔΑ. Υπάρχουν διάφορες νομικές υποχρεώσεις που απορρέουν από την προτεινόμενη οδηγία. Η αποτελεσματική μεταφορά της στο εθνικό δίκαιο θα απαιτήσει συνεπώς να γίνουν συγκεκριμένες και στοχευμένες τροποποιήσεις στους σχετικούς εθνικούς κανόνες. Προκειμένου η Επιτροπή να παρακολουθεί την ορθή μεταφορά στο εθνικό δίκαιο, δεν είναι, ως εκ τούτου, αρκετό τα κράτη μέλη να διαβιβάσουν το κείμενο των εκτελεστικών διατάξεων, καθώς μπορεί να είναι απαραίτητη μια συνολική εκτίμηση του προκύπτοντος καθεστώτος βάσει της εθνικής νομοθεσίας. Για τους λόγους αυτούς, τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να διαβιβάσουν στην Επιτροπή επεξηγηματικά έγγραφα που δείχνουν ποιες ισχύουσες ή νέες διατάξεις του εθνικού δικαίου εφαρμόζουν τα επιμέρους μέτρα που ορίζονται στην προτεινόμενη οδηγία.

Αναλυτική επεξήγηση των επιμέρους διατάξεων της πρότασης

Η πρόταση αποτελείται από 10 κεφάλαια τα οποία περιλαμβάνουν 34 άρθρα.

Κεφάλαιο I – Αντικείμενο, πεδίο εφαρμογής και ορισμοί

Αυτό το κεφάλαιο ορίζει το πεδίο εφαρμογής και τους κύριους όρους που χρησιμοποιούνται στην πρόταση. Οι ορισμοί που χρησιμοποιούνται αντιστοιχούν σε μεγάλο βαθμό στους ορισμούς που χρησιμοποιούνται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1/2003 και στην οδηγία 2014/104/ΕΕ σχετικά με τις αγωγές αποζημίωσης για παραβάσεις των διατάξεων του δικαίου ανταγωνισμού¹³.

Κεφάλαιο II – Θεμελιώδη δικαιώματα

Με την πρόταση θα εξασφαλιστεί ότι τα κράτη μέλη θα θεσπίσουν κατάλληλες διασφαλίσεις για την άσκηση των αρμοδιοτήτων που προβλέπονται στην παρούσα πρόταση. Οι εν λόγω διασφαλίσεις θα πρέπει να πληρούν τουλάχιστον τα πρότυπα του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των γενικών αρχών του δικαίου της Ένωσης¹⁴. Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας δημόσιας διαβούλευσης, εκφράστηκε σαφής απαίτηση από δικηγόρους, επιχειρήσεις και επιχειρηματικές οργανώσεις να διασφαλιστεί ότι οι ΕΑΑ διαθέτουν αποτελεσματικές αρμοδιότητες επιβολής της νομοθεσίας που πρέπει να αντισταθμίζονται από αυξημένες διαδικαστικές εγγυήσεις.

Κεφάλαιο III – Ανεξαρτησία και πόροι

Αυτό το κεφάλαιο διασφαλίζει ότι οι ΕΑΑ απολαύουν τουλάχιστον των απαραίτητων εγγυήσεων ανεξαρτησίας. Συγκεκριμένα, θεσπίζει εγγυήσεις με στόχο την προστασία των υπαλλήλων και της διοίκησης των ΕΑΑ από εξωτερικές παρεμβάσεις κατά την επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ ως εξής: i) διασφαλίζοντας ότι μπορούν να εκτελούν τα καθήκοντα και να ασκούν τις αρμοδιότητές τους ανεξάρτητα από πολιτικές και άλλες εξωτερικές παρεμβάσεις· ii) αποκλείοντας ρητώς τις εντολές από οποιονδήποτε κρατικό ή άλλο δημόσιο ή ιδιωτικό φορέα· iii) διασφαλίζοντας ότι απέχουν από κάθε πράξη η οποία είναι ασυμβίβαστη προς την εκτέλεση των καθηκόντων και την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους· iv) απαγορεύοντας την αποπομπή της διοίκησής τους για λόγους που σχετίζονται με αποφάσεις τους σε συγκεκριμένες υποθέσεις· v) διασφαλίζοντας ότι έχουν την αρμοδιότητα να καθορίζουν τις προτεραιότητές τους όσον αφορά μεμονωμένες υποθέσεις συμπεριλαμβανομένης της αρμοδιότητας να απορρίπτουν καταγγελίες για λόγους προτεραιότητας. Ως προς το τελευταίο, η πρόταση δεν επηρεάζει το αποκλειστικό δικαίωμα των κρατών μελών να καθορίζουν τους γενικούς στόχους πολιτικής. Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας δημόσιας διαβούλευσης τα περισσότερα από τα ενδιαφερόμενα μέρη τάχθηκαν υπέρ της λήψης μέτρων που θα καλύπτουν όλες αυτές τις πτυχές. Συγκεκριμένα, οι

¹³ EE L 349 της 5.12.2014, σ. 1.

¹⁴ Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, «οι επιταγές που απορρέουν από την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην έννομη τάξη [της ΕΕ] δεσμεύουν επίσης τα κράτη μέλη όταν εφαρμόζουν [ενωσιακές] ρυθμίσεις», απόφαση στην υπόθεση *Karlsson κ.λπ.*, C-292/97, ECLI: EU:C:2000:202, σκέψη 37. Βλ., επίσης, την απόφαση στην υπόθεση *Eturas*, C-74/14, ECLI:EU:C:2016:42, σκέψη 38, στην οποία το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπενθύμισε ότι το τεκμήριο της αθωότητας αποτελεί γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης, κατοχυρωμένη πλέον στο άρθρο 48 παράγραφος 1 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (βλ., επ' αυτού, την απόφαση στην υπόθεση *E.ON Energie κατά Επιτροπής*, C 89/11 P, ECLI: EU:C:2012:738, σκέψη 72), την οποία τα κράτη μέλη οφείλουν να τηρούν κατά την εφαρμογή του δικαίου περί ανταγωνισμού. Βλ. επίσης, επ' αυτού, την απόφαση στην υπόθεση *VEBIC*, C439/08, ECLI: EU:C:2010:739, σκέψη 63.

επιχειρήσεις ανέφεραν ότι η μη δυνατότητα των εθνικών αρχών ανταγωνισμού να ορίζουν πλήρως τις προτεραιότητές τους δεν τους επιτρέπει να επικεντρώνονται στις παραβάσεις που πλήττουν περισσότερο τον ανταγωνισμό.

Επίσης, το εν λόγω κεφάλαιο θεσπίζει ρητή υποχρέωση των κρατών μελών να διασφαλίζουν ότι οι ΕΑΑ διαθέτουν τους ανθρώπινους, οικονομικούς και τεχνικούς πόρους που απαιτούνται για την άσκηση των βασικών καθηκόντων τους δυνάμει των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ. Η σχετική διάταξη αφήνει στα κράτη μέλη το περιθώριο να αντιμετωπίζουν τις οικονομικές διακυμάνσεις χωρίς να διακυβεύεται η αποτελεσματικότητα των ΕΑΑ.

Κεφάλαιο IV – Αρμοδιότητες

Οι αρμοδιότητες και διαδικασίες έρευνας και λήψης αποφάσεων αποτελούν τα βασικά εργαλεία των αρχών ανταγωνισμού. Ωστόσο, σήμερα υπάρχει ένα μωσαϊκό αρμοδιοτήτων ανά την Ευρώπη και πολλές ΕΑΑ δεν έχουν όλες τις αρμοδιότητες που χρειάζονται. Το εύρος των αρμοδιοτήτων έρευνας και λήψης αποφάσεων των ΕΑΑ ποικίλλει σημαντικά, γεγονός που μπορεί να έχει σημαντικό αντίκτυπο στην αποτελεσματικότητά τους.

Προς τούτο, η πρόταση θεσπίζει τις ελάχιστες βασικές πραγματικές αρμοδιότητες έρευνας (αρμοδιότητα ελέγχου επιχειρηματικών και μη επιχειρηματικών χώρων, αρμοδιότητα έκδοσης αιτημάτων παροχής πληροφοριών) και λήψης αποφάσεων (αρμοδιότητα έκδοσης αποφάσεων απαγόρευσης, συμπεριλαμβανομένης της αρμοδιότητας επιβολής διορθωτικών μέτρων συμπεριφοράς ή διαρθρωτικού χαρακτήρα, αποφάσεων δέσμευσης, και προσωρινών μέτρων). Η ανάληψη δράσης με στόχο να εξασφαλιστεί ότι οι ΕΑΑ διαθέτουν αποτελεσματικά εργαλεία υποστηρίχθηκε ευρέως κατά τη δημόσια διαβούλευση. Για παράδειγμα, τα ενδιαφερόμενα μέρη, ιδίως οι επιχειρήσεις, επισήμαναν ότι η αναρμοδιότητα των ΕΑΑ να επιβάλλουν μέτρα διαρθρωτικού χαρακτήρα ήταν ιδιαίτερα προβληματική για τις εταιρείες που υφίστανται ζημία από την αντιανταγωνιστική συμπεριφορά του παραβάτη.

Η πρόταση θα διασφαλίσει επίσης ότι τα εργαλεία αυτά έχουν πραγματική ισχύ προβλέποντας αποτελεσματικές κυρώσεις για τη μη συμμόρφωση. Για να έχουν νόημα, οι κυρώσεις πρέπει να υπολογίζονται αναλογικά προς τον συνολικό κύκλο εργασιών της εκάστοτε επιχείρησης, αλλά τα κράτη μέλη θα έχουν ευελιξία ως προς τον τρόπο εφαρμογής της συγκεκριμένης διάταξης (π.χ. δεν ορίζονται συγκεκριμένα ποσοστά για το ύψος του προστίμου).

Κεφάλαιο V – Πρόστιμα και περιοδικές χρηματικές ποινές

Η ικανότητα των αρχών ανταγωνισμού να επιβάλλουν πρόστιμα στις εταιρείες που παραβαίνουν το δίκαιο του ανταγωνισμού συνιστά βασικό εργαλείο επιβολής. Σκοπός των προστίμων είναι η τιμωρία των εταιρειών που έχουν παραβεί τους κανόνες ανταγωνισμού και η αποτροπή άλλων εταιρειών από το να επιδοθούν ή να συνεχίσουν να επιδίδονται σε παράνομη συμπεριφορά. Το 2009, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποφάνθηκε ότι «η αποτελεσματικότητα των κυρώσεων που επιβάλλονται από τις [ΕΑΑ και από την Επιτροπή] αποτελεί προϋπόθεση για τη συνεπή εφαρμογή των [κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ]»¹⁵. Ωστόσο, υπάρχει μια σειρά ζητημάτων τα οποία επηρεάζουν το επίπεδο επιβολής των

¹⁵ Απόφαση στην υπόθεση C-429/07, *Inspecteur van de Belastingdienst κατά X BV*, C-429/07, ECLI: EU:C:2009:359, σκέψεις 36-39.

άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ και συνεπάγονται ότι οι εταιρείες είναι δυνατό να αντιμετωπίσουν πολύ χαμηλά ή και μηδενικά πρόστιμα ανάλογα με το ποια αρχή είναι αρμόδια, γεγονός που υπονομεύει τον αποτρεπτικό χαρακτήρα και τους ισότιμους όρους ανταγωνισμού.

Κατά πρώτον, η φύση των προστίμων που επιβάλλονται από τις ΕΑΑ για την παράβαση των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ διαφέρει από το ένα κράτος μέλος στο άλλο. Τα πρόστιμα μπορούν να επιβληθούν είτε σε διοικητικές διαδικασίες (από την ΕΑΑ), σε μη ποινικές δικαστικές διαδικασίες (από δικαστήρια) ή σε ποινικές ή οιονεί ποινικές διαδικασίες (κυρίως από δικαστήρια ή, σε ορισμένες περιπτώσεις, από την ΕΑΑ αλλά σύμφωνα με οιονεί ποινικές διαδικασίες (επιπέδου πλημμελήματος)). Στην πλειονότητα των κρατών μελών τα πρόστιμα είναι διοικητικά. Αστικά πρόστιμα¹⁶ επιβάλλονται σε τρία κράτη μέλη. Σε πέντε κράτη μέλη τα πρόστιμα επιβάλλονται σε (οιονεί) ποινικές διαδικασίες. Στα περισσότερα κράτη μέλη στα οποία τα πρόστιμα επιβάλλονται κατά κύριο λόγο σε (οιονεί) ποινικές διαδικασίες, το δίκαιο του ανταγωνισμού της ΕΕ δεν εφαρμόζεται ικανοποιητικά ή, ακόμη και στην περίπτωση που εφαρμόζεται, δεν επιβλήθηκαν πρόστιμα παρά σε ελάχιστες περιπτώσεις κατά την περίοδο 2004-2013. Κατά τη δημόσια διαβούλευση οι περισσότεροι ενδιαφερόμενοι ανέφεραν ότι τα ποινικά συστήματα είναι λιγότερο κατάλληλα για την αποτελεσματική επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ. Προκειμένου να αντιμετωπιστούν αυτά τα προβλήματα «ανεπαρκούς επιβολής» και διατηρώντας παράλληλα την ευελιξία για τα κράτη μέλη, η πρόταση θα διασφαλίσει ότι στα κράτη μέλη στα οποία σήμερα οι διοικητικές ΕΑΑ δεν μπορούν να εκδίδουν αποφάσεις για πρόστιμα, είτε πρέπει να δοθούν στις ΕΑΑ αρμοδιότητες να εκδίδουν τέτοιες αποφάσεις άμεσα, είτε τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι εν λόγω αποφάσεις μπορούν να λαμβάνονται από δικαστήριο σε μη ποινικές δικαστικές διαδικασίες. Συνεπώς, η ανάγκη για αλλαγές θα περιοριστεί στο ελάχιστο.

Δεύτερον, υπάρχουν διαφορές στις μεθοδολογίες υπολογισμού των προστίμων οι οποίες μπορεί να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στο ύψος των προστίμων που επιβάλλονται από τις ΕΑΑ. Οι διαφορές αυτές αφορούν κυρίως: 1) το ανώτατο πρόστιμο που μπορεί να επιβληθεί (το νόμιμο ανώτατο όριο) και 2) τις παραμέτρους για τον υπολογισμό του προστίμου. Οι διαφορές αυτές εξηγούν εν μέρει για ποιο λόγο τα πρόστιμα σήμερα μπορεί να αποκλίνουν έως και κατά το 25πλάσιο ανάλογα με το ποια αρχή είναι αρμόδια. Μπορεί να επιβάλλονται πολύ χαμηλά πρόστιμα για την ίδια παράβαση, γεγονός που σημαίνει ότι η αποτρεπτική δράση των προστίμων παρουσιάζει σημαντικές αποκλίσεις ανά την Ευρώπη. Αυτό το ζήτημα επισημάνθηκε κατά τη δημόσια διαβούλευση. Τα επιβαλλόμενα πρόστιμα μπορεί να μην αντικατοπτρίζουν τη ζημία που προκαλείται στον ανταγωνισμό από την αντανταγωνιστική συμπεριφορά. Προκειμένου να εξασφαλιστεί οι ΕΑΑ μπορούν να ορίζουν αποτρεπτικά πρόστιμα με βάση ένα κοινό σύνολο βασικών παραμέτρων: πρώτον, θα πρέπει να υπάρχει κοινό νόμιμο ανώτατο ύψος, όχι μικρότερο του 10 % του παγκόσμιου κύκλου εργασιών και, δεύτερον, κατά τον καθορισμό του προστίμου, οι ΕΑΑ θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους κύριους παράγοντες της σοβαρότητας και της διάρκειας της παράβασης.

Η τρίτη πτυχή αφορά τους περιορισμούς ως προς το ποιος μπορεί να θεωρηθεί υπόλογος για την πληρωμή του προστίμου. Η έννοια της «επιχείρησης» στο δίκαιο του ανταγωνισμού της ΕΕ κατοχυρώνεται από τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου. Σημαίνει ότι διαφορετικές νομικές οντότητες που ανήκουν στην ίδια «επιχείρηση» μπορούν να θεωρηθούν από κοινού και αλληλεγγύως υπόχρεες για πρόστιμα που μπορεί να επιβληθούν στην εν λόγω

¹⁶ Ο όρος «αστικά πρόστιμα» χρησιμοποιείται για να δηλώσει τα πρόστιμα που επιβάλλονται σε μη ποινικές δικαστικές διαδικασίες.

«επιχείρηση»¹⁷. Αυτό εκπέμπει σαφές μήνυμα προς τον όμιλο επιχειρήσεων συνολικά ότι η απουσία χρηστής εταιρικής διακυβέρνησης και η μη συμμόρφωση με το δίκαιο του ανταγωνισμού δεν θα μένουν ατιμώρητες. Επίσης, με τον τρόπο αυτό το πρόστιμο αντικατοπτρίζει τη συνολική ισχύ του ομίλου επιχειρήσεων και όχι μόνο της θυγατρικής, γεγονός που ενισχύει τη σημασία και τον αποτρεπτικό χαρακτήρα του. Ωστόσο, αρκετές ΕΑΑ δεν μπορούν σήμερα να καταστήσουν τις μητρικές εταιρείες υπόλογες για παραβάσεις που διαπράχθηκαν από ελεγχόμενες θυγατρικές τους. Επίσης, αρκετές ΕΑΑ δεν μπορούν σήμερα να καταστήσουν τους νόμιμους και οικονομικούς διαδόχους ενός παραβάτη υπόλογους για πρόστιμα, ή δεν είναι βέβαιο τι ισχύει ως προς αυτό, παρά την από μακρού πάγια νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου. Αυτό σημαίνει ότι οι εταιρείες μπορούν να αποφεύγουν τα πρόστιμα συγχωνευόμενες με άλλες εταιρείες ή προβαίνοντας σε εταιρική αναδιάρθρωση. Για να αποκλειστεί ένα τέτοιο ενδεχόμενο, η πρόταση προβλέπει ότι η έννοια της επιχείρησης εφαρμόζεται για τον σκοπό της επιβολής προστίμων τόσο στις μητρικές εταιρείες όσο και στους νόμιμους και οικονομικούς διαδόχους των επιχειρήσεων.

Κεφάλαιο VI – Επεικής μεταχείριση

Οι εταιρείες θα είναι διατεθειμένες να αποκαλύψουν μυστικές συμπράξεις στις οποίες έχουν συμμετάσχει, μόνον αν τους προσφέρεται επαρκής ασφάλεια δικαίου αν θα τύχουν απαλλαγής από την επιβολή προστίμων. Αυτό το κεφάλαιο επιδιώκει να ενισχύσει την ασφάλεια δικαίου για τις εταιρείες που επιθυμούν να υποβάλουν αίτηση επιείκειας ώστε να συνεχίσουν να έχουν κίνητρο για συνεργασία με την Επιτροπή και τις ΕΑΑ αμβλύνοντας τις υφιστάμενες διαφορές μεταξύ των προγραμμάτων επεικής μεταχείρισης που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη. Προς τούτο, η πρόταση ενσωματώνει τις βασικές αρχές του πρότυπου προγράμματος επιείκειας του ΕΔΑ στη νομοθεσία, διασφαλίζοντας ότι όλες οι ΕΑΑ μπορούν να χορηγούν απαλλαγή από την επιβολή προστίμων και μειώσεις στα πρόστιμα και να δέχονται συνοπτικές αιτήσεις υπό τις ίδιες προϋποθέσεις. Κατά τη δημόσια διαβούλευση, το 61 % των ενδιαφερομένων έκριναν ότι η μη εφαρμογή του πρότυπου προγράμματος επιείκειας του ΕΔΑ από τα κράτη μέλη είναι προβληματική.

Επίσης, το εν λόγω κεφάλαιο διασφαλίζει ότι οι αιτούντες θα μπορούν να επωφελούνται από προθεσμία πέντε εργάσιμων ημερών για την υποβολή συνοπτικών αιτήσεων και διευκρινίζει ότι δεν πρέπει να καλούνται να αντιμετωπίσουν παράλληλα αιτήματα από ΕΑΑ τα οποία απαιτούν διάθεση σημαντικών πόρων όσο η Επιτροπή ερευνά την υπόθεση. Διευκρινίζει επίσης ότι, όταν η Επιτροπή αποφασίσει να μην επιληφθεί μιας υπόθεσης, όσοι έχουν υποβάλει συνοπτική αίτηση πρέπει να έχουν την ευκαιρία να υποβάλουν πλήρη αίτηση επιείκειας στις οικείες ΕΑΑ.

Τέλος, αυτό το κεφάλαιο εξασφαλίζει την προστασία των υπαλλήλων και των διευθυντικών στελεχών εταιρειών που υποβάλλουν αίτημα απαλλαγής από ατομικές κυρώσεις, όταν υπάρχουν, υπό τον όρο ότι θα συνεργαστούν με τις αρχές. Αυτό είναι σημαντικό ώστε να διατηρηθούν τα κίνητρα των εταιρειών να υποβάλλουν αιτήσεις για επεική μεταχείριση, διότι οι αιτήσεις επιείκειας εξαρτώνται συχνά από την πλήρη συνεργασία των υπαλλήλων τους, χωρίς τον φόβο να υποστούν κυρώσεις.

Ομοίως, τα άτομα στη γνώση των οποίων έχει περιέλθει η ύπαρξη ή η λειτουργία μιας σύμπραξης ή άλλα είδη παραβάσεων της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας θα πρέπει να

¹⁷ Απόφαση στην υπόθεση *AkzoNobel NV κατά Επιτροπής*, C-97/08 P, ECLI:EU:C:2009:536. Πρέπει να αποδειχθεί ότι η μητρική εταιρεία ασκεί καθοριστική επιρροή στη θυγατρική που διέπραξε την παράβαση.

ενθαρρύνονται να παρέχουν τις εν λόγω πληροφορίες, π.χ. μέσω της θέσπισης αξιόπιστων και εμπιστευτικών διαύλων υποβολής στοιχείων. Για τον σκοπό αυτό, πολλές ΕΑΑ έχουν θεσπίσει ή εξετάζουν το ενδεχόμενο θέσπισης αποτελεσματικών μέσων για την προστασία των προσώπων που αναφέρουν ή αποκαλύπτουν πληροφορίες σχετικά με παραβάσεις της νομοθεσίας της ΕΕ περί ανταγωνισμού από αντίποινα, για παράδειγμα, από πειθαρχικά μέτρα των εργοδοτών τους. Για παράδειγμα, η Επιτροπή δρομολόγησε ένα ανώνυμο εργαλείο καταγγελιών για υποθέσεις ανταγωνισμού στις 16 Μαρτίου 2017¹⁸. Η Επιτροπή έχει υπογραμμίσει τη σημασία που έχει η προστασία των καταγγελλτών και εξετάζει τη δυνατότητα οριζόντιας ή περαιτέρω τομεακής δράσης σε ενωσιακό επίπεδο¹⁹.

Κεφάλαιο VII - Αμοιβαία συνδρομή

Αυτό το κεφάλαιο διασφαλίζει ότι όταν μια ΕΑΑ ζητεί από άλλη ΕΑΑ να εκτελέσει μέτρα έρευνας επ' ονόματί της για τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων από άλλη περιοχή δικαιοδοσίας, αξιωματούχοι της αιτούσας ΕΑΑ έχουν δικαίωμα να παρίστανται και να συνδράμουν ενεργά στον εν λόγω έλεγχο. Με τον τρόπο αυτό η διενέργεια αυτών των ελέγχων καθίσταται πιο αποτελεσματική και ουσιαστική.

Επιπλέον, αυτό το κεφάλαιο εξασφαλίζει τη θέσπιση ρυθμίσεων που δίνουν στις ΕΑΑ τη δυνατότητα να αιτούνται και να παρέχουν αμοιβαία συνδρομή για την κοινοποίηση των αποφάσεων και την επιβολή των προστίμων όταν οι εταιρείες δεν έχουν νομική παρουσία στην επικράτεια της αιτούσας ΕΑΑ ή δεν διαθέτουν επαρκείς πόρους για την επιβολή του προστίμου στην εν λόγω επικράτεια. Η εν λόγω αμοιβαία συνδρομή σχεδιάστηκε με στόχο την ελαχιστοποίηση των παρεμβάσεων στο εθνικό δίκαιο και θα περιλαμβάνει ορισμένες βασικές διασφαλίσεις: i) η κοινοποίηση και η επιβολή θα πραγματοποιούνται σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο υποβάλλεται η αίτηση· ii) οι αποφάσεις που επιβάλλουν πρόστιμα μπορούν να υλοποιηθούν μόνον όταν είναι οριστικές και δεν υπόκεινται πλέον στα τακτικά ένδικα μέσα· iii) οι προθεσμίες παραγραφής θα διέπονται από τη νομοθεσία του αιτούντος κράτους μέλους· iv) η αρχή στην οποία υποβάλλεται η αίτηση δεν υποχρεούται να επιβάλλει αποφάσεις για πρόστιμα, αν αυτό αντιβαίνει προδήλως στη δημόσια τάξη του οικείου κράτους μέλους· και v) οι διαφορές ως προς τη νομιμότητα ενός μέτρου εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του αιτούντος κράτους μέλους, ενώ οι διαφορές σχετικά με τα μέτρα κοινοποίησης ή επιβολής που λαμβάνονται στο κράτος μέλος στο οποίο υποβάλλεται η αίτηση εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του εν λόγω κράτους μέλους.

Η αμοιβαία συνδρομή συνιστά βασική πτυχή της παρούσας πρότασης, διότι είναι απαραίτητη για τη στενή συνεργασία στο πλαίσιο του ΕΔΑ και, ως εκ τούτου, για την επιτυχία του αποκεντρωμένου συστήματος στο οποίο βασίζεται η αποτελεσματική εφαρμογή του δικαίου ανταγωνισμού της ΕΕ. Χωρίς αποτελεσματική αμοιβαία συνδρομή δεν μπορούν να υπάρξουν ισότιμοι όροι ανταγωνισμού για τις εταιρείες που δραστηριοποιούνται σε περισσότερα του ενός κράτη μέλη με αποτέλεσμα να παρεμποδίζεται η εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

Κεφάλαιο VIII – Προθεσμίες παραγραφής

Αυτό το κεφάλαιο διασφαλίζει ότι αν είναι σε εξέλιξη διαδικασίες ενώπιον ΕΑΑ ή της Επιτροπής, οι προθεσμίες παραγραφής που ισχύουν για άλλες ΕΑΑ οι οποίες ενδέχεται να κινήσουν διαδικασία σχετικά με την ίδια συμφωνία, απόφαση ένωσης επιχειρήσεων ή

¹⁸ <http://ec.europa.eu/competition/cartels/whistleblower/index.html>.

¹⁹ http://ec.europa.eu/newsroom/just/item-detail.cfm?item_id=54254.

εναρμονισμένη πρακτική αναστέλλονται κατά τη διάρκεια της εν λόγω διαδικασίας. Αυτό θα διασφαλίσει την αποτελεσματική λειτουργία του συστήματος παράλληλων αρμοδιοτήτων στο πλαίσιο του ΕΔΑ, χωρίς να στερεί από τις άλλες ΕΑΑ το δικαίωμα να κινήσουν και οι ίδιες διαδικασία, λόγω παραγραφής. Τα κράτη μέλη διατηρούν την ευχέρεια να καθορίζουν τη διάρκεια των προθεσμιών παραγραφής στο σύστημά τους ή να θεσπίζουν απόλυτα χρονικά όρια, υπό την προϋπόθεση ότι αυτά δεν καθιστούν πρακτικώς αδύνατη, ούτε δυσχεραίνουν υπερβολικά, την αποτελεσματική επιβολή του δικαίου ανταγωνισμού της ΕΕ.

Κεφάλαιο ΙΧ - Γενικές διατάξεις

Αυτό το κεφάλαιο διασφαλίζει ότι οι διοικητικές ΕΑΑ, που είναι οι πλέον κατάλληλες να εξηγούν τις αποφάσεις τους, έχουν το αυτοτελές δικαίωμα να προσφεύγουν και/ή να υπερασπίζονται τις υποθέσεις τους στα δικαστήρια²⁰. Κατ' αυτόν τον τρόπο θα προλαμβάνονται οι διπλές δαπάνες και οι προσπάθειες που είναι σύμφυτες με την υπεράσπιση των εν λόγω υποθέσεων από άλλο όργανο.

Το εν λόγω κεφάλαιο θεσπίζει επίσης τη βασική διασφάλιση ότι οι πληροφορίες που συλλέγονται βάσει της προτεινόμενης οδηγίας μπορούν να χρησιμοποιούνται μόνο για τον σκοπό για τον οποίο αποκτήθηκαν και δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για επιβολή κυρώσεων σε φυσικά πρόσωπα.

Τέλος, το εν λόγω κεφάλαιο εξασφαλίζει ότι τα αποδεικτικά στοιχεία γίνονται δεκτά ανεξαρτήτως του μέσου στο οποίο αποθηκεύονται οι σχετικές πληροφορίες, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι σχετικές δικονομικές ρυθμίσεις είναι ψηφιακά ασφαλείς.

²⁰ Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι το άρθρο 35 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003 πρέπει να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι αποκλείει εθνική ρύθμιση η οποία δεν παρέχει σε εθνική αρχή ανταγωνισμού τη δυνατότητα να μετάσχει, ως καθής, σε δικαστική διαδικασία στρεφόμενη κατά της αποφάσεως που εξέδωσε η αρχή αυτή, *VEBIC*, υπόθεση C-439/08, ECLI:EU:C:2010:739, σκέψη 64.

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για την παροχή αρμοδιοτήτων στις αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών ώστε να επιβάλλουν αποτελεσματικότερα τους κανόνες και για τη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδίως τα άρθρα 103 και 114,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής¹

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Τα άρθρα 101 και 102 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) είναι διατάξεις αναγκαστικού δικαίου και θα πρέπει να εφαρμόζονται αποτελεσματικά σε ολόκληρη την Ένωση για να διασφαλίζεται ότι δεν υπάρχει στρέβλωση του ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά. Η αποτελεσματική επιβολή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ είναι αναγκαία προκειμένου να εξασφαλιστούν περισσότερο ανοικτές ανταγωνιστικές αγορές στην Ευρώπη, στις οποίες οι επιχειρήσεις ανταγωνίζονται περισσότερο σε αξιοκρατική βάση και χωρίς εμπόδια που θέτουν οι επιχειρήσεις για την είσοδο στην αγορά, ώστε να έχουν τη δυνατότητα να παράγουν πλούτο και να δημιουργούν θέσεις εργασίας. Προστατεύει τους καταναλωτές από εμπορικές πρακτικές που διατηρούν τις τιμές των αγαθών και των υπηρεσιών τεχνητά υψηλές και ενισχύει την επιλογή καινοτόμων αγαθών και υπηρεσιών από αυτούς.
- (2) Η δημόσια επιβολή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ διενεργείται από τις εθνικές αρχές ανταγωνισμού (ΕΑΑ) των κρατών μελών παράλληλα με την Επιτροπή δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003 του Συμβουλίου (²). Οι ΕΑΑ και η Επιτροπή συγκροτούν ένα δίκτυο δημόσιων αρχών που εφαρμόζει τους κανόνες ανταγωνισμού της ΕΕ σε στενή συνεργασία (Ευρωπαϊκό Δίκτυο Ανταγωνισμού).

¹ ΕΕ C της , σ. .

² Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 και 82 της συνθήκης (ΕΕ L 1 της 4.1.2003, σ. 1).

- (3) Το άρθρο 3 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003 επιβάλλει στις ΕΑΑ και τα εθνικά δικαστήρια υποχρέωση να εφαρμόζουν τα άρθρα 101 και 102 της ΣΛΕΕ σε συμφωνίες ή συμπεριφορά ικανές να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών. Στην πράξη, οι περισσότερες ΕΑΑ εφαρμόζουν τις εθνικές νομοθετικές διατάξεις περί ανταγωνισμού παράλληλα με τα άρθρα 101 και 102 της ΣΛΕΕ. Ως εκ τούτου, η παρούσα οδηγία, σκοπός της οποίας είναι να εξασφαλίσει ότι οι ΕΑΑ διαθέτουν τις απαραίτητες εγγυήσεις ανεξαρτησίας και αρμοδιότητες επιβολής της νομοθεσίας και προστίμων, ώστε να μπορούν να εφαρμόζουν αποτελεσματικά τα άρθρα 101 και 102 της ΣΛΕΕ, θα έχει αναπόφευκτα αντίκτυπο στις εθνικές νομοθετικές διατάξεις περί ανταγωνισμού που εφαρμόζονται παράλληλα από τις ΕΑΑ.
- (4) Επιπλέον, η παροχή στις ΕΑΑ της αρμοδιότητας να αποκτούν όλες τις πληροφορίες που συνδέονται με την επιχείρηση που υπόκειται στην έρευνα σε ψηφιακή μορφή, ανεξαρτήτως του μέσου στο οποίο είναι αποθηκευμένες, αναμένεται επίσης να επηρεάσει το πεδίο εφαρμογής των αρμοδιοτήτων των ΕΑΑ, όταν, στα πρώτα στάδια της διαδικασίας, λαμβάνουν το σχετικό μέτρο έρευνας, επίσης με βάση τις εθνικές νομοθετικές διατάξεις περί ανταγωνισμού που εφαρμόζονται παράλληλα με τα άρθρα 101 και 102 της ΣΛΕΕ. Η παροχή στις ΕΑΑ αρμοδιοτήτων έρευνας με διαφορετικό πεδίο εφαρμογής, ανάλογα με το αν τελικά θα εφαρμόσουν μόνο τις διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας περί ανταγωνισμού ή και τα άρθρα 101 και 102 της ΣΛΕΕ παράλληλα, θα παρεμπόδιζε την αποτελεσματικότητα της επιβολής του δικαίου ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά. Συνεπώς, το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας θα πρέπει να καλύπτει αφενός την εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ σε μεμονωμένη βάση και αφετέρου την εφαρμογή του εθνικού δικαίου του ανταγωνισμού που εφαρμόζεται παράλληλα στην ίδια υπόθεση. Τούτο με εξαίρεση την προστασία των δηλώσεων περί επιεικούς μεταχείρισης και των υπομνημάτων για διακανονισμό η οποία επεκτείνεται και στο εθνικό δίκαιο του ανταγωνισμού που εφαρμόζεται σε μεμονωμένη βάση.
- (5) Το εθνικό δίκαιο εμποδίζει πολλές ΕΑΑ να διαθέτουν τις αναγκαίες εγγυήσεις ανεξαρτησίας, καθώς και αρμοδιότητες επιβολής της νομοθεσίας και επιβολής προστίμων, ώστε να είναι σε θέση να επιβάλλουν αποτελεσματικά τους εν λόγω κανόνες. Αυτό υπονομεύει την ικανότητά τους να εφαρμόζουν αποτελεσματικά τα άρθρα 101 και 102 της ΣΛΕΕ και τις εθνικές νομοθετικές διατάξεις περί ανταγωνισμού παράλληλα με τα άρθρα 101 και 102 της ΣΛΕΕ, κατά περίπτωση. Για παράδειγμα, βάσει της εθνικής νομοθεσίας πολλές ΕΑΑ δεν διαθέτουν αποτελεσματικά εργαλεία για τον εντοπισμό αποδεικτικών στοιχείων παραβάσεων των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ, την επιβολή προστίμων σε εταιρείες που παραβιάζουν τη νομοθεσία ή δεν διαθέτουν τους αναγκαίους πόρους για την αποτελεσματική εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ. Αυτό μπορεί να τις εμποδίζει να αναλάβουν δράση ή να έχει ως αποτέλεσμα να περιορίζεται η δράση επιβολής τους. Το γεγονός ότι πολλές ΕΑΑ δεν διαθέτουν επιχειρησιακά εργαλεία και εγγυήσεις για την αποτελεσματική εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ σημαίνει ότι οι επιχειρήσεις που υιοθετούν αντια ανταγωνιστικές πρακτικές μπορεί να βρεθούν αντιμέτωπες με πολύ διαφορετική έκβαση της διαδικασίας ανάλογα με το κράτος στο οποίο δραστηριοποιούνται: μπορεί να μην υπόκεινται σε επιβολή δυνάμει των άρθρων 101 ή 102 της ΣΛΕΕ ή σε αναποτελεσματική επιβολή. Για παράδειγμα σε ορισμένα κράτη μέλη, οι επιχειρήσεις μπορούν να αποφεύγουν την υποχρέωση καταβολής προστίμων προβαίνοντας απλώς σε αναδιάρθρωση. Η ανομοιόμορφη εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ και των εθνικών νομοθετικών διατάξεων περί ανταγωνισμού παράλληλα με τα άρθρα 101 και 102 της ΣΛΕΕ οδηγεί

σε χαμένες ευκαιρίες για την άρση των εμποδίων όσον αφορά την είσοδο στην αγορά και για τη δημιουργία πιο ανοικτών ανταγωνιστικών αγορών σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση στις οποίες οι επιχειρήσεις θα ανταγωνίζονται σε αξιοκρατική βάση. Οι επιχειρήσεις και οι καταναλωτές πλήττονται ιδιαίτερος στα κράτη μέλη στα οποία οι ΕΕΑ είναι λιγότερο εξοπλισμένες για να επιβάλλουν αποτελεσματικά τους κανόνες. Οι επιχειρήσεις δεν μπορούν να ανταγωνίζονται σε αξιοκρατική βάση όπου υπάρχουν ασφαλή καταφύγια για τις αντιανταγωνιστικές πρακτικές, π.χ. επειδή δεν είναι δυνατή η συλλογή αποδεικτικών στοιχείων για αντιανταγωνιστικές πρακτικές ή επειδή οι επιχειρήσεις μπορούν να αποφεύγουν την ευθύνη για την καταβολή των προστίμων. Ως αποτέλεσμα, δεν έχουν κίνητρο να εισέλθουν σε αυτές τις αγορές και να ασκήσουν εκεί τα δικαιώματα εγκατάστασης και παροχής των αγαθών και των υπηρεσιών τους. Οι καταναλωτές που κατοικούν στα κράτη μέλη στα οποία υπάρχει λιγότερο επιβολή δεν αξιοποιούν τα οφέλη από την αποτελεσματική επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού. Ως εκ τούτου, η ανομοιόμορφη επιβολή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ και των εθνικών νομοθετικών διατάξεων περί ανταγωνισμού που εφαρμόζονται παράλληλα με τις διατάξεις των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ σε όλη την Ευρώπη στρεβλώνει τον ανταγωνισμό στην εσωτερική αγορά και υπονομεύει την εύρυθμη λειτουργία της.

- (6) Τα κενά και οι περιορισμοί στα εργαλεία και τις εγγυήσεις των ΕΑΑ υπονομεύουν το σύστημα παράλληλων αρμοδιοτήτων για την εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ το οποίο έχει σχεδιαστεί ώστε να λειτουργεί ως συνεκτικό σύνολο με βάση τη στενή συνεργασία στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Ανταγωνισμού. Το εν λόγω σύστημα εξαρτάται από την ικανότητα των αρχών να βασίζονται η μία στην άλλη για την εφαρμογή μέτρων εξακρίβωσης πραγματικών περιστατικών για λογαριασμό η μία της άλλης. Ωστόσο, δεν λειτουργεί ικανοποιητικά από τη στιγμή που υπάρχουν ακόμη ΕΑΑ που δεν διαθέτουν τα κατάλληλα εργαλεία εξακρίβωσης πραγματικών περιστατικών. Σε άλλες βασικές πτυχές, οι ΕΑΑ δεν είναι σε θέση να παράσχουν η μία στην άλλη αμοιβαία συνδρομή. Για παράδειγμα στην πλειονότητα των κρατών μελών οι επιχειρήσεις που λειτουργούν σε διασυνοριακό επίπεδο μπορούν να αποφεύγουν την πληρωμή προστίμων απλώς και μόνον μην έχοντας νομική παρουσία σε ορισμένες από τις επικράτειες των κρατών μελών στα οποία δραστηριοποιούνται. Αυτό μειώνει τα κίνητρα για συμμόρφωση με τα άρθρα 101 και 102 της ΣΛΕΕ. Ως αποτέλεσμα, η μη αποτελεσματική επιβολή προκαλεί στρεβλώσεις του ανταγωνισμού για τις νομοταγείς επιχειρήσεις και υπονομεύει την εμπιστοσύνη των καταναλωτών στην εσωτερική αγορά, και ιδίως στο ψηφιακό περιβάλλον.
- (7) Προκειμένου να διασφαλιστεί ένας πραγματικά ενιαίος χώρος επιβολής των κανόνων ανταγωνισμού στην Ευρώπη ο οποίος παρέχει ακόμα περισσότερο ισότιμους όρους ανταγωνισμού για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην ενιαία αγορά και μειώνει τις ανισότητες για τους καταναλωτές, είναι ανάγκη να θεσπιστούν ελάχιστες εγγυήσεις όσον αφορά την ανεξαρτησία και τους πόρους, καθώς και βασικές αρμοδιότητες επιβολής της νομοθεσίας και προστίμων κατά την εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ και των εθνικών νομοθετικών διατάξεων περί ανταγωνισμού παράλληλα με τα άρθρα 101 και 102 της ΣΛΕΕ, ώστε οι ΕΑΑ να μπορούν είναι πλήρως αποτελεσματικές.
- (8) Είναι σκόπιμο να βασιστεί η παρούσα οδηγία στη διπλή νομική βάση των άρθρων 103 και 114 της ΣΛΕΕ. Κι αυτό διότι η παρούσα οδηγία καλύπτει όχι μόνον την εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ και την εφαρμογή των εθνικών νομοθετικών διατάξεων περί ανταγωνισμού παράλληλα με τα εν λόγω άρθρα, αλλά και τα κενά και τους περιορισμούς που υπάρχουν στα εργαλεία και τις εγγυήσεις των ΕΑΑ για την

εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ, τα οποία επηρεάζουν αρνητικά τόσο τον ανταγωνισμό όσο και την ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

- (9) Η θέσπιση ελάχιστων εγγυήσεων προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι ΕΑΑ εφαρμόζουν αποτελεσματικά τα άρθρα 101 και 102 της ΣΛΕΕ δεν θίγει την ικανότητα των κρατών μελών να διατηρούν ή να θεσπίζουν πιο εκτεταμένες εγγυήσεις ανεξαρτησίας και περισσότερους πόρους για τις ΕΑΑ, καθώς και πιο λεπτομερείς κανόνες όσον αφορά τις αρμοδιότητες επιβολής της νομοθεσίας και προστίμων των εν λόγω αρχών. Πιο συγκεκριμένα, τα κράτη μέλη μπορούν να παραχωρούν στις ΕΑΑ πρόσθετες αρμοδιότητες, πέραν της βασικής δέσμης η οποία προβλέπεται στην παρούσα οδηγία, για την περαιτέρω ενίσχυση της αποτελεσματικότητάς τους.
- (10) Αντιστρόφως, απαιτούνται λεπτομερείς κανόνες στον τομέα που αφορά τις προϋποθέσεις επιεικούς μεταχείρισης των μυστικών συμπράξεων. Οι εταιρείες θα είναι διατεθειμένες να αποκαλύψουν μυστικές συμπράξεις στις οποίες έχουν συμμετάσχει, μόνον αν τους προσφέρεται επαρκής ασφάλεια δικαίου αν θα τύχουν απαλλαγής από την επιβολή προστίμων. Οι σημαντικές διαφορές μεταξύ των προγραμμάτων επιεικούς μεταχείρισης που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη δημιουργούν ανασφάλεια δικαίου για τους δυνητικούς αιτούντες επιείκεια, γεγονός που μπορεί να τους αποθαρρύνει να υποβάλλουν αίτηση για επιεική μεταχείριση. Αν τα κράτη μέλη μπορούσαν να υλοποιούν ή να εφαρμόζουν λιγότερο ή περισσότερο περιοριστικούς κανόνες όσον αφορά την επιεική μεταχείριση στον τομέα που καλύπτεται από την παρούσα οδηγία, αυτό όχι μόνο θα ερχόταν σε αντίθεση με τον στόχο της διατήρησης των κινήτρων για τους αιτούντες με στόχο την αποτελεσματικότερη δυνατή εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού στην Ένωση, αλλά θα έθετε και σε κίνδυνο τους ισότιμους όρους ανταγωνισμού για τις επιχειρήσεις που λειτουργούν στην εσωτερική αγορά. Αυτό δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να θέτουν σε εφαρμογή προγράμματα επιεικούς μεταχείρισης τα οποία δεν καλύπτουν μόνο τις μυστικές συμπράξεις, αλλά και άλλες παραβάσεις των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ και των αντίστοιχων εθνικών διατάξεων.
- (11) Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στις εθνικές νομοθετικές διατάξεις, στον βαθμό που προβλέπουν την επιβολή ποινικών κυρώσεων σε φυσικά πρόσωπα, με την εξαίρεση των κανόνων που διέπουν την αλληλεπίδραση μεταξύ των προγραμμάτων επιεικούς μεταχείρισης με την επιβολή κυρώσεων σε φυσικά πρόσωπα.
- (12) Η άσκηση των αρμοδιοτήτων που εκχωρούνται στις ΕΑΑ θα πρέπει να υπόκειται σε κατάλληλες διασφαλίσεις οι οποίες θα πληρούν τουλάχιστον τα πρότυπα των γενικών αρχών του ενωσιακού δικαίου και του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι εν λόγω διασφαλίσεις περιλαμβάνουν το δικαίωμα χρηστής διοίκησης και τον σεβασμό των δικαιωμάτων υπεράσπισης των επιχειρήσεων, βασικό στοιχείο των οποίων είναι το δικαίωμα ακρόασης. Συγκεκριμένα, οι ΕΑΑ θα πρέπει να ενημερώνουν τα υπό έρευνα μέρη σχετικά με τις προκαταρκτικές αιτιάσεις εναντίον τους δυνάμει του άρθρου 101 ή του άρθρου 102 της ΣΛΕΕ πριν από τη λήψη μιας απόφασης η οποία επηρεάζει δυσμενώς τα συμφέροντά τους και τα εν λόγω μέρη θα πρέπει να έχουν την ευκαιρία να εκθέσουν λυσιτελώς τις απόψεις τους επί των εν λόγω αιτιάσεων πριν από τη λήψη της εν λόγω απόφασης. Τα μέρη στα οποία κοινοποιήθηκαν προκαταρκτικές αιτιάσεις για εικαζόμενη παράβαση του άρθρου 101 ή του άρθρου 102 της ΣΛΕΕ θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα πρόσβασης στον φάκελο της υπόθεσης της οικείας ΕΑΑ, προκειμένου να είναι σε θέση να ασκήσουν αποτελεσματικά τα δικαιώματα υπεράσπισής τους. Τούτο με την επιφύλαξη του έννομου συμφέροντος των επιχειρήσεων για την προστασία των επιχειρηματικών τους απορρήτων και δεν εκτείνεται στις εμπιστευτικές πληροφορίες και στα εσωτερικά

έγγραφα, ούτε στην αλληλογραφία μεταξύ των ΕΑΑ και της Επιτροπής. Επιπρόσθετα, οι αποδέκτες των οριστικών αποφάσεων των ΕΑΑ κατά την εφαρμογή του άρθρου 101 ή 102 της ΣΛΕΕ θα πρέπει να έχουν δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, σύμφωνα με το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι εν λόγω οριστικές αποφάσεις των ΕΑΑ θα πρέπει να είναι αιτιολογημένες, ώστε να μπορούν οι αποδέκτες αυτών των αποφάσεων να επαληθεύουν τους λόγους μιας απόφασης και να ασκούν το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής. Ο σχεδιασμός αυτών των διασφαλίσεων πρέπει να επιτυγχάνει ισορροπία ανάμεσα στον σεβασμό των ανθρώπινων δικαιωμάτων των επιχειρήσεων και στο καθήκον για αποτελεσματική επιβολή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ.

- (13) Η παροχή αρμοδιοτήτων στις ΕΑΑ ώστε να εφαρμόζουν τα άρθρα 101 και 102 της ΣΛΕΕ με αμεροληψία και προς το κοινό συμφέρον της αποτελεσματικής επιβολής των ευρωπαϊκών κανόνων ανταγωνισμού αποτελεί ουσιώδη συνιστώσα της αποτελεσματικής και ομοιόμορφης εφαρμογής των εν λόγω κανόνων.
- (14) Η ανεξαρτησία των ΕΑΑ θα πρέπει να ενισχυθεί προκειμένου να εξασφαλίζεται η αποτελεσματική και ομοιόμορφη εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ. Προς τούτο, θα πρέπει να υπάρξει ρητή πρόβλεψη στην εθνική νομοθεσία που θα εξασφαλίζει ότι κατά την εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ, οι ΕΑΑ προστατεύονται έναντι εξωτερικών παρεμβάσεων ή πολιτικών πιέσεων που ενδέχεται να θέσουν σε κίνδυνο την ανεξάρτητη αξιολόγησή τους στα θέματα των οποίων επιλαμβάνονται. Για τον σκοπό αυτό, θα πρέπει εκ των προτέρων να θεσπιστούν κανόνες σχετικά με τους λόγους αποπομπής των μελών του οργάνου λήψης αποφάσεων των ΕΑΑ, ώστε να αρθούν τυχόν εύλογες υπόνοιες όσον αφορά την αμεροληψία του εν λόγω οργάνου και τη θωράκισή του έναντι εξωτερικών παραγόντων.
- (15) Για να εξασφαλιστεί η ανεξαρτησία των ΕΑΑ, οι υπάλληλοι και τα μέλη του οργάνου λήψης αποφάσεων τους θα πρέπει να ενεργούν με ακεραιότητα και να απέχουν από κάθε ενέργεια που είναι ασυμβίβαστη με την άσκηση των καθηκόντων τους. Η ανάγκη να αποτραπεί το ενδεχόμενο να τεθεί σε κίνδυνο η ανεξάρτητη αξιολόγηση των υπαλλήλων ή των μελών του οργάνου λήψης αποφάσεων συνεπάγεται επίσης ότι κατά τη διάρκεια της απασχόλησής τους και της θητείας τους και για ένα εύλογο χρονικό διάστημα μετά από αυτήν, θα πρέπει να απέχουν από κάθε ασυμβίβαστη επαγγελματική δραστηριότητα, επικερδή ή όχι. Επιπλέον αυτό συνεπάγεται ότι κατά τη διάρκεια της απασχόλησής τους και της θητείας τους, δεν θα πρέπει να έχουν συμφέρον σε επιχειρήσεις ή οργανισμούς που συναλλάσσονται με εθνική αρχή ανταγωνισμού στον βαθμό που αυτό μπορεί να υπονομεύσει την ανεξαρτησία τους. Οι υπάλληλοι και τα μέλη του οργάνου λήψης αποφάσεων θα πρέπει να δηλώνουν τυχόν συμφέροντα ή περιουσιακά στοιχεία που θα μπορούσαν να δημιουργήσουν σύγκρουση συμφερόντων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους. Θα πρέπει να είναι υποχρεωμένοι να ενημερώνουν το όργανο λήψης αποφάσεων, τα υπόλοιπα μέλη του ή, στην περίπτωση των ΕΑΑ στις οποίες η αρμοδιότητα λήψης αποφάσεων ανήκει σε ένα μόνο πρόσωπο, την αρμόδια για τους διορισμούς αρχή τους, αν, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, κληθούν να αποφασίσουν για θέμα επί του οποίου έχουν συμφέρον το οποίο θα μπορούσε να επηρεάσει την αμεροληψία τους.
- (16) Η ανεξαρτησία των ΕΑΑ δεν αποκλείει ούτε τον δικαστικό έλεγχο ούτε την κοινοβουλευτική εποπτεία σύμφωνα με τη νομοθεσία των κρατών μελών. Οι απαιτήσεις λογοδοσίας συμβάλλουν επίσης στη διασφάλιση της αξιοπιστίας και της νομιμότητας των ενεργειών των ΕΑΑ. Στις αναλογικές απαιτήσεις λογοδοσίας των ΕΑΑ περιλαμβάνεται η υποβολή από τις εθνικές αρχές ανταγωνισμού περιοδικών

εκθέσεων σχετικά με τις δραστηριότητές τους σε κρατικό ή κοινοβουλευτικό όργανο. Οι ΕΑΑ μπορεί επίσης να υπόκεινται σε έλεγχο ή σε παρακολούθηση των οικονομικών δαπανών τους, υπό την προϋπόθεση ότι αυτό δεν επηρεάζει την ανεξαρτησία τους.

- (17) Οι ΕΑΑ ανταγωνισμού θα πρέπει να μπορούν να ιεραρχούν κατά προτεραιότητα τις διαδικασίες τους για την επιβολή του άρθρου 101 και 102 της ΣΛΕΕ, ώστε να επιτυγχάνουν αποτελεσματική χρήση των πόρων τους, και να μπορούν να εστιάζουν στην πρόληψη και στον τερματισμό της αντανταγωνιστικής συμπεριφοράς που προκαλεί στρέβλωση του ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά. Προς τούτο, θα πρέπει να μπορούν να απορρίπτουν καταγγελίες με το αιτιολογικό ότι δεν αποτελούν προτεραιότητα. Αυτό, ωστόσο, δεν θα πρέπει να θίγει την αρμοδιότητα των ΕΑΑ να απορρίπτουν καταγγελίες για άλλους λόγους, όπως η αναρμοδιότητα, ή να αποφασίζουν ότι δεν συντρέχουν λόγοι να αναλάβουν δράση από την πλευρά τους. Η αρμοδιότητα των ΕΑΑ να ιεραρχούν κατά προτεραιότητα τις διαδικασίες επιβολής τους δεν θίγει το δικαίωμα μιας κυβέρνησης κράτους μέλους να εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές γενικής πολιτικής ή προτεραιότητας που απευθύνονται στις εθνικές αρχές ανταγωνισμού, οι οποίες δεν σχετίζονται με συγκεκριμένες διαδικασίες για την επιβολή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ.
- (18) Οι ΕΑΑ θα πρέπει να διαθέτουν τους αναγκαίους πόρους, σε επίπεδο προσωπικού, εμπειρογνώσιας, οικονομικών μέσων και τεχνικού εξοπλισμού, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι μπορούν να ασκούν αποτελεσματικά τα καθήκοντά τους κατά την εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ. Σε περίπτωση διεύρυνσης των καθηκόντων και των αρμοδιοτήτων τους δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας, θα πρέπει να συνεχίζουν να διαθέτουν σε επαρκή βαθμό τους αναγκαίους πόρους για την άσκηση αυτών των καθηκόντων.
- (19) Οι ΕΑΑ χρειάζονται μια ελάχιστη δέσμη κοινών αρμοδιοτήτων έρευνας και λήψης αποφάσεων ώστε να μπορούν να επιβάλλουν αποτελεσματικά τα άρθρα 101 και 102 της ΣΛΕΕ.
- (20) Θα πρέπει να δοθούν αρμοδιότητες στις ΕΑΑ ώστε να διαθέτουν πραγματικές αρμοδιότητες έρευνας για τον εντοπισμό συμφωνιών, αποφάσεων ή εναρμονισμένων πρακτικών που απαγορεύονται βάσει του άρθρου 101 της ΣΛΕΕ, καθώς και περιπτώσεων κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης, η οποία απαγορεύεται βάσει του άρθρου 102 της ΣΛΕΕ, σε όλα τα στάδια των διαδικασιών που διεξάγονται ενώπιόν τους.
- (21) Οι αρμοδιότητες έρευνας των εθνικών διοικητικών αρχών ανταγωνισμού πρέπει να είναι επαρκείς, ώστε να ανταποκρίνονται στις προκλήσεις που ενέχει το ψηφιακό περιβάλλον όσον αφορά την επιβολή και θα πρέπει να επιτρέπουν στις εθνικές αρχές ανταγωνισμού να παραλαμβάνουν όλες τις πληροφορίες σε ψηφιακή μορφή, συμπεριλαμβανομένων των στοιχείων που προκύπτουν με εγκληματολογικές μεθόδους, σε σχέση με την επιχείρηση ή την ένωση επιχειρήσεων που αποτελεί αντικείμενο έρευνας, ανεξαρτήτως του μέσου στο οποίο είναι αποθηκευμένες, π.χ. σε φορητό υπολογιστή, κινητό τηλέφωνο ή άλλες ψηφιακές συσκευές.
- (22) Οι εθνικές διοικητικές αρχές ανταγωνισμού θα πρέπει να έχουν την αρμοδιότητα να ελέγχουν τους χώρους επιχειρήσεων και ενώσεων επιχειρήσεων κατά των οποίων έχει κινηθεί διαδικασία για την εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ, καθώς και άλλων φορέων της αγοράς οι οποίοι μπορεί να κατέχουν πληροφορίες συναφείς με την εν λόγω διαδικασία. Οι εθνικές διοικητικές αρχές ανταγωνισμού θα πρέπει να

μπορούν να διενεργούν αυτούς τους ελέγχους όταν υπάρχουν τουλάχιστον εύλογες υπόνοιες για παράβαση του άρθρου 101 ή του άρθρου 102 της ΣΛΕΕ.

- (23) Για να είναι αποτελεσματική, η αρμοδιότητα διενέργειας ελέγχων των εθνικών διοικητικών αρχών ανταγωνισμού θα πρέπει να τους παρέχει δυνατότητα πρόσβασης σε πληροφορίες που είναι προσβάσιμες στην επιχείρηση ή στην ένωση επιχειρήσεων ή στο πρόσωπο που αποτελεί αντικείμενο του ελέγχου και σχετίζεται με την υπό έρευνα επιχείρηση.
- (24) Για να ελαχιστοποιηθεί η άσκοπη παράταση των ελέγχων, οι εθνικές διοικητικές αρχές ανταγωνισμού θα πρέπει να διαθέτουν την αρμοδιότητα να συνεχίζουν την αναζήτηση αντιγράφων ή αποσπασμάτων βιβλίων και εγγράφων που σχετίζονται με την επαγγελματική δραστηριότητα της υπό έλεγχο επιχείρησης ή ένωσης επιχειρήσεων στους χώρους της αρχής ή σε άλλους καθορισμένους χώρους.
- (25) Η πείρα δείχνει ότι αρχεία επιχειρήσεων μπορεί να φυλάσσονται στις κατοικίες των διευθυντών ή άλλων προσώπων που εργάζονται για μια επιχείρηση, ιδίως με την αυξημένη χρήση των πιο ευέλικτων μορφών εργασίας. Για να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα των ελέγχων, οι εθνικές διοικητικές αρχές ανταγωνισμού θα πρέπει να έχουν την αρμοδιότητα να εισέρχονται σε χώρους, συμπεριλαμβανομένων των ιδιωτικών οικιών, όταν υπάρχουν εύλογες υπόνοιες ότι φυλάσσονται επιχειρηματικά αρχεία τα οποία ενδέχεται να συμβάλουν στη στοιχειοθέτηση σοβαρής παράβασης του άρθρου 101 ή του άρθρου 102 της ΣΛΕΕ. Η άσκηση της αρμοδιότητας αυτής θα πρέπει να γίνεται ύστερα από προηγούμενη άδεια δικαστικής αρχής. Τούτο δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να αναθέτουν τα καθήκοντα εθνικής δικαστικής αρχής σε εθνική διοικητική αρχή ανταγωνισμού η οποία ενεργεί ως δικαστική αρχή, σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις.
- (26) Οι ΕΑΑ θα πρέπει να διαθέτουν αποτελεσματικές αρμοδιότητες να ζητούν τις πληροφορίες που είναι αναγκαίες για τον εντοπισμό συμφωνιών, αποφάσεων ή εναρμονισμένων πρακτικών που απαγορεύονται βάσει του άρθρου 101 της ΣΛΕΕ, καθώς και περιπτώσεων κατάχρησης, που απαγορεύονται βάσει του άρθρου 102 της ΣΛΕΕ. Εδώ περιλαμβάνεται το δικαίωμα να απαιτούνται πληροφορίες ανεξαρτήτως του μέσου στο οποίο είναι αποθηκευμένες, υπό την προϋπόθεση ότι είναι προσβάσιμες στον αποδέκτη του αιτήματος παροχής πληροφοριών. Η πείρα δείχνει ότι οι πληροφορίες που παρέχονται σε οικειοθελή βάση από τρίτους, όπως από ανταγωνιστές, πελάτες και καταναλωτές στην αγορά, μπορεί επίσης να αποτελέσουν πολύτιμη πηγή πληροφοριών για τεκμηριωμένη και ισχυρή επιβολή και οι ΕΑΑ πρέπει να ενθαρρύνουν την τάση αυτή.
- (27) Οι ΕΑΑ θα πρέπει να έχουν στη διάθεσή τους αποτελεσματικά μέσα για την αποκατάσταση του ανταγωνισμού στην αγορά με την επιβολή αναλογικών διορθωτικών μέτρων συμπεριφοράς ή διαρθρωτικού χαρακτήρα.
- (28) Όταν, στο πλαίσιο διαδικασίας που μπορεί να οδηγήσει στην απαγόρευση συμφωνίας ή πρακτικής, επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων προτείνουν στις ΕΑΑ να αναλάβουν δεσμεύσεις ικανές να παραμερίσουν τις αντιρρήσεις τους, οι εν λόγω αρχές θα πρέπει να μπορούν να εκδίδουν αποφάσεις που καθιστούν υποχρεωτικές και εκτελεστές τις εν λόγω δεσμεύσεις για τις επιχειρήσεις. Οι εν λόγω αποφάσεις δέσμευσης θα πρέπει να διαπιστώνουν ότι δεν συντρέχουν πλέον λόγοι ανάληψης δράσης εκ μέρους των ΕΑΑ, δίχως να καταλήγουν σε συμπέρασμα αν υπήρξε ή όχι παράβαση του άρθρου 101 της ΣΛΕΕ ή του άρθρου 102 της ΣΛΕΕ. Οι αποφάσεις δέσμευσης δεν θίγουν την αρμοδιότητα των αρχών ανταγωνισμού και των

δικαστηρίων των κρατών μελών να προβαίνουν στη σχετική διαπίστωση παράβασης και να αποφασίζουν ως προς μια υπόθεση.

- (29) Προκειμένου να διασφαλίζεται η αποτελεσματική και ομοιόμορφη εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ, οι εθνικές διοικητικές αρχές ανταγωνισμού θα πρέπει να έχουν την αρμοδιότητα να επιβάλλουν αποτελεσματικά, αναλογικά και αποτρεπτικά πρόστιμα σε επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων για παραβάσεις των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ, είτε απευθείας οι ίδιες σε διοικητικές διαδικασίες ή να ζητούν την επιβολή προστίμων σε μη ποινικές δικαστικές διαδικασίες. Αυτό ισχύει με την επιφύλαξη των εθνικών διατάξεων των κρατών μελών οι οποίες προβλέπουν την επιβολή κυρώσεων από τα δικαστήρια σε ποινικές διώξεις για παραβάσεις των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ.
- (30) Για να εξασφαλιστεί η συμμόρφωση των επιχειρήσεων ή ενώσεων επιχειρήσεων με τις αρμοδιότητες έρευνας και λήψης αποφάσεων των ΕΑΑ, οι εθνικές διοικητικές αρχές ανταγωνισμού πρέπει να μπορούν να επιβάλλουν αποτελεσματικά πρόστιμα για τη μη συμμόρφωση, καθώς και περιοδικές χρηματικές ποινές ώστε να επιτυγχάνουν συμμόρφωση με τις εν λόγω αρμοδιότητες είτε απευθείας οι ίδιες σε διοικητικές διαδικασίες είτε να ζητούν την επιβολή προστίμων σε μη ποινικές δικαστικές διαδικασίες. Αυτό δεν θίγει τις εθνικές νομοθεσίες των κρατών μελών οι οποίες προβλέπουν την επιβολή τέτοιων προστίμων από δικαστήρια σε ποινικές δικαστικές διαδικασίες. Επιπλέον, η παρούσα οδηγία δεν θίγει ούτε τους εθνικούς κανόνες για τον απαιτούμενο βαθμό απόδειξης ούτε την υποχρέωση των ΕΑΑ να εξακριβώνουν τα πραγματικά περιστατικά της συγκεκριμένης υπόθεσης, υπό τον όρο ότι οι εν λόγω κανόνες και υποχρεώσεις συνάδουν προς τις γενικές αρχές του ενωσιακού δικαίου. Τα πρόστιμα και οι περιοδικές χρηματικές ποινές θα πρέπει να καθορίζονται με βάση τον συνολικό κύκλο εργασιών των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων ή ενώσεων επιχειρήσεων.
- (31) Προκειμένου να διασφαλίζεται η αποτελεσματική και ομοιόμορφη εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ, η έννοια της επιχείρησης, όπως περιέχεται στα άρθρα 101 και 102 της ΣΛΕΕ, θα πρέπει να εφαρμόζεται σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δηλαδή οριζόμενη ως οικονομική μονάδα, ακόμη και αν αποτελείται από περισσότερα φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Κατά τον ίδιο τρόπο, οι ΕΑΑ θα πρέπει να μπορούν να εφαρμόζουν την έννοια της επιχείρησης ώστε να καθιστούν μια μητρική εταιρεία υπεύθυνη, και να της επιβάλλουν πρόστιμα, για τη συμπεριφορά μίας από τις θυγατρικές της, όταν η εν λόγω μητρική εταιρεία και η θυγατρική της αποτελούν ενιαία οικονομική μονάδα. Προκειμένου να αποτρέπεται η αποφυγή της ευθύνης για την καταβολή προστίμων τα οποία επιβάλλονται για παραβάσεις των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ μέσω νομικών ή οργανωτικών αλλαγών, οι ΕΑΑ θα πρέπει να μπορούν να εντοπίζουν τους νόμιμους ή οικονομικούς διαδόχους των υπόχρεων επιχειρήσεων και να τους επιβάλλουν πρόστιμα για παράβαση των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- (32) Προκειμένου να διασφαλίζεται ότι τα πρόστιμα που επιβάλλονται για παραβάσεις των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ αντικατοπτρίζουν την οικονομική σημασία της παράβασης, οι ΕΑΑ θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τη σοβαρότητα της παράβασης. Οι ΕΑΑ θα πρέπει επίσης να μπορούν να καθορίζουν πρόστιμα τα οποία είναι αναλογικά προς τη διάρκεια της παράβασης. Οι παράγοντες αυτοί θα πρέπει να εκτιμώνται σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συγκεκριμένα, όσον αφορά την εκτίμηση της σοβαρότητας μιας παράβασης, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει αποφανθεί ότι πρέπει να εξετάζονται οι συνθήκες της υπόθεσης, το πλαίσιο στο οποίο διαπράχθηκε η παράβαση και το

αποτρεπτικό αποτέλεσμα των προστίμων. Παράγοντες που μπορεί να λαμβάνονται υπόψη στην εν λόγω εκτίμηση είναι ο κύκλος εργασιών για τα αγαθά και τις υπηρεσίες σε σχέση με τα οποία διαπράχθηκε η παράβαση και το μέγεθος και η οικονομική ισχύς της επιχείρησης, καθώς αντικατοπτρίζουν την επιρροή που μπορούσε να ασκήσει η επιχείρηση στην αγορά. Επιπροσθέτως, η ύπαρξη επαναλαμβανόμενων παραβάσεων από την ίδια επιχείρηση δείχνει ότι η τελευταία είναι επιρρεπής σε τέτοιου είδους παραβάσεις και αποτελεί, συνεπώς, σημαντική ένδειξη για τη σοβαρότητα της εν λόγω συμπεριφοράς και, ως εκ τούτου, για την ανάγκη αύξησης του επιπέδου της ποινής, προκειμένου να επιτευχθεί αποτελεσματικό αποτρεπτικό αποτέλεσμα. Κατά τον καθορισμό του προστίμου που πρέπει να επιβληθεί, οι ΕΑΑ θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την αξία των πωλήσεων των αγαθών και υπηρεσιών της επιχείρησης που συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με την παράβαση. Κατά τον ίδιο τρόπο, οι ΕΑΑ θα πρέπει να έχουν δικαίωμα να αυξάνουν το πρόστιμο που επιβάλλεται σε μια επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων που συνεχίζει την ίδια, ή διαπράττει παρεμφερή, παράβαση, εφόσον έχει ληφθεί απόφαση από την Επιτροπή ή από εθνική αρχή ανταγωνισμού, με την οποία διαπιστώνεται ότι η εν λόγω επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων παραβίασε τα άρθρα 101 και 102 της ΣΛΕΕ.

- (33) Η πείρα έχει δείξει ότι οι ενώσεις επιχειρήσεων διαδραματίζουν συχνά ρόλο σε παραβάσεις που σχετίζονται με τον ανταγωνισμό και οι ΕΑΑ θα πρέπει να μπορούν να επιβάλλουν αποτελεσματικά πρόστιμα σε τέτοιου είδους ενώσεις. Κατά την εκτίμηση της σοβαρότητας της παράβασης προκειμένου να καθοριστεί το ύψος του προστίμου σε διαδικασίες κατά ενώσεων επιχειρήσεων στις οποίες η παράβαση σχετίζεται με τις δραστηριότητες των μελών τους, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το άθροισμα των πωλήσεων, από τις επιχειρήσεις που είναι μέλη της ένωσης, των αγαθών και υπηρεσιών που σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με την παράβαση. Προκειμένου να εξασφαλισθεί η αποτελεσματική είσπραξη των προστίμων που επιβάλλονται στις ενώσεις επιχειρήσεων για παραβάσεις που έχουν διαπράξει, είναι ανάγκη να καθορισθούν οι όροι υπό τους οποίους οι ΕΑΑ μπορούν να ζητούν την πληρωμή του προστίμου από τα μέλη της ένωσης όταν η ένωση δεν είναι αξιόχρηη. Στην περίπτωση αυτή, οι ΕΑΑ θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη το σχετικό μέγεθος των επιχειρήσεων που ανήκουν στην ένωση και ιδίως την κατάσταση των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων. Η πληρωμή του προστίμου από ένα ή περισσότερα μέλη μιας ένωσης πραγματοποιείται με την επιφύλαξη των εθνικών κανόνων περί ανάκτησης του καταβληθέντος ποσού από τα λοιπά μέλη της ένωσης.
- (34) Το αποτρεπτικό αποτέλεσμα των προστίμων διαφέρει σε μεγάλο βαθμό στην Ευρώπη και σε ορισμένα κράτη μέλη το ανώτατο ύψος του προστίμου που μπορεί να καθοριστεί είναι πολύ χαμηλό. Για να διασφαλιστεί ότι οι ΕΑΑ μπορούν να ορίσουν αποτρεπτικά πρόστιμα, το ανώτατο ύψος του προστίμου θα πρέπει να καθορίζεται σε επίπεδο όχι κατώτερο από 10 % του παγκόσμιου κύκλου εργασιών της οικείας επιχείρησης. Αυτό το άρθρο δεν θα πρέπει εμποδίζει τα κράτη μέλη να διατηρούν ή να θεσπίζουν υψηλότερο ανώτατο ύψος του προστίμου.
- (35) Τα προγράμματα επιεικούς μεταχείρισης αποτελούν σημαντικό εργαλείο για τον εντοπισμό μυστικών συμπράξεων και, ως εκ τούτου, συμβάλλουν στην αποτελεσματική δίωξη και την επιβολή κυρώσεων για τις σοβαρότερες παραβάσεις του δικαίου ανταγωνισμού. Ωστόσο, σήμερα παρατηρούνται σημαντικές αποκλίσεις μεταξύ των προγραμμάτων επιεικούς μεταχείρισης που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη. Οι εν λόγω διαφορές δημιουργούν ανασφάλεια δικαίου στις παραβάτριες επιχειρήσεις σχετικά με τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορούν να υποβάλλουν αίτηση επιείκειας καθώς και σχετικά με το καθεστώς απαλλαγής τους στο πλαίσιο του

αντίστοιχου προγράμματος(-ων) επιεικούς μεταχείρισης. Η εν λόγω ανασφάλεια μπορεί να αποθαρρύνει δυνητικούς αιτούντες επιείκεια από το να υποβάλουν αίτηση επιείκειας. Αυτό με τη σειρά του μπορεί να οδηγήσει σε λιγότερο αποτελεσματική επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού στην Ένωση, καθώς αποκαλύπτονται λιγότερες μυστικές συμπράξεις.

- (36) Οι διαφορές μεταξύ των προγραμμάτων επιεικούς μεταχείρισης σε επίπεδο κρατών μελών θέτουν επίσης σε κίνδυνο τους ισότιμους όρους ανταγωνισμού για τις επιχειρήσεις που λειτουργούν στην εσωτερική αγορά. Πρέπει, συνεπώς, να αυξηθεί η ασφάλεια δικαίου με την άμβλυνση αυτών των διαφορών.
- (37) Οι ΕΑΑ θα πρέπει να χορηγούν στις επιχειρήσεις απαλλαγή από την επιβολή προστίμων, και μειώσεις των εν λόγω προστίμων, αν συντρέχουν ορισμένες προϋποθέσεις. Μια επιχείρηση θα πρέπει να θεωρείται ότι έχει παράσχει σε μια εθνική αρχή ανταγωνισμού αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με μια μυστική σύμπραξη τα οποία επιτρέπουν τη διαπίστωση παράβασης του άρθρου 101 της ΣΛΕΕ, αν η εν λόγω εθνική αρχή ανταγωνισμού δεν διέθετε επαρκή αποδεικτικά στοιχεία για διαπίστωση παράβασης του άρθρου 101 της ΣΛΕΕ όσον αφορά την εν λόγω σύμπραξη κατά τον χρόνο υποβολής των εν λόγω αποδεικτικών στοιχείων από την επιχείρηση.
- (38) Οι αιτούντες θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να υποβάλλουν αίτηση επιείκειας εγγράφως ή, κατά περίπτωση, με άλλα μέσα τα οποία δεν συνεπάγονται υποβολή εγγράφων, πληροφοριών, ή άλλου υλικού που βρίσκεται υπό την κατοχή, την επίβλεψη ή τον έλεγχο του αιτούντος. Για τον σκοπό αυτό, οι ΕΑΑ θα πρέπει να διαθέτουν ένα σύστημα που θα τους επιτρέπει να αποδέχονται δηλώσεις επιείκειας είτε προφορικά είτε με άλλα μέσα, μεταξύ άλλων σε ψηφιακή μορφή.
- (39) Αιτούντες οι οποίοι έχουν υποβάλει αίτηση επιείκειας στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή όσον αφορά εικαζόμενη μυστική σύμπραξη θα πρέπει να μπορούν να υποβάλλουν συνοπτικές αιτήσεις σε σχέση με την εν λόγω σύμπραξη στις ΕΑΑ που κρίνουν κατάλληλες. Οι ΕΑΑ θα πρέπει να κάνουν δεκτές συνοπτικές αιτήσεις οι οποίες περιέχουν ένα ελάχιστο σύνολο πληροφοριών όσον αφορά την εικαζόμενη σύμπραξη και να μην ζητούν πρόσθετες πληροφορίες πέραν αυτής της ελάχιστης δέσμης πληροφοριών, πριν αποφασίσουν να αναλάβουν δράση στην υπόθεση. Ωστόσο, αποτελεί ευθύνη των αιτούντων να ενημερώνουν τις ΕΑΑ στις οποίες έχουν υποβάλει συνοπτικές αιτήσεις σε περίπτωση μεταβολής της έκτασης της αίτησης επιεικούς μεταχείρισής τους προς την Επιτροπή. Οι ΕΑΑ θα πρέπει να παρέχουν στους αιτούντες απόδειξη στην οποία δηλώνεται η ημερομηνία και η ώρα παραλαβής, και να ενημερώνουν τον αιτούντα αν έχουν ήδη παραλάβει προηγούμενη συνοπτική αίτηση ή αίτηση επιείκειας όσον αφορά την ίδια σύμπραξη. Όταν η Επιτροπή αποφασίσει να μην επιληφθεί συνολικά ή μερικώς της υπόθεσης, οι αιτούντες θα πρέπει να έχουν την ευκαιρία να υποβάλλουν πλήρεις αιτήσεις επιείκειας στις ΕΑΑ στις οποίες έχουν υποβάλει συνοπτικές αιτήσεις.
- (40) Η ανασφάλεια δικαίου όσον αφορά την προστασία ή μη των υπαλλήλων των επιχειρήσεων από την επιβολή ατομικών κυρώσεων μπορεί να αποτρέψει τους δυνητικούς αιτούντες από την υποβολή αίτησης επιείκειας. Οι υφιστάμενοι και οι παλαιότεροι υπάλληλοι και διευθυντές επιχειρήσεων οι οποίοι υποβάλλουν αίτηση απαλλαγής από την επιβολή προστίμων σε εθνικές αρχές ανταγωνισμού θα πρέπει, συνεπώς, να προστατεύονται από κυρώσεις που επιβάλλονται από δημόσιες αρχές για τη συμμετοχή τους στη μυστική σύμπραξη που καλύπτεται από την αίτηση. Η προστασία αυτή θα πρέπει να εξαρτάται από την ενεργή συνεργασία των εν λόγω

υπαλλήλων με τις οικείες ΕΑΑ και η αίτηση απαλλαγής να προηγείται χρονικά της έναρξης της ποινικής διαδικασίας.

- (41) Σε ένα σύστημα παράλληλων αρμοδιοτήτων για την εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ, απαιτείται στενή συνεργασία μεταξύ των ΕΑΑ. Ειδικότερα, όταν μια ΕΑΑ διενεργεί έλεγχο επ' ονόματι άλλης ΕΑΑ, δυνάμει του άρθρου 22 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1/2003 του Συμβουλίου, θα πρέπει να καθίσταται δυνατή η παρουσία και η συνδρομή των υπαλλήλων της αιτούσας αρχής, ώστε να αυξάνεται η αποτελεσματικότητα αυτών των ελέγχων με την παροχή πρόσθετων πόρων, γνώσεων και τεχνογνωσίας.
- (42) Ομοίως, θα πρέπει να θεσπιστούν ρυθμίσεις ώστε να μπορούν οι ΕΑΑ να ζητούν αμοιβαία συνδρομή για την κοινοποίηση προκαταρκτικών αιτιάσεων και αποφάσεων και για την εφαρμογή αποφάσεων επιβολής προστίμων ή περιοδικών ποινών, όταν η επιχείρηση δεν έχει νομική παρουσία στην επικράτειά τους. Αυτό θα διασφαλίσει την αποτελεσματική επιβολή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ και θα συμβάλει στην εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.
- (43) Για να διασφαλιστεί η αποτελεσματική επιβολή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ από τις ΕΑΑ, θα πρέπει να προβλεφθούν εφαρμόσιμοι κανόνες σχετικά με την αναστολή της παραγραφής. Ειδικότερα, σε ένα σύστημα παράλληλων αρμοδιοτήτων, οι εθνικές προθεσμίες παραγραφής θα πρέπει να αναστέλλονται κατά τη διάρκεια διαδικασιών ενώπιον ΕΑΑ άλλου κράτους μέλους ή της Επιτροπής. Αυτό δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να διατηρούν ή να θεσπίζουν απόλυτες προθεσμίες παραγραφής, υπό την προϋπόθεση ότι η διάρκεια αυτών των απόλυτων χρονικών ορίων δεν καθιστά πρακτικώς αδύνατη, ούτε δυσχεραίνει υπερβολικά, την αποτελεσματική επιβολή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ.
- (44) Προκειμένου να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική και ουσιαστική αντιμετώπιση των υποθέσεων στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Ανταγωνισμού, στα κράτη μέλη στα οποία μια εθνική διοικητική αρχή ανταγωνισμού είναι αρμόδια για τη διερεύνηση παραβάσεων των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ και μια εθνική δικαστική αρχή ανταγωνισμού είναι αρμόδια για την έκδοση αποφάσεων διαπίστωσης της παράβασης και/ή επιβολής του προστίμου, οι εθνικές διοικητικές αρχές ανταγωνισμού θα πρέπει να είναι σε θέση να προσφεύγουν απευθείας ενώπιον της εθνικής δικαστικής αρχής ανταγωνισμού. Επίσης, στον βαθμό που τα εθνικά δικαστήρια ενεργούν ως αναθεωρητικά δικαστήρια σε διαδικασίες με τις οποίες προσβάλλονται αποφάσεις επιβολής των εθνικών αρχών ανταγωνισμού για την εφαρμογή των άρθρων 101 και 102, οι εθνικές διοικητικές αρχές ανταγωνισμού θα πρέπει αυτοτελώς να έχουν πλήρες δικαίωμα να συμμετέχουν, ως ενάγουσες, εναγόμενες ή αντίδικοι, στις εν λόγω διαδικασίες και να απολαύουν των ίδιων δικαιωμάτων με τους διαδίκους στις εν λόγω διαδικασίες.
- (45) Ο κίνδυνος δημοσιοποίησης ενοχοποιητικού υλικού εκτός του πλαισίου της έρευνας για τους σκοπούς της οποίας προσκομίζεται μπορεί να αποθαρρύνει δυνητικούς αιτούντες επιείκεια από τη συνεργασία με τις αρχές ανταγωνισμού. Ως αποτέλεσμα, ανεξαρτήτως της μορφής στην οποία υποβάλλονται οι δηλώσεις επιεικούς μεταχείρισης, οι πληροφορίες που προέρχονται από την πρόσβαση σε φακέλους δηλώσεων επιεικούς μεταχείρισης πρέπει να χρησιμοποιούνται μόνον όπου είναι αναγκαίο για την άσκηση των δικαιωμάτων υπεράσπισης σε διαδικασίες ενώπιον των δικαστηρίων των κρατών μελών σε ορισμένες πολύ περιορισμένες υποθέσεις που συνδέονται άμεσα με την υπόθεση στην οποία έχει χορηγηθεί πρόσβαση. Αυτό δεν θα

πρέπει να εμποδίζει τις αρχές ανταγωνισμού να δημοσιεύουν τις αποφάσεις τους σύμφωνα με το εφαρμοστέο ενωσιακό ή εθνικό δίκαιο.

- (46) Τα αποδεικτικά στοιχεία αποτελούν σημαντικό στοιχείο κατά την επιβολή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ. Οι ΕΑΑ θα πρέπει να είναι σε θέση να εξετάζουν τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία ανεξαρτήτως αν είναι σε γραπτή, προφορική ή εγγεγραμμένη μορφή, συμπεριλαμβανομένων των κρυφών εγγραφών από νομικά ή φυσικά πρόσωπα υπό την προϋπόθεση ότι δεν αποτελούν τη μοναδική πηγή αποδεικτικών στοιχείων. Αυτό δεν θίγει το δικαίωμα ακρόασης.
- (47) Για να υποστηριχθεί η στενή συνεργασία στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Ανταγωνισμού, η Επιτροπή θα πρέπει να αναλάβει τη διατήρηση, ανάπτυξη, φιλοξενία, λειτουργία και υποστήριξη ενός κεντρικού πληροφοριακού συστήματος (σύστημα του Ευρωπαϊκού Δικτύου Ανταγωνισμού) σύμφωνα με τα σχετικά πρότυπα εμπιστευτικότητας, προστασίας και ασφάλειας των δεδομένων. Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Ανταγωνισμού βασίζεται στη διαλειτουργικότητα για την ουσιαστική και αποτελεσματική λειτουργία του. Ο γενικός προϋπολογισμός της Ένωσης θα πρέπει να επωμιστεί το κόστος διατήρησης, ανάπτυξης, φιλοξενίας, λειτουργίας και υποστήριξης του κεντρικού πληροφοριακού συστήματος, καθώς και τις λοιπές διοικητικές δαπάνες οι οποίες προκύπτουν σε σχέση με τη λειτουργία του Ευρωπαϊκού Δικτύου Ανταγωνισμού, και ειδικά τις δαπάνες που σχετίζονται με τη διοργάνωση των συναντήσεων. Έως το 2020, οι δαπάνες του Ευρωπαϊκού Δικτύου Ανταγωνισμού προβλέπεται να καλυφθούν από το πρόγραμμα σχετικά με λύσεις και κοινά πλαίσια διαλειτουργικότητας για τις ευρωπαϊκές δημόσιες διοικήσεις, τις επιχειρήσεις και τους πολίτες (πρόγραμμα ISA²).
- (48) Δεδομένου ότι οι στόχοι της παρούσας οδηγίας, συγκεκριμένα να διασφαλιστεί ότι οι ΕΑΑ διαθέτουν τις αναγκαίες εγγυήσεις ανεξαρτησίας και τους πόρους, καθώς και αρμοδιότητες επιβολής της νομοθεσίας και προστίμων για την αποτελεσματική εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ και του εθνικού δικαίου ανταγωνισμού παράλληλα με τα άρθρα 101 και 102 της ΣΛΕΕ και να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και του Ευρωπαϊκού Δικτύου Ανταγωνισμού, δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς μόνον από τα κράτη μέλη, μπορούν όμως, λόγω της απαιτούμενης αποτελεσματικότητας και συνέπειας στην εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ, να επιτευχθούν καλύτερα σε επίπεδο Ένωσης και μόνο, κυρίως λόγω του γεωγραφικού εύρους της, η Ένωση δύναται να λάβει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, όπως προβλέπεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως ορίζεται στο εν λόγω άρθρο, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη του εν λόγω στόχου.
- (49) Σύμφωνα με την κοινή πολιτική δήλωση, της 28ης Σεπτεμβρίου 2011, των κρατών μελών και της Επιτροπής σχετικά με τα επεξηγηματικά έγγραφα³, τα κράτη μέλη ανέλαβαν να συνοδεύουν, στις περιπτώσεις όπου αιτιολογείται, την κοινοποίηση των μέτρων μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο με ένα ή περισσότερα έγγραφα στα οποία θα επεξηγείται η σχέση μεταξύ των συστατικών στοιχείων μιας οδηγίας και των αντίστοιχων μερών των πράξεων μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο. Όσον αφορά την παρούσα οδηγία, ο νομοθέτης θεωρεί ότι η διαβίβαση τέτοιων εγγράφων είναι αιτιολογημένη.

³ EE C 369 της 17.12.2011, σ.14.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ, ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ

Άρθρο 1

Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής

1. Η παρούσα οδηγία θεσπίζει ορισμένους κανόνες με στόχο να διασφαλιστεί ότι οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού διαθέτουν τις αναγκαίες εγγυήσεις ανεξαρτησίας και τους πόρους, καθώς και αρμοδιότητες επιβολής της νομοθεσίας και προστίμων για την αποτελεσματική εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ, ώστε να μην υφίστανται στρεβλώσεις του ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά και να μην περιέρχονται οι επιχειρήσεις και οι καταναλωτές σε μειονεκτική θέση ως αποτέλεσμα εθνικών διατάξεων και μέτρων που εμποδίζουν τις εθνικές αρχές ανταγωνισμού να επιβάλλουν αποτελεσματικά την εφαρμογή των κανόνων. Το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας καλύπτει την εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ και τις διατάξεις του εθνικού δικαίου ανταγωνισμού που εφαρμόζονται παράλληλα με τις διατάξεις των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ στην ίδια υπόθεση, με εξαίρεση το άρθρο 29 παράγραφος 2 το οποίο επεκτείνεται και στο εθνικό δίκαιο ανταγωνισμού, όταν εφαρμόζεται μόνον αυτό.
2. Η παρούσα οδηγία θεσπίζει ορισμένους κανόνες σχετικά με την αμοιβαία συνδρομή, προκειμένου να διασφαλιστεί η εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και του συστήματος στενής συνεργασίας στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Ανταγωνισμού.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- (1) «εθνική αρχή ανταγωνισμού»: αρχή που έχει οριστεί από κράτος μέλος κατ' εφαρμογή του άρθρου 35 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003 ως αρμόδια για την εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ. Τα κράτη μέλη δύνανται να ορίζουν μία ή περισσότερες διοικητικές αρχές (εθνική διοικητική αρχή ανταγωνισμού), καθώς και δικαστικές αρχές (εθνική δικαστική αρχή ανταγωνισμού) για την άσκηση των εν λόγω λειτουργιών·
- (2) «αρχή ανταγωνισμού»: η εθνική αρχή ανταγωνισμού ή η Επιτροπή ή και οι δύο, ανάλογα με το πλαίσιο·
- (3) «Ευρωπαϊκό Δίκτυο Ανταγωνισμού»: το δίκτυο δημόσιων αρχών που αποτελείται από τις εθνικές αρχές ανταγωνισμού και την Επιτροπή με σκοπό να αποτελέσει δημόσιο χώρο συζήτησης και συνεργασίας για την εφαρμογή και επιβολή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ·
- (4) «διατάξεις εθνικού δικαίου του ανταγωνισμού»: οι διατάξεις του εθνικού δικαίου οι οποίες επιδιώκουν κατά κύριο λόγο τον ίδιο στόχο με τα άρθρα 101 και 102 της ΣΛΕΕ και οι οποίες εφαρμόζονται στην ίδια υπόθεση και παράλληλα με την

ενωσιακή αντιμονοπωλιακή νομοθεσία, σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003, με εξαίρεση τη χρήση πληροφοριών που έχουν ληφθεί από δηλώσεις επιεικούς μεταχείρισης ή από υπομνήματα για διακανονισμό, όπως αναφέρεται στο άρθρο 29 παράγραφος 2, και οι οποίες δεν περιλαμβάνουν διατάξεις εθνικού δικαίου που επιβάλλουν ποινικές κυρώσεις σε φυσικά πρόσωπα·

- (5) «εθνικό δικαστήριο»: εθνικό δικαστήριο κατά την έννοια του άρθρου 267 της ΣΛΕΕ·
- (6) «αναθεωρητικό δικαστήριο»: εθνικό δικαστήριο που έχει την αρμοδιότητα να αναθεωρεί, μέσω τακτικών ένδικων μέσων, αποφάσεις εθνικής αρχής ανταγωνισμού ή δικαστικές αποφάσεις που αποφαίνονται επ' αυτών των αποφάσεων, ασχέτως αν αυτό το ίδιο το δικαστήριο έχει την αρμοδιότητα διαπίστωσης παραβάσεων του δικαίου ανταγωνισμού·
- (7) «διαδικασία»: διαδικασία ενώπιον εθνικής αρχής ανταγωνισμού για την εφαρμογή του άρθρου 101 ή του άρθρου 102 της ΣΛΕΕ, η οποία διαρκεί έως ότου η εν λόγω αρχή περατώσει την εν λόγω διαδικασία λαμβάνοντας απόφαση, όπως αναφέρεται στο άρθρο 9 ή στο άρθρο 11, ή καταλήξει στο συμπέρασμα ότι δεν συντρέχουν λόγοι για περαιτέρω ενέργειες εκ μέρους της, ή, στην περίπτωση της Επιτροπής, η διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής δυνάμει του άρθρου 101 ή του άρθρου 102 της ΣΛΕΕ, η οποία διαρκεί έως ότου η τελευταία περατώσει τη διαδικασία λαμβάνοντας απόφαση κατ' εφαρμογή των άρθρων 7, 9 ή 10 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003 ή καταλήξει στο συμπέρασμα ότι δεν συντρέχουν λόγοι για περαιτέρω ενέργειες εκ μέρους της·
- (8) «επιχείρηση»: κατά την έννοια των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ, οποιαδήποτε οντότητα ασκεί οικονομική δραστηριότητα, ανεξαρτήτως του νομικού καθεστώτος της και του τρόπου με τον οποίο χρηματοδοτείται σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης·
- (9) «μυστικές συμπράξεις (καρτέλ)»: συμφωνίες και/ή εναρμονισμένες πρακτικές μεταξύ δύο ή περισσότερων ανταγωνιστών που αποσκοπούν στον συντονισμό της ανταγωνιστικής τους συμπεριφοράς στην αγορά και/ή στον επηρεασμό των σχετικών παραμέτρων ανταγωνισμού μέσω πρακτικών, όπως ο καθορισμός των τιμών αγοράς ή πώλησης ή άλλων όρων συναλλαγής, η παροχή ποσοστάσεων παραγωγής ή πωλήσεων, η κατανομή των αγορών, συμπεριλαμβανομένης της νόθευσης διαγωνισμών, ο περιορισμός των εισαγωγών ή εξαγωγών και/ή αντιανταγωνιστικές ενέργειες σε βάρος άλλων ανταγωνιστών, οι οποίες δεν είναι, εν μέρει ή απολύτως, γνωστές σε άλλους εκτός των συμμετεχόντων·
- (10) «απαλλαγή από την επιβολή προστίμων»: μη επιβολή προστίμου σε επιχείρηση για τη συμμετοχή της σε μυστική σύμπραξη, ως επιβράβευση για τη συνεργασία της με αρχή ανταγωνισμού στο πλαίσιο προγράμματος επιεικούς μεταχείρισης·
- (11) «μείωση προστίμων»: επιβολή μειωμένου προστίμου σε σύγκριση με τα πρόστιμα που θα επιβλήονταν διαφορετικά σε μια επιχείρηση για τη συμμετοχή της σε μυστική σύμπραξη, ως επιβράβευση για τη συνεργασία της με αρχή ανταγωνισμού στο πλαίσιο προγράμματος επιεικούς μεταχείρισης·
- (12) «επιεικής μεταχείριση»: αφενός η απαλλαγή από την επιβολή προστίμων και αφετέρου η μείωση των προστίμων·
- (13) «πρόγραμμα επιεικούς μεταχείρισης»: πρόγραμμα σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 101 της ΣΛΕΕ ή του εθνικού δικαίου ανταγωνισμού, βάσει του οποίου ένας συμμετέχων σε μυστική σύμπραξη, ανεξάρτητα από τις άλλες επιχειρήσεις που

συμμετέχουν στη σύμπραξη, συνεργάζεται στο πλαίσιο της έρευνας της αρμόδιας αρχής ανταγωνισμού, παρέχοντας αυτοβούλως στοιχεία όσον αφορά τη σύμπραξη και τον ρόλο του σε αυτή, έναντι των οποίων ο συμμετέχων εξασφαλίζει, με απόφαση ή με διακοπή της διαδικασίας, απαλλαγή από την επιβολή προστίμων για τη συμμετοχή του στη σύμπραξη ή μείωση των εν λόγω προστίμων·

- (14) «δήλωση επιεικούς μεταχείρισης»: η προφορική ή γραπτή αναφορά που υποβάλλεται αυτοβούλως από επιχείρηση ή φυσικό πρόσωπο, ή για λογαριασμό τους, σε αρχή ανταγωνισμού, ή αντίγραφο της, στην οποία περιγράφονται τα στοιχεία που γνωρίζουν για τη μυστική σύμπραξη (καρτέλ) η επιχείρηση ή το φυσικό πρόσωπο και ο ρόλος τους σε αυτή, και η οποία καταρτίστηκε ειδικά με σκοπό την υποβολή της στην αρχή ανταγωνισμού, προκειμένου να εξασφαλισθεί απαλλαγή από την επιβολή προστίμων ή μείωσή τους κατ' εφαρμογή προγράμματος επιεικούς μεταχείρισης, εξαιρουμένων προϋπαρχουσών πληροφοριών·
- (15) «προϋπάρχουσες πληροφορίες»: αποδεικτικά στοιχεία που υπάρχουν ανεξάρτητα από τη διαδικασία αρχής ανταγωνισμού, ασχέτως αν περιλαμβάνονται στον φάκελο αρχής ανταγωνισμού·
- (16) «υπόμνημα για διακανονισμό»: η αναφορά που υποβάλλεται αυτοβούλως από επιχείρηση, ή για λογαριασμό της, σε αρχή ανταγωνισμού, στην οποία η εν λόγω επιχείρηση παραδέχεται ή δεν αμφισβητεί τη συμμετοχή της σε παράβαση του άρθρου 101 της ΣΛΕΕ ή του εθνικού δικαίου ανταγωνισμού και την ευθύνη της για την εν λόγω παράβαση, και η οποία καταρτίστηκε ειδικά με σκοπό να μπορέσει η αρχή ανταγωνισμού να εφαρμόσει απλουστευμένη ή ταχεία διαδικασία·
- (17) «αιτών»: επιχείρηση που υποβάλλει αίτηση για απαλλαγή ή μείωση των προστίμων στο πλαίσιο προγράμματος επιεικούς μεταχείρισης·
- (18) «αιτούσα αρχή»: εθνική αρχή ανταγωνισμού η οποία υποβάλλει αίτημα αμοιβαίας συνδρομής κατ' εφαρμογή των άρθρων 23, 24 ή 25·
- (19) «αρχή στην οποία υποβάλλεται η αίτηση»: εθνική αρχή ανταγωνισμού η οποία παραλαμβάνει αίτημα αμοιβαίας συνδρομής και, στην περίπτωση αιτήματος αμοιβαίας συνδρομής που αναφέρεται στα άρθρα 24 και 25, ενδεχομένως η αρμόδια δημόσια υπηρεσία, αρχή ή τμήμα που έχει την κύρια αρμοδιότητα για την επιβολή αυτών των αποφάσεων βάσει των εθνικών διατάξεων, κανονισμών και διοικητικών πρακτικών.

Όλες οι αναφορές στην εφαρμογή, και τις παραβάσεις, των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ θεωρείται ότι περιλαμβάνουν την παράλληλη εφαρμογή των διατάξεων του εθνικού δικαίου ανταγωνισμού στην ίδια υπόθεση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

ΘΕΜΕΛΙΩΔΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Άρθρο 3

Διασφαλίσεις

Η άσκηση των αρμοδιοτήτων που αναφέρονται στην παρούσα οδηγία από τις εθνικές αρχές ανταγωνισμού υπόκειται στις κατάλληλες διασφαλίσεις, στις οποίες περιλαμβάνονται ο σεβασμός των δικαιωμάτων υπεράσπισης των επιχειρήσεων και το δικαίωμα πραγματικής

προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, σύμφωνα με τις γενικές αρχές του ενωσιακού δικαίου και τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΟΡΟΙ

Άρθρο 4

Ανεξαρτησία

1. Προκειμένου να κατοχυρωθεί η ανεξαρτησία των εθνικών διοικητικών αρχών ανταγωνισμού κατά την εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εν λόγω αρχές εκτελούν τα καθήκοντα και ασκούν τις αρμοδιότητές τους με αμεροληψία και προς το συμφέρον της αποτελεσματικής και ομοιόμορφης επιβολής των εν λόγω διατάξεων, υποκείμενες σε αναλογικές απαιτήσεις λογοδοσίας και με την επιφύλαξη της στενής συνεργασίας μεταξύ των αρχών ανταγωνισμού στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Ανταγωνισμού.
2. Ειδικότερα, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι:
 - α) οι υπάλληλοι και τα μέλη του οργάνου λήψης αποφάσεων των εθνικών διοικητικών αρχών ανταγωνισμού μπορούν να εκτελούν τα καθήκοντα και να ασκούν τις αρμοδιότητές τους για την εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ ανεξάρτητα από πολιτικές και άλλες εξωτερικές παρεμβάσεις·
 - β) οι υπάλληλοι και τα μέλη του οργάνου λήψης αποφάσεων των εθνικών διοικητικών αρχών ανταγωνισμού δεν ζητούν ούτε λαμβάνουν εντολές από οποιονδήποτε κρατικό ή άλλο δημόσιο ή ιδιωτικό φορέα κατά την εκτέλεση των καθηκόντων και την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους για την εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ·
 - γ) οι υπάλληλοι και τα μέλη του οργάνου λήψης αποφάσεων των εθνικών διοικητικών αρχών ανταγωνισμού απέχουν από κάθε πράξη η οποία είναι ασυμβίβαστη προς την εκτέλεση των καθηκόντων και την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους για την εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ·
 - δ) οι υπάλληλοι και τα μέλη του οργάνου λήψης αποφάσεων των εθνικών διοικητικών αρχών ανταγωνισμού μπορούν να αποπεμφθούν, μόνον αν δεν πληρούν πλέον τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την εκτέλεση των καθηκόντων και την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους ή αν κριθούν ένοχοι σοβαρής παράβασης καθήκοντος βάσει της εθνικής νομοθεσίας. Οι λόγοι αποπομπής θα πρέπει να ορίζονται εκ των προτέρων στην εθνική νομοθεσία. Δεν αποπέμπονται για λόγους που συνδέονται με την προσήκουσα εκτέλεση των καθηκόντων και την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους κατά την εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ, όπως ορίζεται στο άρθρο 5 παράγραφος 2·
 - ε) οι εθνικές διοικητικές αρχές ανταγωνισμού έχουν την αρμοδιότητα να καθορίζουν τις προτεραιότητές τους κατά την εκτέλεση των καθηκόντων για την εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ, όπως ορίζεται στο άρθρο 5 παράγραφος 2. Στον βαθμό που οι εθνικές διοικητικές αρχές ανταγωνισμού υποχρεούνται να εξετάζουν τις καταγγελίες που υποβάλλονται επισήμως, αυτό

περιλαμβάνει την αρμοδιότητα των εν λόγω αρχών να απορρίπτουν καταγγελίες με την αιτιολογία ότι δεν τις θεωρούν προτεραιότητα. Τούτο δεν θίγει την αρμοδιότητα των εθνικών αρχών ανταγωνισμού να απορρίπτουν καταγγελίες για άλλους λόγους που ορίζονται από την εθνική νομοθεσία.

Άρθρο 5

Πόροι

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού διαθέτουν τους ανθρώπινους, οικονομικούς και τεχνικούς πόρους που απαιτούνται για την αποτελεσματική εκτέλεση των καθηκόντων και την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους κατά την εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ, όπως ορίζεται στην παράγραφο 2.
2. Η εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ από τις εθνικές αρχές ανταγωνισμού περιλαμβάνει: τη διενέργεια ερευνών με σκοπό την εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ, τη λήψη αποφάσεων που εφαρμόζουν τις εν λόγω διατάξεις βάσει του άρθρου 5 του κανονισμού αριθ. 1/2003 και τη στενή συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Ανταγωνισμού, προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική και ομοιόμορφη εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ

Άρθρο 6

Αρμοδιότητα διενέργειας ελέγχων σε χώρους επιχειρήσεων

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εθνικές διοικητικές αρχές ανταγωνισμού μπορούν να διενεργούν όλους τους αναγκαίους αιφνιδιαστικούς ελέγχους σε επιχειρήσεις και ενώσεις επιχειρήσεων για την εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι υπάλληλοι και τα λοιπά συνοδεύοντα άτομα που έχουν εξουσιοδοτηθεί από τις εθνικές αρχές ανταγωνισμού για τη διενέργεια ελέγχου έχουν κατ' ελάχιστο την αρμοδιότητα:
 - α) να εισέρχονται σε κάθε χώρο, γήπεδο και μεταφορικό μέσο των επιχειρήσεων και ενώσεων επιχειρήσεων·
 - β) να ελέγχουν τα βιβλία, καθώς και άλλα αρχεία που σχετίζονται με την επιχειρηματική δραστηριότητα, ανεξαρτήτως του μέσου αποθήκευσής τους, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος πρόσβασης σε πληροφορίες στις οποίες έχει πρόσβαση η υπό έλεγχο οντότητα·
 - γ) να λαμβάνουν ή να αποκτούν υπό οποιαδήποτε μορφή αντίγραφο ή απόσπασμα των εν λόγω βιβλίων και αρχείων και, όταν το κρίνουν αναγκαίο, να συνεχίζουν την έρευνα των εν λόγω αντιγράφων ή αποσπασμάτων στους χώρους τους ή σε άλλους καθορισμένους χώρους·
 - δ) να σφραγίζουν οποιονδήποτε επαγγελματικό χώρο και βιβλία ή αρχεία κατά την περίοδο και στον βαθμό που απαιτούνται για τον έλεγχο·

- ε) να ζητούν από οποιονδήποτε εκπρόσωπο ή μέλος του προσωπικού της επιχείρησης ή ένωσης επιχειρήσεων εξηγήσεις για τα πραγματικά περιστατικά ή τα έγγραφα που συνδέονται με το αντικείμενο και τον σκοπό του ελέγχου και να καταγράφουν την απάντηση.
2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι επιχειρήσεις και ενώσεις επιχειρήσεων υποχρεούνται να υποβάλλονται στους ελέγχους που διενεργούνται από τις εθνικές διοικητικές αρχές ανταγωνισμού. Όταν μια επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων αντιτίθεται σε έλεγχο ο οποίος διατάσσεται από εθνική διοικητική αρχή ανταγωνισμού ή για τον οποίο έχει χορηγηθεί άδεια από εθνική δικαστική αρχή, οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού μπορούν να προσφεύγουν στην αναγκαία συνδρομή της αστυνομίας ή ισοδύναμης υπηρεσίας επιβολής του νόμου, προκειμένου να καταστεί δυνατή η διενέργεια του ελέγχου. Η εν λόγω συνδρομή μπορεί επίσης να ληφθεί ως προληπτικό μέτρο.

Άρθρο 7

Αρμοδιότητα ελέγχου άλλων χώρων

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, εφόσον υπάρχουν εύλογες υπόνοιες ότι βιβλία ή άλλα αρχεία που συνδέονται με την επιχειρηματική δραστηριότητα και το αντικείμενο του ελέγχου τα οποία ενδέχεται να είναι σημαντικά για την απόδειξη σοβαρής παράβασης του άρθρου 101 ή του άρθρου 102 της ΣΛΕΕ φυλάσσονται σε χώρους εκτός εκείνων που αναφέρονται στο άρθρο 6, σε γήπεδα ή σε μεταφορικά μέσα, συμπεριλαμβανομένων των κατοικιών των διευθυντών, διοικητικών στελεχών και λοιπών μελών του προσωπικού των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων και ενώσεων επιχειρήσεων, οι εθνικές διοικητικές αρχές ανταγωνισμού μπορούν να διενεργούν αιφνιδιαστικούς ελέγχους στους εν λόγω χώρους, γήπεδα και μεταφορικά μέσα.
2. Οι εν λόγω έλεγχοι δεν μπορούν να διενεργούνται χωρίς προηγούμενη άδεια εθνικής δικαστικής αρχής.
3. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι υπάλληλοι και τα λοιπά συνοδευόμενα άτομα που έχουν εξουσιοδοτηθεί από τα εθνικά δικαστήρια για τη διενέργεια ελέγχου σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου διαθέτουν τουλάχιστον τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχεία α), β) και γ) και στο άρθρο 6 παράγραφος 2.

Άρθρο 8

Αιτήματα παροχής πληροφοριών

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εθνικές διοικητικές αρχές ανταγωνισμού δύνανται με απόφασή τους να ζητούν από επιχειρήσεις και ενώσεις επιχειρήσεων να παράσχουν όλες τις απαραίτητες πληροφορίες για την εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ εντός συγκεκριμένης προθεσμίας. Η υποχρέωση αυτή καλύπτει τις πληροφορίες στις οποίες έχει πρόσβαση η επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων.

Άρθρο 9

Διαπίστωση και παύση της παράβασης

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι όταν οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού διαπιστώνουν παράβαση του άρθρου 101 ή 102 της ΣΛΕΕ, δύνανται να επιβάλλουν με απόφασή τους στις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις και ενώσεις επιχειρήσεων την υποχρέωση να θέσουν τέλος στη διαπιστωθείσα παράβαση. Για τον σκοπό αυτό, δύνανται να επιβάλλουν τυχόν μέτρα συμπεριφοράς ή διαρθρωτικού χαρακτήρα, τα οποία είναι αναλογικά προς τη διαπραχθείσα παράβαση και αναγκαία για την αποτελεσματική παύση της.

Άρθρο 10

Προσωρινά μέτρα

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εθνικές διοικητικές αρχές ανταγωνισμού, ενεργώντας αυτεπαγγέλτως, μπορούν να διατάξουν με απόφασή τους τη λήψη προσωρινών μέτρων, τουλάχιστον σε περίπτωση κατεπείγοντος λόγω κινδύνου σοβαρής και ανεπανόρθωτης βλάβης του ανταγωνισμού και με βάση την εκ πρώτης όψεως διαπίστωση παράβασης του άρθρου 101 ή του άρθρου 102 της ΣΛΕΕ. Η εν λόγω απόφαση εφαρμόζεται για ορισμένο χρονικό διάστημα και είναι δυνατό να παραταθεί εφόσον αυτό κριθεί αναγκαίο και ενδεδειγμένο.

Άρθρο 11

Δεσμεύσεις

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι στο πλαίσιο διαδικασιών που έχουν κινηθεί με σκοπό την έκδοση απόφασης με την οποία απαιτείται η παύση μιας παράβασης του άρθρου 101 ή του άρθρου 102 της ΣΛΕΕ, οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού δύνανται με απόφασή τους να καθιστούν υποχρεωτικές τις δεσμεύσεις που προσφέρονται να αναλάβουν οι επιχειρήσεις προκειμένου να ανταποκριθούν στις αντιρρήσεις των εν λόγω αρχών. Η εν λόγω απόφαση δύναται να εκδοθεί για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα και πρέπει να διαπιστώνει ότι δεν συντρέχουν πλέον λόγοι ανάληψης δράσης από την οικεία εθνική αρχή ανταγωνισμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

ΠΡΟΣΤΙΜΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΙΚΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΟΙΝΕΣ

Άρθρο 12

Πρόστιμα σε επιχειρήσεις και ενώσεις επιχειρήσεων

1. Με την επιφύλαξη των εθνικών διατάξεων των κρατών μελών οι οποίες προβλέπουν την επιβολή κυρώσεων σε ποινικές δικαστικές διαδικασίες, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εθνικές διοικητικές αρχές ανταγωνισμού δύνανται είτε να επιβάλλουν με απόφασή τους στο πλαίσιο διοικητικής διαδικασίας είτε να ζητούν σε μη ποινικές δικαστικές διαδικασίες, να επιβάλλονται αποτελεσματικά, αναλογικά και

αποτρεπτικά χρηματικά πρόστιμα σε επιχειρήσεις και ενώσεις επιχειρήσεων, όταν αυτές, εκ προθέσεως ή εξ αμελείας, παραβιάζουν τα άρθρα 101 ή 102 της ΣΛΕΕ.

2. Με την επιφύλαξη των εθνικών διατάξεων των κρατών μελών οι οποίες προβλέπουν την επιβολή κυρώσεων σε ποινικές δικαστικές διαδικασίες, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εθνικές διοικητικές αρχές ανταγωνισμού δύνανται είτε να επιβάλλουν με απόφασή τους στο πλαίσιο διοικητικής διαδικασίας είτε να ζητούν σε μη ποινικές δικαστικές διαδικασίες, να επιβληθούν αποτελεσματικά, αναλογικά και αποτρεπτικά χρηματικά πρόστιμα σε επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων, τα οποία καθορίζονται αναλογικά προς τον συνολικό κύκλο εργασιών τους, όταν αυτές, εκ προθέσεως ή εξ αμελείας:
 - α) δεν συμμορφώνονται με έλεγχο κατ' εφαρμογή του άρθρου 6 παράγραφος 2·
 - β) διαρρηγνύονται σφραγίδες οι οποίες τοποθετήθηκαν από υπαλλήλους ή λοιπά συνοδευόμενα άτομα που έχουν εξουσιοδοτηθεί από τις εθνικές αρχές ανταγωνισμού, όπως αναφέρεται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο δ)·
 - γ) σε ερώτηση που αναφέρεται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο ε) δίνουν ανακριβή ή παραπλανητική απάντηση, παραλείπουν ή αρνούνται να δώσουν πλήρη απάντηση ή παραλείπουν να διορθώσουν εντός της προθεσμίας που έθεσε η εθνική αρχή ανταγωνισμού ανακριβή, ελλιπή ή παραπλανητική απάντηση που έδωσε μέλος του προσωπικού τους·
 - δ) παρέχουν ανακριβείς, ελλιπείς ή παραπλανητικές πληροφορίες, απαντώντας σε αίτημα που έχει υποβληθεί με απόφαση που αναφέρεται στο άρθρο 8, ή δεν παρέχουν πληροφορίες εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας·
 - ε) δεν συμμορφώνονται με απόφαση που αναφέρεται στα άρθρα 10 και 11.
3. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η έννοια της επιχείρησης εφαρμόζεται για τον σκοπό της επιβολής προστίμων τόσο στις μητρικές εταιρείες όσο και στους νόμιμους και οικονομικούς διαδόχους των επιχειρήσεων.

Άρθρο 13

Υπολογισμός του ύψους των προστίμων

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι κατά τον καθορισμό του ύψους του προστίμου από τις εθνικές αρχές ανταγωνισμού για παράβαση του άρθρου 101 ή του άρθρου 102 της ΣΛΕΕ, λαμβάνονται υπόψη η σοβαρότητα και η διάρκεια της παράβασης.
2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, σε περίπτωση που επιβάλλεται πρόστιμο σε ένωση επιχειρήσεων, λαμβανομένου υπόψη του κύκλου εργασιών των μελών της και η ένωση δεν είναι αξιόχρηη, η ένωση υποχρεούται να ζητήσει συνεισφορές από τα μέλη της προκειμένου να καλύψει το ποσό του προστίμου.

Όταν κρίνεται αναγκαίο για τη διασφάλιση της ολοσχερούς καταβολής του προστίμου, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού έχουν δικαίωμα να απαιτούν την πληρωμή του εκκρεμούντος ποσού του προστίμου από οποιαδήποτε επιχείρηση εκπρόσωποι της οποίας συμμετείχαν στα όργανα λήψης αποφάσεων της ένωσης. Στον βαθμό που εξακολουθεί να είναι αναγκαίο, οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού έχουν επίσης δικαίωμα να απαιτούν την πληρωμή του εκκρεμούντος ποσού του προστίμου από οποιοδήποτε μέλος της ένωσης δραστηριοποιούνταν στην αγορά στην οποία διαπιστώθηκε η παράβαση. Ωστόσο, δεν απαιτείται πληρωμή από τα μέλη της ένωσης τα οποία δεν εφάρμοσαν την

παράβαση και είτε δεν είχαν αντιληφθεί την ύπαρξή της είτε αποστασιοποιήθηκαν ενεργά από αυτήν πριν αρχίσει η διερεύνηση της υπόθεσης.

Άρθρο 14

Ανώτατο ύψος του προστίμου

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι το ανώτατο ύψος του προστίμου που μπορεί να επιβάλλει εθνική αρχή ανταγωνισμού σε επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων που συμμετέχουν σε παράβαση των άρθρων 101 ή 102 της ΣΛΕΕ δεν θα πρέπει να καθορίζεται σε επίπεδο χαμηλότερο από το 10% του συνολικού παγκόσμιου κύκλου εργασιών της κατά το οικονομικό έτος που προηγείται της απόφασης.
2. Όταν η παράβαση που διέπραξε η ένωση επιχειρήσεων συνδέεται με τις δραστηριότητες των μελών της, το ανώτατο ύψος του προστίμου δεν καθορίζεται σε επίπεδο χαμηλότερο από το 10 % του αθροίσματος του συνολικού παγκόσμιου κύκλου εργασιών κάθε μέλους που δραστηριοποιείται στην αγορά που επηρεάζεται από την παράβαση που διέπραξε η ένωση. Ωστόσο, η οικονομική ευθύνη κάθε επιχείρησης όσον αφορά την καταβολή του προστίμου δεν υπερβαίνει το ανώτατο ποσό που ορίζεται βάσει της παραγράφου 1.

Άρθρο 15

Περιοδικές χρηματικές ποινές

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εθνικές διοικητικές αρχές ανταγωνισμού δύνανται με απόφασή τους να επιβάλλουν αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές περιοδικές χρηματικές ποινές σε επιχειρήσεις και ενώσεις επιχειρήσεων, οι οποίες καθορίζονται αναλογικά προς τον καθημερινό συνολικό κύκλο εργασιών τους, προκειμένου να τις υποχρεώσουν:

- α) να υποβληθούν σε έλεγχο που αναφέρεται στο άρθρο 6 παράγραφος 2,
- β) να παράσχουν πλήρεις και ακριβείς πληροφορίες, όπως αναφέρεται στο άρθρο 8,
- γ) να συμμορφωθούν με απόφαση που αναφέρεται στα άρθρα 9, 10 και 11.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI

ΕΠΙΕΙΚΗΣ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ

Άρθρο 16

Απαλλαγή από την επιβολή προστίμων

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού διαθέτουν προγράμματα επιεικούς μεταχείρισης τα οποία τους επιτρέπουν να χορηγούν απαλλαγή από την επιβολή προστίμων σε επιχειρήσεις.
2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η εν λόγω απαλλαγή χορηγείται μόνον αν η επιχείρηση
 - α) πληροί τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στο άρθρο 18·

- β) αποκαλύπτει τη συμμετοχή της σε μυστική σύμπραξη και
- γ) είναι η πρώτη που προσκομίζει αποδεικτικά στοιχεία τα οποία:
- i. κατά τον χρόνο παραλαβής της αίτησης από την εθνική αρχή ανταγωνισμού επιτρέπουν στην εθνική αρχή ανταγωνισμού να διενεργήσει στοχευμένο έλεγχο αναφορικά με τη μυστική σύμπραξη, υπό την προϋπόθεση ότι η εν λόγω αρχή δεν είχε έως τότε στην κατοχή της αποδεικτικά στοιχεία για διενέργεια ελέγχου αναφορικά με τη μυστική σύμπραξη ή δεν είχε ήδη διενεργήσει τέτοιο έλεγχο· ή
 - ii. κατά την άποψη της εθνικής αρχής ανταγωνισμού καθιστούν δυνατή τη διαπίστωση παράβασης του δικαίου ανταγωνισμού, υπό την προϋπόθεση ότι η εθνική αρχή ανταγωνισμού δεν είχε έως τότε στην κατοχή της αποδεικτικά στοιχεία για τη διαπίστωση της εν λόγω παράβασης και ότι καμία άλλη επιχείρηση δεν πληρούσε στο παρελθόν τις προϋποθέσεις για χορήγηση απαλλαγής δυνάμει της παραγράφου 2 στοιχείο γ) περίπτωση i. όσον αφορά την ίδια σύμπραξη.
3. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι όλες οι επιχειρήσεις είναι επιλέξιμες για απαλλαγή από την επιβολή προστίμου, με εξαίρεση τις επιχειρήσεις που έχουν λάβει μέτρα για να αναγκάσουν άλλες επιχειρήσεις να συμμετάσχουν σε μυστική σύμπραξη.

Άρθρο 17

Μείωση προστίμων

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού διαθέτουν προγράμματα επιεικούς μεταχείρισης τα οποία τους επιτρέπουν να χορηγούν μείωση προστίμων σε επιχειρήσεις που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις για απαλλαγή.
2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι χορηγείται μείωση προστίμων μόνον αν πληρούνται οι προϋποθέσεις που ορίζονται στο άρθρο 18 και αν ο αιτών αποκαλύπτει τη συμμετοχή του σε μυστική σύμπραξη και παράσχει στην εθνική αρχή ανταγωνισμού αποδεικτικά στοιχεία για την εικαζόμενη μυστική σύμπραξη τα οποία αντιπροσωπεύουν σημαντική προστιθέμενη αξία όσον αφορά την απόδειξη παράβασης του άρθρου 101 της ΣΛΕΕ ή αντίστοιχης διάταξης της εθνικής νομοθεσίας, σε σχέση με τα αποδεικτικά στοιχεία που βρίσκονται ήδη στην κατοχή της εθνικής αρχής ανταγωνισμού όταν υποβάλλεται η αίτηση.
3. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού δύνανται να χορηγούν πρόσθετη μείωση προστίμων αν ο αιτών υποβάλει στοιχεία τα οποία χρησιμοποιεί η εθνική αρχή ανταγωνισμού, χωρίς να απαιτείται περαιτέρω επιβεβαίωσή τους, για την απόδειξη περαιτέρω πραγματικών περιστατικών τα οποία έχουν ως αποτέλεσμα αύξηση των προστίμων σε σύγκριση με τα πρόστιμα που θα είχαν επιβληθεί σε άλλη περίπτωση στους συμμετέχοντες στη μυστική σύμπραξη. Η μείωση των προστίμων για τον αιτούντα είναι αναλογική προς την εν λόγω αύξηση των προστίμων.

Γενικές προϋποθέσεις για την επιεική μεταχείριση

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, για να είναι επιλέξιμος για επιεική μεταχείριση, ο αιτών πρέπει να πληροί τις ακόλουθες σωρευτικές προϋποθέσεις:

- α) διέκοψε τη συμμετοχή του στην εικαζόμενη σύμπραξη αμέσως μετά την υποβολή της αίτησής του, με εξαίρεση ό,τι, κατά την κρίση της εθνικής αρχής ανταγωνισμού, θα ήταν ευλόγως αναγκαίο προκειμένου να διαφυλαχθεί η ακεραιότητα της έρευνάς της·
- β) συνεργάζεται ειλικρινά, πλήρως, σε διαρκή βάση και ταχέως με την εθνική αρχή ανταγωνισμού από την υποβολή της αίτησής του και έως την περάτωση της διαδικασίας όσον αφορά όλα τα υπό έρευνα μέρη με την έκδοση απόφασης ή έως την περάτωση της διαδικασίας με άλλο τρόπο από την εν λόγω αρχή. Η εν λόγω συνεργασία περιλαμβάνει τα εξής:
 - i. παρέχει πάραυτα στην εθνική αρχή ανταγωνισμού όλες τις σχετικές πληροφορίες και τα αποδεικτικά στοιχεία που έχει στην κατοχή ή στη διάθεσή του σχετικά με την εικαζόμενη μυστική σύμπραξη·
 - ii. παραμένει στη διάθεση της εθνικής αρχής ανταγωνισμού προκειμένου να απαντήσει σε οποιοδήποτε αίτημα που μπορεί να συμβάλλει στην τεκμηρίωση των πραγματικών περιστατικών·
 - iii. θέτει υφιστάμενους (και, ει δυνατόν, πρώην) υπαλλήλους και διευθυντικά στελέχη στη διάθεση της εθνικής αρχής ανταγωνισμού για συνεντεύξεις·
 - iv. δεν καταστρέφει, παραποιεί ή αποκρύπτει συναφείς πληροφορίες ή αποδεικτικά στοιχεία· και
 - v. δεν αποκαλύπτει την υποβολή, ή το περιεχόμενο, της αίτησης προς την εθνική αρχή ανταγωνισμού προτού η εθνική αρχή ανταγωνισμού εκδώσει αιτιάσεις στο πλαίσιο της κινηθείσας διαδικασίας, εκτός αν υπάρξει διαφορετική συμφωνία· και
- γ) όταν εξετάζει το ενδεχόμενο υποβολής αίτησης προς την εθνική αρχή ανταγωνισμού, δεν πρέπει:
 - i. να έχει καταστρέψει, παραποιήσει ή αποκρύψει αποδεικτικά στοιχεία για την εικαζόμενη μυστική σύμπραξη· ή
 - ii. να έχει αποκαλύψει το γεγονός ή οτιδήποτε από το περιεχόμενο της σκοπούμενης αίτησής του, παρά μόνο σε άλλες αρχές ανταγωνισμού.

Μορφή των αιτήσεων επιείκειας

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι αιτούντες μπορούν να υποβάλλουν αίτηση επιείκειας εγγράφως, και ότι οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού διαθέτουν σύστημα που καθιστά δυνατή την παραλαβή δηλώσεων επιείκειας προφορικά ή με άλλα μέσα που δεν συνεπάγονται την υποβολή εγγράφων, πληροφοριών ή άλλου υλικού που βρίσκεται υπό την κατοχή, την επίβλεψη ή τον έλεγχο του αιτούντος.

Αριθμός προτεραιότητας για επίσημη αίτηση απαλλαγής

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι επιχειρήσεις που επιθυμούν να υποβάλλουν αίτηση για απαλλαγή μπορούν αρχικώς να υποβάλουν αίτηση για αριθμό προτεραιότητας στις εθνικές αρχές ανταγωνισμού. Ο αριθμός προτεραιότητας κατοχυρώνει τη θέση του αιτούντα στη σειρά για ένα διάστημα που καθορίζεται κατά περίπτωση από την εθνική αρχή ανταγωνισμού που παραλαμβάνει την αίτηση για αριθμό προτεραιότητας. Αυτό επιτρέπει στον αιτούντα να συγκεντρώσει τις αναγκαίες πληροφορίες και αποδεικτικά στοιχεία προκειμένου να συμμορφωθεί με τις σχετικές ελάχιστες προϋποθέσεις όσον αφορά τα αποδεικτικά στοιχεία για τη χορήγηση απαλλαγής.
2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού διαθέτουν διακριτική ευχέρεια όσον αφορά τη χορήγηση ή μη αριθμού προτεραιότητας.
3. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, αν ο αιτών ολοκληρώσει τη διαδικασία εντός της καθορισθείσας προθεσμίας, οι πληροφορίες και τα αποδεικτικά στοιχεία που παρέχονται θεωρείται ότι υποβλήθηκαν κατά τον χρόνο χορήγησης του αριθμού προτεραιότητας.

Συνοπτικές αιτήσεις

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι αιτούντες οι οποίοι έχουν υποβάλει αίτηση επιείκειας, είτε αιτούμενοι αριθμό προτεραιότητας είτε υποβάλλοντας πλήρη αίτηση, στην Επιτροπή όσον αφορά εικαζόμενη μυστική σύμπραξη μπορούν να καταθέτουν συνοπτική αίτηση όσον αφορά την εν λόγω σύμπραξη στις εθνικές αρχές ανταγωνισμού τις οποίες ο αιτών κρίνει κατάλληλες να επιληφθούν της υπόθεσης.
2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού κάνουν δεκτές συνοπτικές αιτήσεις υπό την προϋπόθεση ότι είναι σε μία από τις μορφές που ορίζονται στο άρθρο 19, αφορούν το ίδιο προϊόν, την ίδια γεωγραφική περιοχή και την ίδια χρονική διάρκεια με την αίτηση επιείκειας που έχει υποβληθεί στην Επιτροπή και περιλαμβάνουν σύντομη περιγραφή των εξής στοιχείων, εφόσον αυτά είναι γνωστά στον αιτούντα κατά την υποβολή:
 - α) ονοματεπώνυμο και διεύθυνση του αιτούντος·
 - β) τους λοιπούς συμμετέχοντες στην εικαζόμενη μυστική σύμπραξη·
 - γ) το οικείο προϊόν ή τα οικεία προϊόντα·
 - δ) την ή τις περιοχές που επηρεάζονται από την παράβαση·
 - ε) τη διάρκεια·
 - στ) τη φύση της εικαζόμενης σύμπραξης·
 - ζ) το κράτος μέλος ή τα κράτη μέλη στα οποία είναι πιθανόν να βρίσκονται τα αποδεικτικά στοιχεία· και
 - η) πληροφορίες σχετικά με άλλες αιτήσεις επιείκειας που έχουν υποβληθεί ή ενδέχεται να υποβληθούν στο μέλλον από τον αιτούντα όσον αφορά την εικαζόμενη μυστική σύμπραξη.

3. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού δεν ζητούν από τον αιτούντα πληροφορίες σχετικά με την εικαζόμενη παράβαση που αποτελεί αντικείμενο της συνοπτικής αίτησης πέραν των στοιχείων που ορίζονται στην παράγραφο 2, πριν ζητήσουν την υποβολή πλήρους αίτησης κατ' εφαρμογή του άρθρου 6.
4. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού που παραλαμβάνουν συνοπτική αίτηση παρέχουν στον αιτούντα απόδειξη στην οποία αναφέρεται η ημερομηνία και η ώρα παραλαβής.
5. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού που παραλαμβάνουν συνοπτική αίτηση εξακριβώνουν αν έχουν ήδη παραλάβει προηγούμενη συνοπτική αίτηση ή αίτηση επιείκειας όσον αφορά την ίδια εικαζόμενη μυστική σύμπραξη κατά τον χρόνο παραλαβής της και ενημερώνουν σχετικά τον αιτούντα.
6. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι αιτούντες έχουν την ευκαιρία να υποβάλλουν πλήρεις αιτήσεις επιείκειας, ολοκληρώνοντας τις συνοπτικές αιτήσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 προς τις συναφείς εθνικές αρχές ανταγωνισμού, μόλις η Επιτροπή ενημερώσει τις εν λόγω αρχές ότι δεν προτίθεται να επιληφθεί της υπόθεσης, συνολικά ή εν μέρει. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού έχουν την αρμοδιότητα να τάσσουν εύλογη προθεσμία εντός της οποίας ο αιτών πρέπει να υποβάλει την πλήρη αίτηση συνοδευόμενη από τα αντίστοιχα αποδεικτικά στοιχεία και πληροφορίες.
7. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι αν ο αιτών υποβάλλει την πλήρη αίτηση σύμφωνα με την παράγραφο 6, εντός της προθεσμίας που ορίζεται από την αρμόδια αρχή ανταγωνισμού, οι πληροφορίες που περιέχονται σε αυτή θεωρείται ότι έχουν υποβληθεί κατά την ημέρα και ώρα υποβολής της συνοπτικής αίτησης. Αν ο αιτών είχε υποβάλλει τη συνοπτική αίτηση έως 5 εργάσιμες ημέρες μετά την υποβολή της αίτησης επιείκειας προς την Επιτροπή, η συνοπτική αίτηση θεωρείται ότι έχει υποβληθεί κατά την ημέρα και ώρα υποβολής της αίτησης επιείκειας που υποβλήθηκε στην Επιτροπή.

Άρθρο 22

Αλληλεπίδραση μεταξύ των προγραμμάτων επιείκους μεταχείρισης και των κυρώσεων που επιβάλλονται σε φυσικά πρόσωπα

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι υφιστάμενοι και πρώην υπάλληλοι και τα διευθυντικά στελέχη των αιτούντων απαλλαγεί από την επιβολή προστίμων σε εθνικές αρχές ανταγωνισμού προστατεύονται από τυχόν ποινικές και διοικητικές κυρώσεις και από κυρώσεις που επιβάλλονται σε μη ποινικές δικαστικές διαδικασίες για τη συμμετοχή τους στη μυστική σύμπραξη η οποία καλύπτεται από την αίτηση, αν οι εν λόγω υπάλληλοι και τα διευθυντικά στελέχη συνεργάζονται ενεργά με τις οικείες αρχές ανταγωνισμού και η αίτηση απαλλαγής προηγείται της έναρξης της ποινικής διαδικασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII

ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Άρθρο 23

Συνεργασία μεταξύ των εθνικών αρχών ανταγωνισμού

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, όταν οι εθνικές διοικητικές αρχές ανταγωνισμού διενεργούν ελέγχους επ' ονόματι και για λογαριασμό άλλων εθνικών αρχών ανταγωνισμού σύμφωνα με το άρθρο 22 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003, οι υπάλληλοι και τα λοιπά συνοδεύοντα άτομα που έχουν εξουσιοδοτηθεί από την αιτούσα εθνική αρχή ανταγωνισμού δικαιούνται να παρίστανται και να συνδράμουν ενεργά την αιτούσα εθνική αρχή ανταγωνισμού στον έλεγχο ασκώντας τις αρμοδιότητες που αναφέρονται στα άρθρα 6 και 7.

Άρθρο 24

Αιτήσεις για την κοινοποίηση προκαταρκτικών αιτιάσεων και αποφάσεων

1. Με την επιφύλαξη άλλων μορφών κοινοποίησης από εθνική αρχή ανταγωνισμού του αιτούντος κράτους μέλους σύμφωνα με τους κανόνες που ισχύουν στο εν λόγω κράτος μέλος, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι κατόπιν αιτήματος της αιτούσας αρχής, η αρχή στην οποία υποβάλλεται η αίτηση κοινοποιεί στον αποδέκτη για λογαριασμό της αιτούσας αρχής τις προκαταρκτικές αιτιάσεις σχετικά με την εικαζόμενη παράβαση των άρθρων 101 ή 102 της ΣΛΕΕ και τις αποφάσεις για την εφαρμογή των εν λόγω άρθρων, καθώς και έγγραφα που συνδέονται με την εφαρμογή αποφάσεων που επιβάλλουν πρόστιμα ή περιοδικές χρηματικές ποινές.
2. Η αρχή στην οποία υποβάλλεται η αίτηση εξασφαλίζει ότι η κοινοποίηση στο κράτος μέλος στο οποίο υποβλήθηκε η αίτηση πραγματοποιείται σύμφωνα με τις εθνικές νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις και με τις διοικητικές πρακτικές που ισχύουν στο εν λόγω κράτος μέλος.

Άρθρο 25

Αιτήσεις για την επιβολή αποφάσεων που επιβάλλουν πρόστιμα ή περιοδικές χρηματικές ποινές

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι κατόπιν αίτησης της αιτούσας αρχής, η αρχή στην οποία υποβάλλεται η αίτηση επιβάλλει αποφάσεις για την επιβολή προστίμων ή περιοδικών χρηματικών ποινών, οι οποίες εκδόθηκαν κατ' εφαρμογή των άρθρων 12 και 15 από την αιτούσα αρχή. Αυτό ισχύει μόνο στον βαθμό που:
 - α) η επιχείρηση έναντι της οποίας είναι εκτελεστό το πρόστιμο ή η περιοδική χρηματική ποινή δεν έχει νομική παρουσία στο κράτος μέλος της αιτούσας αρχής· ή
 - β) είναι προφανές ότι η επιχείρηση σε βάρος της οποίας μπορεί να εκτελεστεί το πρόστιμο ή η περιοδική χρηματική ποινή δεν διαθέτει επαρκείς πόρους στο κράτος μέλος της αιτούσας αρχής.

2. Η αρχή στην οποία υποβάλλεται η αίτηση εξασφαλίζει ότι η επιβολή στο κράτος μέλος στο οποίο υποβάλλεται η αίτηση πραγματοποιείται σύμφωνα με τις εθνικές νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις και με τις διοικητικές πρακτικές που ισχύουν στο εν λόγω κράτος μέλος.
3. Η αιτούσα αρχή μπορεί να υποβάλλει αίτηση για επιβολή, μόνον όταν η απόφαση που επιτρέπει την επιβολή της στο αιτούν κράτος μέλος είναι οριστική και δεν μπορεί πλέον να προσβληθεί με τακτικά ένδικα μέσα.
4. Θέματα που αφορούν τις προθεσμίες παραγραφής διέπονται από το δίκαιο του αιτούντος κράτους μέλους.
5. Η αρχή στην οποία υποβάλλεται η αίτηση δεν υποχρεούται να επιβάλλει αποφάσεις δυνάμει της παραγράφου 1, αν αυτό θα αντέβαινε προδήλως στη δημόσια τάξη του κράτους μέλους στο οποίο επιδιώκεται η επιβολή.

Άρθρο 26

Διαφωνίες όσον αφορά αιτήσεις για κοινοποίηση και για επιβολή αποφάσεων που επιβάλλουν πρόστιμα ή περιοδικές χρηματικές ποινές

1. Διαφωνίες ως προς τη νομιμότητα ενός μέτρου προς κοινοποίηση ή μιας απόφασης που επιβάλλει πρόστιμα ή περιοδικές χρηματικές πληρωμές κατ' εφαρμογή των άρθρων 12 και 15 οι οποίες διατυπώνονται από αιτούσα αρχή εμπίπτουν στη δικαιοδοσία των αρμόδιων οργάνων του αιτούντος κράτους μέλους και διέπονται από τις εθνικές διατάξεις του εν λόγω κράτους.
2. Διαφωνίες όσον αφορά τα μέτρα επιβολής που έλαβε το κράτος μέλος στο οποίο υποβλήθηκε η αίτηση ή όσον αφορά την εγκυρότητα κοινοποίησης οι οποίες διατυπώνονται από την αρχή στην οποία υποβάλλεται η αίτηση εμπίπτουν στη δικαιοδοσία των αρμόδιων οργάνων του κράτους μέλους στο οποίο υποβάλλεται η αίτηση και διέπονται από τις ισχύουσες σε αυτό διατάξεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VIII

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ

Άρθρο 27

Αναστολή παραγραφής για την επιβολή κυρώσεων

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η παραγραφή για την επιβολή προστίμων και περιοδικών χρηματικών ποινών από τις εθνικές αρχές ανταγωνισμού κατ' εφαρμογή των άρθρων 12 και 15 αναστέλλεται για όσο διάστημα εκκρεμεί διαδικασία ενώπιον εθνικών αρχών ανταγωνισμού άλλων κρατών μελών ή της Επιτροπής σχετικά με παράβαση που αφορά την ίδια συμφωνία, απόφαση ένωσης ή εναρμονισμένη πρακτική. Η αναστολή αρχίζει να υπολογίζεται από την κοινοποίηση του πρώτου τυπικού μέτρου έρευνας προς την επιχείρηση που αποτελεί αντικείμενο της διαδικασίας. Παύει την ημέρα που η οικεία αρχή περατώνει τη διαδικασία και ενημερώνει σχετικά την επιχείρηση. Η διάρκεια αυτής της περιόδου αναστολής δεν θίγει τις απόλυτες προθεσμίες παραγραφής βάσει της εθνικής νομοθεσίας.

2. Η παραγραφή για την επιβολή προστίμων ή περιοδικών χρηματικών ποινών αναστέλλεται για όσο διάστημα η απόφαση μιας αρχής ανταγωνισμού αποτελεί αντικείμενο εκκρεμούσας διαδικασίας ενώπιον αναθεωρητικού δικαστηρίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΧ

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 28

Ρόλος των εθνικών διοικητικών αρχών ανταγωνισμού ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων

1. Τα κράτη μέλη που ορίζουν αφενός μια εθνική διοικητική αρχή ανταγωνισμού, η οποία είναι αρμόδια για τη διερεύνηση παραβάσεων των άρθρων 101 ή 102 της ΣΛΕΕ, και αφετέρου μια εθνική δικαστική αρχή ανταγωνισμού, η οποία είναι αρμόδια για την έκδοση απόφασης διαπίστωσης της παράβασης και/ή επιβολής του προστίμου, διασφαλίζουν ότι η εθνική διοικητική αρχή ανταγωνισμού μπορεί να προσφεύγει απευθείας ενώπιον της εθνικής δικαστικής αρχής ανταγωνισμού.
2. Στον βαθμό που τα εθνικά δικαστήρια δικαιοδοτούν σε διαδικασίες με τις οποίες προσβάλλονται αποφάσεις επιβολής των εθνικών αρχών ανταγωνισμού για την εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 των ΣΛΕΕ, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η εθνική διοικητική αρχή ανταγωνισμού έχει αυτοτελώς πλήρες δικαίωμα να συμμετέχει ως ενάγουσα, εναγόμενη ή αντιδίκος στις εν λόγω διαδικασίες, και να απολαύει των ίδιων δικαιωμάτων με τους διαδίκους στις εν λόγω διαδικασίες.

Άρθρο 29

Περιορισμοί στη χρήση πληροφοριών

1. Πληροφορίες που συλλέγονται κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας οδηγίας μπορούν να χρησιμοποιούνται μόνο για τον σκοπό για τον οποίο αποκτήθηκαν. Δεν θα πρέπει να χρησιμοποιούνται για την επιβολή κυρώσεων σε φυσικά πρόσωπα.
2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι πρόσβαση σε δηλώσεις επιεικούς μεταχείρισης ή σε υπομνήματα για διακανονισμό χορηγείται μόνο για τους σκοπούς της άσκησης των δικαιωμάτων υπεράσπισης σε διαδικασίες ενώπιον εθνικής αρχής ανταγωνισμού. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι πληροφορίες που προέρχονται από τις εν λόγω δηλώσεις επιεικούς μεταχείρισης ή από υπομνήματα για διακανονισμό μπορούν να χρησιμοποιούνται από το μέρος που εξασφάλισε πρόσβαση στον φάκελο μόνον εφόσον αυτό είναι αναγκαίο για την άσκηση των δικαιωμάτων υπεράσπισής του σε διαδικασίες ενώπιον των δικαστηρίων των κρατών μελών σε υποθέσεις που συνδέονται άμεσα με την υπόθεση για την οποία έχει χορηγηθεί πρόσβαση, και οι οποίες αφορούν:
 - α) τον επιμερισμό μεταξύ των συμμετεχόντων στη σύμπραξη προστίμου το οποίο τους επιβλήθηκε από κοινού και αλληλεγγύως από εθνική αρχή ανταγωνισμού· ή
 - β) την επανεξέταση απόφασης με την οποία η εθνική αρχή ανταγωνισμού διαπίστωσε παράβαση του άρθρου 101 της ΣΛΕΕ ή των εθνικών διατάξεων του δικαίου ανταγωνισμού.

3. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι ακόλουθες κατηγορίες πληροφοριών οι οποίες λαμβάνονται στη διάρκεια διαδικασιών ενώπιον εθνικής αρχής ανταγωνισμού δεν χρησιμοποιούνται σε διαδικασίες ενώπιον εθνικών δικαστηρίων έως ότου η εθνική αρχή ανταγωνισμού περατώσει τη διαδικασία της σε σχέση με όλα τα υπό έρευνα μέρη με την έκδοση απόφασης που αναφέρεται στο άρθρο 9 ή στο άρθρο 11 ή περατώσει με άλλο τρόπο τη διαδικασία της:
- α) πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν από άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα ειδικά για τη διαδικασία της εθνικής αρχής ανταγωνισμού και
 - β) πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν από την εθνική αρχή ανταγωνισμού και διαβιβάστηκαν στα μέρη κατά τη διάρκεια της διαδικασίας της.
4. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού ανταλλάσσουν δηλώσεις επιεικούς μεταχείρισης δυνάμει του άρθρου 12 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003, μόνον:
- α) με τη συγκατάθεση του αιτούντος· ή
 - β) όταν η αρχή στην οποία υποβάλλεται η αίτηση έχει επίσης παραλάβει αίτηση επιείκειας η οποία αφορά την ίδια παράβαση και προέρχεται από τον ίδιο αιτούντα ο οποίος έχει υποβάλει αίτηση και στη διαβιβάζουσα αρχή, υπό την προϋπόθεση ότι, κατά τον χρόνο διαβίβασης των πληροφοριών, ο αιτών δεν έχει το δικαίωμα να ανακαλέσει τις πληροφορίες που έχει υποβάλει στην παραλήπτρια αρχή· ή
 - γ) όταν η παραλήπτρια αρχή έχει δεσμευθεί γραπτώς ότι ούτε οι πληροφορίες που της έχουν διαβιβασθεί ούτε οποιαδήποτε άλλη πληροφορία ενδέχεται να λάβει ύστερα από την ημερομηνία και ώρα της διαβίβασης όπως αναφέρει η διαβιβάζουσα αρχή, θα χρησιμοποιηθούν από αυτήν ή από οποιαδήποτε άλλη αρχή στην οποία διαβιβάζονται ακολούθως οι πληροφορίες για την επιβολή κυρώσεων στον αιτούντα, σε οποιοδήποτε άλλο νομικό ή φυσικό πρόσωπο που καλύπτεται από την ευνοϊκή μεταχείριση που προσφέρει η διαβιβάζουσα αρχή ως αποτέλεσμα της αίτησης που υπέβαλε ο αιτών στο πλαίσιο του προγράμματος επιεικούς μεταχείρισης της αρχής αυτής, ή σε οποιονδήποτε υπάλληλο ή πρώην υπάλληλο οποιουδήποτε από τα προαναφερόμενα πρόσωπα·
- και υπό την προϋπόθεση ότι η προστασία κατά της γνωστοποίησης που χορηγείται από την παραλήπτρια εθνική αρχή ανταγωνισμού είναι ισοδύναμη με την προστασία που χορηγείται από τη διαβιβάζουσα εθνική αρχή ανταγωνισμού.
5. Όταν εθνική αρχή ανταγωνισμού διαβιβάζει πληροφορίες τις οποίες παρέχει αυτοβούλως ο αιτών σύμφωνα με το άρθρο 12 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003 χωρίς τη συγκατάθεση του αιτούντος, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι παραλήπτριες εθνικές αρχές ανταγωνισμού μπορούν να αναλάβουν τη δέσμευση που ορίζεται στην παράγραφο 4 στοιχείο γ).
6. Οι παράγραφοι 2 έως 5 εφαρμόζονται ανεξαρτήτως της μορφής με την οποία υποβάλλονται οι δηλώσεις επιεικούς μεταχείρισης σύμφωνα με το άρθρο 19.

Άρθρο 30

Παραδεκτό των αποδεικτικών στοιχείων ενώπιον των εθνικών αρχών ανταγωνισμού

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα είδη αποδεικτικών στοιχείων που γίνονται δεκτά ως τέτοια ενώπιον εθνικής αρχής ανταγωνισμού περιλαμβάνουν έγγραφα, προφορικές δηλώσεις, εγγραφές και κάθε άλλο αντικείμενο το οποίο περιέχει πληροφορίες, ανεξάρτητα από το μέσο στο οποίο είναι αποθηκευμένες οι πληροφορίες.

Άρθρο 31

Δαπάνες του συστήματος του Ευρωπαϊκού Δικτύου Ανταγωνισμού

Οι δαπάνες στις οποίες υποβάλλεται η Επιτροπή για τη συντήρηση και την ανάπτυξη του συστήματος του Ευρωπαϊκού Δικτύου Ανταγωνισμού και για τη συνεργασία στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Ανταγωνισμού βαρύνουν τον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης εντός του ορίου των διαθέσιμων πιστώσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Χ

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 32

Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις προκειμένου να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία το αργότερο έως [περίοδος δύο ετών για τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο]. Ανακοινώνουν αμέσως στην Επιτροπή το κείμενο των εν λόγω διατάξεων.
Όταν τα κράτη μέλη θεσπίζουν τις εν λόγω διατάξεις, αυτές περιέχουν αναφορά στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από την αναφορά αυτή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Οι λεπτομερείς διατάξεις για την αναφορά αυτή καθορίζονται από τα κράτη μέλη.
2. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των ουσιωδών διατάξεων εσωτερικού δικαίου τις οποίες θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 33

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Άρθρο 34

Αποδέκτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες,

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
[Ο Πρόεδρος][Η Πρόεδρος]

Για το Συμβούλιο
[Ο Πρόεδρος][Η Πρόεδρος]

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ/ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ

- 1.1. Τίτλος της πρότασης/πρωτοβουλίας
- 1.2. Σχετικοί τομείς πολιτικής στη δομή ΔΒΔ/ΠΒΔ
- 1.3. Χαρακτήρας της πρότασης/πρωτοβουλίας
- 1.4. Στόχος(-οι)
- 1.5. Αιτιολόγηση της πρότασης/πρωτοβουλίας
- 1.6. Διάρκεια και δημοσιονομικές επιπτώσεις
- 1.7. Προβλεπόμενος(-οι) τρόπος(-οι) διαχείρισης

2. ΜΕΤΡΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

- 2.1. Διατάξεις στον τομέα της παρακολούθησης και της υποβολής εκθέσεων
- 2.2. Σύστημα διαχείρισης και ελέγχου
- 2.3. Μέτρα για την πρόληψη περιπτώσεων απάτης και παρατυπίας

3. ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ/ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ

- 3.1. Τομέας(είς) του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου και γραμμή(ές) δαπανών του προϋπολογισμού που επηρεάζονται
- 3.2. Εκτιμώμενες επιπτώσεις στις δαπάνες
 - 3.2.1. *Συνοπτική παρουσίαση των εκτιμώμενων επιπτώσεων στις δαπάνες*
 - 3.2.2. *Εκτιμώμενες επιπτώσεις στις επιχειρησιακές πιστώσεις*
 - 3.2.3. *Εκτιμώμενες επιπτώσεις στις πιστώσεις διοικητικού χαρακτήρα*
 - 3.2.4. *Συμβατότητα με το ισχύον πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο*
 - 3.2.5. *Συμμετοχή τρίτων μερών στη χρηματοδότηση*
- 3.3. Εκτιμώμενες επιπτώσεις στα έσοδα

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ/ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ

1.1. Τίτλος της πρότασης/πρωτοβουλίας

Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την παροχή αρμοδιοτήτων στις αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών ώστε να επιβάλλουν αποτελεσματικότερα τους κανόνες και για τη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς.

1.2. Σχετικοί τομείς πολιτικής στη δομή ΔΒΔ/ΠΒΔ¹

Τομέας πολιτικής: Τίτλος 03 – Πολιτική ανταγωνισμού.

Δραστηριότητες: 03 02 – Συντονισμός πολιτικών, Ευρωπαϊκό Δίκτυο Ανταγωνισμού και διεθνής συνεργασία.

03 03 – Συμπράξεις, αντιμονοπωλιακή πολιτική και απελευθέρωση.

1.3. Χαρακτήρας της πρότασης/πρωτοβουλίας

Η πρόταση/πρωτοβουλία αφορά **νέα δράση**.

1.4. Στόχος(-οι)

1.4.1. *Ο (Οι) πολυετής(-είς) στρατηγικός(-οί) στόχος(-οι) της Επιτροπής τον(τους) οποίο(-ους) αφορά η πρόταση/πρωτοβουλία*

Γενικός στόχος Α: Νέα ώθηση στην απασχόληση, την ανάπτυξη και τις επενδύσεις.

1.4.2. *Ειδικός(οί) στόχος(οι) και δραστηριότητα(ες) ΔΒΔ/ΠΒΔ*

Ειδικός στόχος αριθ. 2: Αποτελεσματική και συνεκτική εφαρμογή του δικαίου ανταγωνισμού της ΕΕ από τις ΕΑΑ και από τα εθνικά δικαστήρια.

Σχετική(ές) δραστηριότητα(ες) ΔΒΔ/ΠΒΔ: 03 02 – Συντονισμός πολιτικών, Ευρωπαϊκό Δίκτυο Ανταγωνισμού και διεθνής συνεργασία, και 03 03 – Συμπράξεις, αντιμονοπωλιακή πολιτική και απελευθέρωση.

1.4.3. *Αναμενόμενο(-α) αποτέλεσμα(-τα) και επιπτώσεις*

1.4.4. *Η πρωτοβουλία αναμένεται να επηρεάσει τις ΕΑΑ, τις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές, όπως εξηγείται στην ενότητα 2 της αιτιολογικής έκθεσης. Δείκτες αποτελεσμάτων και επιπτώσεων*

Ο πίνακας που ακολουθεί απαριθμεί πιθανούς δείκτες που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για τη μέτρηση των αποτελεσμάτων και των επιπτώσεων.

Στόχοι	Βασικοί δείκτες
Διασφάλιση ότι όλες οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού («ΕΑΑ») διαθέτουν αποτελεσματικά εργαλεία έρευνας και λήψης αποφάσεων.	Νομοθετική δράση 1. Διαθεσιμότητα των βασικών εργαλείων έρευνας και λήψης αποφάσεων ανά ΕΑΑ. 2. Διαθεσιμότητα των βασικών δικονομικών εγγυήσεων ανά ΕΑΑ.

¹ ΔΒΔ: διαχείριση βάσει δραστηριοτήτων ΠΒΔ: προϋπολογισμός βάσει δραστηριοτήτων.

	<p>3. Χρήση νέων εργαλείων έρευνας ανά ΕΑΑ.</p> <p>4. Αριθμός αποφάσεων επιβολής ανά είδος απόφασης (π.χ. απαγορεύσεις, δεσμεύσεις, προσωρινά μέτρα).</p> <p>Δράση μη υποχρεωτικής ισχύος:</p> <p>1. Εφαρμογή από τις ΕΑΑ συνιστώμενων πρακτικών/κατευθυντήριων γραμμών, κατά περίπτωση, προς έγκριση από το ΕΔΑ.</p>
<p>Διασφάλιση ότι όλες οι ΕΑΑ είναι σε θέση να επιβάλλουν αποτελεσματικά πρόστιμα.</p>	<p>Νομοθετική δράση:</p> <p>1. Στα κράτη μέλη που επί του παρόντος επιβάλλουν πρόστιμα σε επιχειρήσεις στο πλαίσιο ποινικών δικαστικών διαδικασιών:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Διαθεσιμότητα προστίμων σε διοικητικές διαδικασίες / μη ποινικές δικαστικές διαδικασίες. - Ικανότητα των ΕΑΑ να παραπέμπουν/υπερασπίζονται υποθέσεις ενώπιον δικαστηρίων. - Αριθμός προστίμων έναντι αριθμού υποθέσεων σε σύγκριση με την προηγούμενη περίοδο κατά την οποία επιβλήθηκαν κυρίως πρόστιμα που επιβάλλονται σε ποινικές δικαστικές διαδικασίες. <p>2. Εφαρμογή του καθορισμένου νόμιμου ανώτατου ορίου για το ύψος των προστίμων ανά ΕΑΑ.</p> <p>3. Μεταβολές στο επίπεδο των προστίμων σε σύγκριση με την κατάσταση πριν από την εφαρμογή της οδηγίας.</p> <p>4. Συνολικό ύψος των επιβληθέντων προστίμων.</p> <p>5. Εφαρμογή/μη εφαρμογή της έννοιας της επιχείρησης για τον σκοπό της επιβολής προστίμων στις μητρικές εταιρείες και στους νόμιμους και οικονομικούς διαδόχους των επιχειρήσεων.</p> <p>Δράση μη υποχρεωτικής ισχύος:</p> <p>1. Εφαρμογή από τις ΕΑΑ συνιστώμενων πρακτικών/κατευθυντήριων γραμμών, κατά περίπτωση, προς έγκριση από το ΕΔΑ.</p>
<p>Εγγύηση ότι όλες οι ΕΑΑ διαθέτουν ένα επιμελώς σχεδιασμένο πρόγραμμα επιεικούς μεταχείρισης το οποίο διευκολύνει συν τοις άλλοις την</p>	<p>Νομοθετική δράση:</p> <p>1. Διαθεσιμότητα ανά ΕΑΑ αποτελεσματικών εγγυήσεων ότι οι αιτούντες επιείκεια μπορούν να κατοχυρώσουν τη θέση τους στη σειρά</p>

<p>υποβολή αίτησης επιείκειας σε περισσότερες από μία περιοχές δικαιοδοσίας.</p>	<p>προτεραιότητας για υπαγωγή σε καθεστώς επιεικούς μεταχείρισης.</p> <p>2. Διαθεσιμότητα ανά ΕΑΑ ρυθμίσεων για την προστασία των αιτούντων επιείκεια από κυρώσεις.</p> <p>3. Αριθμός αιτήσεων επιείκειας ανά ΕΑΑ.</p> <p>Δράση μη υποχρεωτικής ισχύος:</p> <p>1. Εφαρμογή από τις ΕΑΑ συνιστώμενων πρακτικών/κατευθυντήριων γραμμών, κατά περίπτωση, προς έγκριση από το ΕΔΑ.</p>
<p>Διασφάλιση ότι οι ΕΑΑ έχουν στη διάθεσή τους επαρκείς πόρους και ότι μπορούν να επιβάλλουν τους κανόνες ανταγωνισμού της ΕΕ χωρίς εξαρτήσεις.</p>	<p>Νομοθετική δράση:</p> <p>1. Διαθεσιμότητα ανά ΕΑΑ κανόνων που διασφαλίζουν ότι οι ΕΑΑ δεν λαμβάνουν εντολές από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς.</p> <p>2. Έρευνα σχετικά με το κατά πόσο οι ΕΑΑ έχουν γίνει αντικείμενο προσπαθειών για υπονόμηση της ανεξαρτησίας τους.</p> <p>3. Έρευνα σχετικά με το κατά πόσο οι ΕΑΑ διαθέτουν επαρκείς ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους για την άσκηση των καθηκόντων τους, συμπεριλαμβανομένων των τάσεων και της σύγκρισης των επιπέδων προσωπικού και προϋπολογισμού.</p>
<p>Επιπλέον δαπάνες για τις ΕΑΑ.</p>	<p>1. Πρόσθετες δαπάνες που προκύπτουν ως αποτέλεσμα των ενισχυμένων αρμοδιοτήτων (κατάρτιση, κλπ.).</p> <p>2. Κόστος της αντιμονοπωλιακής δραστηριότητας επιβολής των ΕΑΑ (κόστος έναντι ύψους των επιβληθέντων προστίμων).</p>

1.5. Αιτιολόγηση της πρότασης/πρωτοβουλίας

1.5.1. Βραχυπρόθεσμη ή μακροπρόθεσμη κάλυψη αναγκών

Κύριος στόχος της παρούσας νομοθετικής πρωτοβουλίας είναι να επιτευχθεί η αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων του αποκεντρωμένου συστήματος επιβολής των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1/2003, με την παροχή αρμοδιοτήτων στις ΕΑΑ ώστε να επιβάλλουν πιο αποτελεσματικά τους κανόνες. Αυτό θα ενισχύσει την αποτελεσματική επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ. Θα ενδυναμώσει επίσης τη στενή συνεργασία στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Ανταγωνισμού.

Για να γίνει αυτό, πρέπει να επιτευχθούν οι ακόλουθοι ειδικοί στόχοι:

1. να διασφαλιστεί ότι όλες οι ΕΑΑ διαθέτουν αποτελεσματικά εργαλεία έρευνας και λήψης αποφάσεων·
2. να διασφαλιστεί ότι όλες οι ΕΑΑ είναι σε θέση να επιβάλλουν αποτελεσματικά αποτρεπτικά πρόστιμα·

3. να διασφαλιστεί ότι όλες οι ΕΑΑ διαθέτουν ένα επιμελώς σχεδιασμένο πρόγραμμα επεικούς μεταχείρισης το οποίο διευκολύνει συν τοις άλλοις την υποβολή αίτησης επιείκειας σε περισσότερες από μία περιοχές δικαιοδοσίας· και
4. να διασφαλιστεί ότι οι ΕΑΑ έχουν στη διάθεσή τους επαρκείς πόρους και ότι μπορούν να επιβάλλουν τους κανόνες ανταγωνισμού της ΕΕ χωρίς εξαρτήσεις.

1.5.2. Προστιθέμενη αξία παρέμβασης της ΕΕ

Υπάρχουν αρκετοί λόγοι που δικαιολογούν τη συμβολή της ΕΕ στην επίτευξη των στόχων που περιγράφονται στην ενότητα 1.5.1 και στην αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων του αποκεντρωμένου συστήματος επιβολής των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ, όπως εξηγείται στην ενότητα 2 της αιτιολογικής έκθεσης.

1.5.3. Διδάγματα που αποκομίστηκαν από ανάλογες εμπειρίες του παρελθόντος

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1/2003 έδωσε στις ΕΑΑ αρμοδιότητες για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ. Ως αποτέλεσμα, η επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ πραγματοποιείται σήμερα σε κλίμακα την οποία η Επιτροπή δεν θα μπορούσε σε καμία περίπτωση να έχει πετύχει μόνη της. Από το 2004 έως σήμερα, η Επιτροπή και οι ΕΑΑ έχουν λάβει περισσότερες από 1 000 αποφάσεις επιβολής και οι ΕΑΑ είναι υπεύθυνες για το 85% αυτών των αποφάσεων. Η νομοθετική πρόταση βασίζεται στην πείρα των ΕΑΑ όσον αφορά την επιβολή και τις πρόσθετες ενέργειες εξακρίβωσης πραγματικών περιστατικών από το 2004.

1.5.4. Συμβατότητα και ενδεχόμενη συνέργεια με άλλα κατάλληλα μέσα

Η νομοθετική πρόταση είναι συμβατή με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1/2003 και θα έχει ισχυρές συνέργειες με αυτόν, καθώς θα δώσει στις ΕΑΑ τη δυνατότητα να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητές τους στο πλαίσιο του αποκεντρωμένου συστήματος επιβολής των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ που θεσπίστηκε με τον εν λόγω κανονισμό.

1.6. Διάρκεια και δημοσιονομικές επιπτώσεις

Πρόταση/πρωτοβουλία **απεριόριστης διάρκειας**

1.7. Προβλεπόμενος(-οι) τρόπος(-οι) διαχείρισης²

Άμεση διαχείριση από την Επιτροπή και τις υπηρεσίες της.

2. ΜΕΤΡΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

2.1. Διατάξεις στον τομέα της παρακολούθησης και της υποβολής εκθέσεων

Οι πιστώσεις θα διατεθούν για τη διατήρηση, ανάπτυξη, φιλοξενία, λειτουργία και υποστήριξη ενός κεντρικού πληροφοριακού συστήματος (σύστημα του Ευρωπαϊκού Δικτύου Ανταγωνισμού) σύμφωνα με τα σχετικά πρότυπα εμπιστευτικότητας και ασφάλειας δεδομένων. Θα εγγραφούν τη στενή συνεργασία μεταξύ των ΕΑΑ και της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Ανταγωνισμού με διάφορα μέσα. Ισχύουν γενικώς οι κανόνες υποβολής εκθέσεων της Γενικής Διεύθυνσης.

² Οι λεπτομέρειες σχετικά με τους τρόπους διαχείρισης, καθώς και οι παραπομπές στον δημοσιονομικό κανονισμό, είναι διαθέσιμες στον δικτυακό τόπο της Γενικής Διεύθυνση Προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής: http://ec.europa.eu/budget/index_en.cfm.

2.2. Σύστημα διαχείρισης και ελέγχου

2.2.1. Κίνδυνος(-οι) που έχει(-ουν) εντοπιστεί

Όσον αφορά την ΤΠ: κίνδυνος ότι τα συστήματα ΤΠ δεν θα μπορέσουν να υποστηρίξουν τη λειτουργία του Ευρωπαϊκού Δικτύου Ανταγωνισμού.

2.2.2. Πληροφορίες σχετικά με το σύστημα εσωτερικού ελέγχου που έχει καθοριστεί

ΤΠ: Αποτελεσματικές διαδικασίες διακυβέρνησης ΤΠ, στις οποίες συμμετέχουν ενεργά οι χρήστες των συστημάτων.

Δαπάνες: οι διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου έχουν ως στόχο να διασφαλίσουν την επαρκή διαχείριση των κινδύνων που συνδέονται με τη νομιμότητα και την κανονικότητα των υποκείμενων συναλλαγών, καθώς και με τη φύση των πληρωμών. Επιπροσθέτως, το σύστημα ελέγχου συνίσταται σε διάφορες δομικές ενότητες, όπως η υποβολή εκθέσεων στα ανώτερα διευθυντικά στελέχη, η εκ των προτέρων επαλήθευση από την κεντρική δημοσιονομική ομάδα, εσωτερική συμβουλευτική επιτροπή για τις προμήθειες και τις συμβάσεις, εκ των υστέρων έλεγχοι και λογιστικοί έλεγχοι από την Υπηρεσία Εσωτερικού Λογιστικού Ελέγχου (IAS) και το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο.

2.2.3. Εκτιμώμενο κόστος και όφελος των ελέγχων και αξιολόγηση του εκτιμώμενου επιπέδου κινδύνου σφάλματος

Δαπάνες: Το κόστος των ελέγχων εκτιμάται ότι ανέρχεται σε λιγότερο από το 3% των συνολικών δαπανών. Τα οφέλη των ελέγχων πέραν του οικονομικού πεδίου συνίστανται στα εξής: καλύτερη σχέση κόστους-ωφέλειας, αποτρεπτικό αποτέλεσμα, βελτίωση της αποτελεσματικότητας, βελτίωση των συστημάτων και συμμόρφωση με τις κανονιστικές διατάξεις.

Οι κίνδυνοι περιορίζονται αποτελεσματικά με την καθιέρωση ελέγχων, και το επίπεδο του κινδύνου σφάλματος εκτιμάται σε λιγότερο του 2%.

2.3. Μέτρα για την πρόληψη περιπτώσεων απάτης και παρατυπίας

Οι κίνδυνοι απάτης περιορίζονται με την καθιέρωση ειδικών ελέγχων. Οι δραστηριότητες και οι πράξεις που ενέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο απάτης υποβάλλονται σε πιο διεξοδική παρακολούθηση και έλεγχο. Το προαναφερθέν σύστημα ελέγχου και η φύση των δαπανών υπό καθεστώς άμεσης διαχείρισης επιτρέπουν την εκτίμηση ότι η πιθανότητα απάτης είναι μικρή.

Όλες οι συναλλαγές υπόκεινται σε πρωτοβάθμιους εκ των προτέρων ελέγχους σύμφωνα με τους δημοσιονομικούς μηχανισμούς μας. Οι έλεγχοι είναι επιχειρησιακοί και δημοσιονομικοί, η λειτουργική έναρξη και επαλήθευση εκτελείται από την επιχειρησιακή διεύθυνση, ενώ η δημοσιονομική έναρξη και επαλήθευση δημοσιονομικών πράξεων από το δημοσιονομικό κλιμάκιο της μονάδας COMP R2.

Ο κίνδυνος απάτης αξιολογείται ετησίως στο πλαίσιο της διαδικασίας διαχείρισης κινδύνων.

3. ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ/ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ

3.1. Τομέας(είς) του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου και γραμμή(ές) δαπανών του προϋπολογισμού που επηρεάζονται

Υφιστάμενες γραμμές του προϋπολογισμού

Το 2016 τα πληροφοριακά συστήματα που υποστηρίζουν τις εργασίες του Ευρωπαϊκού Δικτύου Ανταγωνισμού χρηματοδοτήθηκαν από το πρόγραμμα ISA² στο πλαίσιο της δράσης ABCDE. Άλλες δαπάνες που προκύπτουν σε σχέση με τη λειτουργία του Ευρωπαϊκού Δικτύου Ανταγωνισμού χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο των διοικητικών δαπανών. Το ίδιο θα ισχύσει και το 2017, ως το 2020. Οι λεπτομέρειες των δημοσιονομικών επιπτώσεων της πρότασης πέραν του 2020 θα υπόκεινται στις προτάσεις της Επιτροπής για το επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο και στην τελική έκβαση των διαπραγματεύσεων για το ΠΔΠ μετά το 2020.

Σύμφωνα με τη σειρά των τομέων του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου και των γραμμών του προϋπολογισμού.

Τομέας του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	Γραμμή προϋπολογισμού		Είδος της δαπάνης		Συμμετοχή	
	Τομέας 1α	ΔΠ/ΜΔΠ ³	χωρών ΕΖΕΣ ⁴	υποψηφίων για ένταξη χωρών ⁵	τρίτων χωρών	κατά την έννοια του άρθρου 21 παράγραφος 2 στοιχείο β) του δημοσιονομικού κανονισμού
	26.030100	ΜΔΠ.	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ

Τομέας του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	Γραμμή προϋπολογισμού		Είδος της δαπάνης		Συμμετοχή	
	Τομέας 5	ΔΠ/ΜΔΠ	χωρών ΕΖΕΣ	υποψηφίων για ένταξη χωρών	τρίτων χωρών	κατά την έννοια του άρθρου 21 παράγραφος 2 στοιχείο β) του δημοσιονομικού κανονισμού
	03.010211	ΜΔΠ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ

3.2. Εκτιμώμενες επιπτώσεις στις δαπάνες

3.2.1. Συνοπτική παρουσίαση των εκτιμώμενων επιπτώσεων στις δαπάνες

Τομέας του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	Αριθμός 1α	«Ανταγωνιστικότητα για την ανάπτυξη και την απασχόληση»
--	------------	---

Σε εκατ. EUR (με 3 δεκαδικά ψηφία)

ΓΔ: COMP			Έτος 2018	Έτος 2019	Έτος 2020	Επόμενα έτη (πληρωμές)	ΣΥΝΟΛΟ
• Επιχειρησιακές πιστώσεις							
Κονδύλιο του προϋπολογισμού 26.030100 ⁶	Δεσμεύσεις	(1)	1 000	1 000	1 000		3 000
	Πληρωμές	(2)	0,700	0,900	1 000	0,400	3 000

³ ΔΠ = Διαχωριζόμενες πιστώσεις/ΜΔΠ = Μη διαχωριζόμενες πιστώσεις.

⁴ ΕΖΕΣ: Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών.

⁵ Υποψήφιες χώρες και, κατά περίπτωση, δυνητικά υποψήφιες χώρες των Δυτικών Βαλκανίων.

Πιστώσεις διοικητικού χαρακτήρα χρηματοδοτούμενες από το κονδύλιο ειδικών προγραμμάτων ⁷							
ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων για τη ΓΔ COMP	Δεσμεύσεις	=1+1α+3	1 000	1 000	1 000		3 000
	Πληρωμές	=2+2α+3	0,700	0,900	1 000	0,400	2 600
•ΣΥΝΟΛΟ επιχειρησιακών πιστώσεων	Δεσμεύσεις	(4)	1 000	1 000	1 000		3 000
	Πληρωμές	(5)	0,700	0,900	1 000		3 000
•ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων διοικητικού χαρακτήρα χρηματοδοτούμενων από το κονδύλιο ειδικών προγραμμάτων			(6)	0	0	0	0
ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων του ΤΟΜΕΑ 1Α του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	Δεσμεύσεις	=4+ 6	1 000	1 000	1 000		3 000
	Πληρωμές	=5+ 6	0,700	0,900	1 000	0,400	3 000

Τομέας του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	5	«Διοικητικές δαπάνες»
---	----------	-----------------------

Σε εκατ. EUR (με 3 δεκαδικά ψηφία)

		Έτος N	Έτος N+1	Έτος N+2	Επόμενα έτη (πληρωμές)	ΣΥΝΟΛΟ
ΓΔ: COMP						
•Ανθρώπινοι πόροι		0,759	0,759	0,759		2 277
•Άλλες διοικητικές δαπάνες		0,500	0,550	0,550		1 600
ΣΥΝΟΛΟ ΓΔ COMM	Πιστώσεις	1 259	1 309	1 309		3 877
ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων	(Σύνολο πιστώσεων ανάληψης)	1 259	1 309	1 309		3 877

⁶ Τα ποσά αυτά είναι ενδεικτικά, με την επιφύλαξη της ετήσιας διαδικασίας του προϋπολογισμού και των προτεραιοτήτων που τίθενται στο πλαίσιο του ετήσιου προγράμματος εργασίας ISA².

⁷ Τεχνική και/ή διοικητική βοήθεια και δαπάνες στήριξης της εφαρμογής προγραμμάτων και/ή δράσεων της ΕΕ (πρώην γραμμές «ΒΑ»), έμμεση έρευνα, άμεση έρευνα.

του ΤΟΜΕΑ 5 του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	υποχρεώσεων Σύνολο πληρωμών) =					
--	-----------------------------------	--	--	--	--	--

Σε εκατ. EUR (με 3 δεκαδικά ψηφία)

		Έτος N ⁸	Έτος N+1	Έτος N+2	Επόμενα έτη (πληρωμές)	ΣΥΝΟΛΟ*
ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων των ΤΟΜΕΩΝ 1 έως 5 του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	Δεσμεύσεις	2 259	2 309	2 309		6 877
	Πληρωμές	1 959	2 209	2 309	0,400	6 877

3.2.2. Εκτιμώμενες επιπτώσεις στις επιχειρησιακές πιστώσεις

Η πρόταση/πρωτοβουλία συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση επιχειρησιακών πιστώσεων, όπως εξηγείται κατωτέρω:

η ΓΔ Ανταγωνισμού δεν είναι σε θέση να παράσχει εξαντλητικό κατάλογο των αποτελεσμάτων που θα παραδοθούν μέσω των δημοσιονομικών παρεμβάσεων, το μέσο κόστος και τα αριθμητικά στοιχεία που προβλέπονται στην παρούσα ενότητα, καθώς πρόκειται για μια νέα πρωτοβουλία για την οποία δεν υπάρχουν προγενέστερα στατιστικά στοιχεία.

Με στόχο να υποστηριχθεί η στενή συνεργασία στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Ανταγωνισμού και να επιτευχθούν οι στόχοι του με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, προβλέπονται μεταξύ άλλων οι ακόλουθες δαπάνες:

- για τη διατήρηση, ανάπτυξη, φιλοξενία, λειτουργία και υποστήριξη κεντρικού πληροφοριακού συστήματος (σύστημα του Ευρωπαϊκού Δικτύου Ανταγωνισμού) σύμφωνα με τα σχετικά πρότυπα εμπιστευτικότητας και ασφάλειας δεδομένων. Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Ανταγωνισμού βασίζεται στη διαλειτουργικότητα για την ουσιαστική και αποτελεσματική λειτουργία του.
- άλλες διοικητικές δαπάνες που προκύπτουν σχετικά με τη λειτουργία του Ευρωπαϊκού Δικτύου Ανταγωνισμού, όπως, π.χ.
 - έξοδα για τη διοργάνωση συναντήσεων,
 - παροχή κατάρτισης για τις εθνικές αρχές ανταγωνισμού,
 - έντυπο υλικό που μεταφράζεται σε όλες τις γλώσσες,
 - έκδοση συνιστώμενων πρακτικών/κατευθυντήριων γραμμών που μεταφράζονται σε όλες τις γλώσσες,
 - έρευνες/μελέτες/αξιολογήσεις παρακολούθησης.

⁸ Το έτος N είναι το έτος έναρξης εφαρμογής της πρότασης/πρωτοβουλίας.

3.2.3. Εκτιμώμενες επιπτώσεις στις πιστώσεις διοικητικού χαρακτήρα

3.2.3.1. Συνοπτική παρουσίαση

Η πρόταση/πρωτοβουλία δεν συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση πρόσθετων πιστώσεων διοικητικού χαρακτήρα.

Οι ανάγκες σε ανθρώπινους πόρους θα καλυφθούν από το προσωπικό της ΓΔ που έχει ήδη διατεθεί για τη διαχείριση της δράσης και/ή έχει ανακατανομηθεί στο εσωτερικό της ΓΔ και το οποίο θα συμπληρωθεί, αν χρειαστεί, από πρόσθετους πόρους που μπορεί να διατεθούν στην αρμόδια για τη διαχείριση ΓΔ στο πλαίσιο της ετήσιας διαδικασίας κατανομής και λαμβανομένων υπόψη των υφιστάμενων δημοσιονομικών περιορισμών. Το ίδιο ισχύει και για τις πιστώσεις που απαιτούνται για την κάλυψη άλλων διοικητικών δαπανών.

3.2.3.2. Εκτιμώμενες ανάγκες σε ανθρώπινους πόρους

Η πρόταση/πρωτοβουλία συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση ανθρώπινων πόρων, όπως εξηγείται κατωτέρω:

Εκτίμηση η οποία πρέπει να εκφράζεται σε μονάδες ισοδυνάμων πλήρους απασχόλησης

	Έτος N	Έτος N+1	Έτος N+2	Έτος N+3	Απεριόριστη διάρκεια (βλέπε παράγραφο 1.6) (βλέπε παράγραφο 1.6)
•Θέσεις απασχόλησης του πίνακα προσωπικού (θέσεις μόνιμων και έκτακτων υπαλλήλων)					
XX 01 01 01 (έδρα και γραφεία αντιπροσωπείας της Επιτροπής)	5.5	5.5	5.5	5.5	5.5
XX 01 01 02 (σε αντιπροσωπεία)					
XX 01 05 01 (έμμεση έρευνα)					
10 01 05 01 (άμεση έρευνα)					
•Εξωτερικό προσωπικό (σε μονάδα ισοδυνάμου πλήρους απασχόλησης: ΠΙΑ)⁹					
XX 01 02 01 (AC, END, INT από το συνολικό κονδύλιο)					
XX 01 02 02 (AC, AL, END, INT και JED στις αντιπροσωπείες)					
XX 01 04 yy ¹⁰	- στην έδρα				
	- σε αντιπροσωπείες				
XX 01 05 02 (AC, END, INT - έμμεση έρευνα)					
10 01 05 02 (AC, END, INT - άμεση έρευνα)					
Άλλες γραμμές του προϋπολογισμού (να προσδιοριστούν)					
ΣΥΝΟΛΟ	5.5	5.5	5.5	5.5	5.5

XX είναι ο σχετικός τομέας πολιτικής ή ο σχετικός τίτλος του προϋπολογισμού.

Οι ανάγκες σε ανθρώπινους πόρους θα καλυφθούν από το προσωπικό της ΓΔ που έχει ήδη διατεθεί για τη διαχείριση της δράσης και/ή έχει ανακατανομηθεί στο εσωτερικό της ΓΔ και το οποίο θα συμπληρωθεί, αν χρειαστεί, από πρόσθετους

⁹ AC = Συμβασιούχος υπάλληλος AL = Τοπικός υπάλληλος END = Αποσπασμένος εθνικός εμπειρογνώμονας INT = Προσωρινό προσωπικό οργανισμού JED = Νεαρός εμπειρογνώμονας σε αντιπροσωπεία.

¹⁰ Επιμέρους ανώτατο όριο εξωτερικού προσωπικού που καλύπτεται από επιχειρησιακές πιστώσεις (πρώην γραμμές «BA»)

πόρους που μπορεί να διατεθούν στην αρμόδια για τη διαχείριση ΓΔ στο πλαίσιο της ετήσιας διαδικασίας κατανομής και λαμβανομένων υπόψη των υφιστάμενων δημοσιονομικών περιορισμών.

Περιγραφή των προς εκτέλεση καθηκόντων:

Μόνιμοι και έκτακτοι υπάλληλοι	AD – Παρακολούθηση, συντονισμός Ευρωπαϊκού Δικτύου Ανταγωνισμού AST - Διαχειριστής έργων για τα συστήματα ΤΠ που υποστηρίζουν τη λειτουργία του ΕΔΑ, συντονισμός συνεδριάσεων του Ευρωπαϊκού Δικτύου Ανταγωνισμού
Εξωτερικό προσωπικό	Άνευ αντικειμένου

3.2.4. Συμβατότητα με το ισχύον πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο

Η πρόταση/πρωτοβουλία είναι συμβατή με το ισχύον πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο και τον υφιστάμενο δημοσιονομικό προγραμματισμό του προγράμματος ISA², δεν απαιτούνται πρόσθετοι πόροι.

3.2.5. Συμμετοχή τρίτων μερών στη χρηματοδότηση

Η πρόταση/πρωτοβουλία δεν προβλέπει συγχρηματοδότηση από τρίτα μέρη.

3.3. Εκτιμώμενες επιπτώσεις στα έσοδα

Η πρόταση/πρωτοβουλία δεν έχει δημοσιονομικές επιπτώσεις στα έσοδα.